

Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö TVY ry

KARENSSISANOMAT 4-5/96

Rakentavat työttömät

Alari Koskinen on yksi työttömistä nuorista, jotka rakentavat työttömille nuorille rivitaloa Äänekosken Konginkankaalla. Ilman työttömien yhdistyksen ja osuuskunnan aloitteellisuutta ja sinnikkyyttä tätäkään talohanketta ei olisi olemassa. Kaupungin ja työvoimapiirin tuki mahdollistivat hurjalta tuntuvan hankkeen, joka kuitenkin oli näin pitkällä elokuun alussa Karenssisanomien käydessä paikalla.

Kulttuuri kunniaan!

TVY:n piirissä syntyneen idean työttömien kulttuurikatselmuksessa toteuttivat Tampereen Seudun Työttömät ry ja muutamat muut hämäläiset työttömien yhdistykset Valkeakosken Työväen Musiikkitapahtuman yhteydessä.

Tapahtuman projektisihteerinä toiminut taiteilija Kiti Neuvonen pitää kokemusta merkittävänä erityisesti siihen liittyneen kirjoituskilpailun kautta. Hänen mukaansa tekstit osoittivat ennen kaikkea sen valtavan luovuuden määrän, joka työttömyyden oloissa useimmiten jää syrjään.

Toivottavasti tapahtumasta tulee joka vuotinen ja valtakunnallinen, jolloin sen merkitys työttömien yhdistyksissä kasvaa ja julkisuuden kautta muuttaa kuvaa työttömistä aktiivisina tavallisina kansalaisina, joilta puuttuu ainoastaan palkkatyö.

Karenssisanomien julkaisee tässä numerossaan laajasti aineistoa Valkeakosken tapahtumasta. Mukana on myös näytteitä kirjoituskilpailuun valituista teksteistä. Julkaisemme ni-

tä tulevissakin numeroissa, joiden sivuilla sana on vapaa työttömien kulttuuritoiminnasta käytävälle keskustelulle.

Kulttuuri on lehtemme tässä numerossa muutenkin tavallista enemmän esillä. Esittelyssä on Aki Kaurismäen työttömyyttä käsittelevä elokuva Kauas pilvet karkeavat, joka esitetään kolmansilla työttömien ihmis-oikeuspäivillä lokakuun puolivälissä Järvenpäässä.

Työttömyyden puristuksesta uuden kokoelmansa kautta suosioon, lausujaksi ja luennoitsijaksi työllistetty Juhani Ahvenjärvi sanoo haastattelussa työttömyydestä, että "rupesin kirjoittamaan sitä pois itsestäni ja onnistuin".

Näkökulma kulttuuriin/työttömyyteen on oululaisten taiteilijoiden pari vuotta toiminut työpaja, joka on muuttamassa EU-rahoitteiseksi. Myös arvot KOM-teatterin ja Tampereen Työväen Teatterin esityksistä ovat osa "kulttuuri-Karenssia".
Olkaapa hyvät!

Kuvassa pirkkalalaisen Raimo Haverisen Hallittu rakennemuutos.

Tarkkaile tuotteiden alkuperää, tiedät minkä maan työllisyyttä kulloinkin tuet.

Varmasti suomalaisen tuotteen tunnista tästä merkistä.
Suomalaisen Työn Liitto

Syksyn kamppailut

Työttömyysturvan uudistus, valtion budjetin näkymät, kunnallisvaalit ja eurovaalit ovat alkaneen syksyn merkittäviä tapahtumia työttömien yhdistyksissä.

Koska työttömyys ei ole ideologia, eivätkä työttömien järjestöt ole puolueita, on työttömillä vaalessa mielipiteitä laidasta laitaan.

Työttömyysturvan uudistus puolestaan huolestuttaa työttömiä, sillä työpaikat eivät lisäänty "uudistusten" tahdissa. Työttömiä tippuu kiihtyvällä vauhdilla työmarkkinatuen kautta pois kaiken turvan piiristä. Kukaan ei hyödy asiantilasta.
Sivut 2, 3, 8, 9.....

Työtön on nyt eurotyötön

Kansallisten päänsärkyjen lisäksi työttömillä on nyt myös europäänsärky, sillä työttömänkin on pakko ottaa kantaa eurooppalaisen yhdenmisen tuomiin ongelmiin.

Työttömien yhdistykset ja TVY ovat jättäneet kannanoton EU:iin itsekunkin työttömän asiaksi. Pääosa euroenergiasta menee omien sosiaalisten hankkeiden rahoittamiseen EU:n sosiaalirahaston kautta.

Vaatus eurooppalaisesta täystyöllisyydestä on yksi työttömiä ja työväenliikettä yhdistävä asia. Karenssisanomien julkaisee vetoomuksen kokonaisuudessaan.

Katso eurosivut 13-17

Käykö työttömyys luonnolle, vai.....

Ainakin Lapissa työn, työttömyyden ja luonnonsuojelun ristiriidat leimahtelevat räiskyvästi. Vuotos, metsäkiistaa, poronhoito, kaivostoiminta jne. ovat kuumia puheaineita.

Karenssisanomien kävi Rovaniemen korkeudella kuulostelemassa työttömien ja luontoväen käsityksiä asiasta. Oululainen avustajamme on ottanut selvää, mitä asiasta yliopistossa opetetaan. TVY on mukana Suomi 21 -projektissa, jonka tavoitteena on "työtä kaikille ympäristöä tuhoamatta".

Aiheesta sivuilla 6 ja 7

Oikeus täyteen ihmisyyteen

Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö on valinnut syksyn mielenosoituksensa teemaksi Murros kakkonen -oikeus ihmisyyteen. Nimivalinnalla halutaan muistuttaa sekä kahden vuoden takaisesta suurmielenosoituksesta murrorstosta eisestä tilanteesta, jossa työtön kansanosaa joutuu yhä ahtaammalle. Viime mainittuun vaikuttavat sekä vaihtoehdoton talouspolitiikka että hyvinvoivien kansalaisten kovenevat asenteet työttömiä kohtaan.

Mitä työttömät sitten ihmisoikeuksilla tarkoittavat? Teema ei ole suinkaan vieras eikä hihasta temmattu. TVY on par-

Työttömyysturva

Ensi vuoden alusta voimaantulevalla työttömyysturvalain uudistuksella on sen laatijoiden mielestä tarkoitus aktivoita passiiviset työttömät työhön "nautimasta" työttömyysturvaa.

Lainlaatija on antanut periksi uusioikeutalaisille näkemyksille, joiden mukaan työttömyys on työttömien syy ja aiheuttaa kaikki muikin yhteiskunnalliset epä-

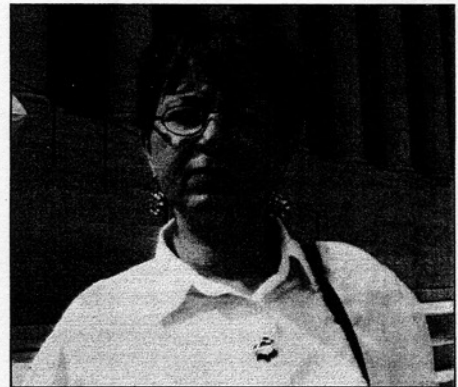
kohtaa järjestämässä kolmansia ihmisoikeuspäiviä kirkon yhteiskunnallisten tahojen kanssa. Kaksi vuotta sitten puhuttiin aiheesta yleensä, viime vuonna nuorten oikeuksista ja tänä vuonna on aiheena naisten ihmisoikeudet työhön ja työttömyyteen liittyen.

Perinteisen työn ja toimeentulon lisäksi työttömät painottavat oikeutta täyteen yhteiskunnalliseen osallistumiseen, mm. itsenäiseen järjestäytymiseen ja neuvottelu-oikeuteen sekä sananvapautteen lehdistössä ja sähköisissä tiedotusvälineissä.

kohtat. Ajatuskulku on nurinkurinen yleensäkin, saatikka oloissa joissa yhtä työpaikkaa saattaa hakea kymmeniä, jopa satoja työnhakijoita.

Työnteon vapauttaminen kohtuuttoman verotuksen ja järjestettömän byrokratian kahleista -mutta työttömien eikä rahavallan ehdoilla - on todellinen uudistus.

Puheenjohtajan palsta Syksyn työlistalta

TVY on vaatinut indeksikorotuksia työttömyysturvaan olemassaolonsa aikana jatkuvasti. Palkansaajille indeksikorotukset antavat tänäkin vuonna noin kolmen prosentin palkkojen nousun, mutta työttömyysturvaa saavilta ne on jäädytetty vuoteen 1999 saakka.

Entä mitä veroale antaa työttömille? Hallituksen suunnittelema veroale merkitsee 8000 markan kuukausitulolla 1800 markan tulonlisää vuodessa puhtaana käteen. Samalla summalla työmarkkinatuella elävän on tultava kuukausi toimeen.

Lisäksi tietyt normaalit palkansaajat saavat vielä tupo-neuvotteiluissa sovitut korotukset tänäkin vuonna. Meille työttömille veroale antaa helpotusta 2,9 prosenttia, jos kuukausiansio on 4000 markkaa. SAK:laisen työttömän keskiarvo ansioidonnan on 4400 markkaa kuukaudessa. Taulukko ei kerro 2000 markan tuen piirissä elävän veroaleprosenttia.

mutta pienenä vähemmistönä palkansaajista.

Kesän kuumina päivinä ministerit keksivät uuden keinon alentaa työttömyyttä: syntyi "piikatyöryhmän" raportti. Tavoite on, että kotitaloudet työllistävät noin 7000 piikkaa. Entisenä tevalaisena (Tekstiili- ja vaatetustyöväen liitto) koen, että uusi matalapalkka-ala on syntymässä. Ammattikunta, jolla on vielä alhaisempi palkka kuin meidän alalla.

Tietyt jokainen työpaikka on tärkeä ja näkihän presidenttikin että piioilla on avoeroja ehkäisevä vaikutus. Terveenomaan vaan suomalainen yhteiskunta yhä enemmän kahden kerroksen väen suuntaan. Asiahan on sinällään hyvä, mutta kun laskelmien mukaan piian käteenjäävä palkka olisi noin 2500 markkaa ja esityksen mukaan henkilöön tulisi olla 18 vuotta täyttyntä, niin todellisen matalapalkka-alan synty olisi tosiasia.

Loakuussa on sitten kunnallis- ja LEU-parlamenttivaalit. Ajattelin tätä suomalaista parlamentarismia. Työttömien omiakin kunnallisvaalilistojakin on, mutta onko meidän ihmisillä varaa satsata mainosmarkkajaa. Puoluetoimistot satsaavat omiin ehdokkaisiinsa. Entäpä miten käy kun työttömien ehdokas pääsee jonkin puolueen listoilta valtuustoon? Käytäntö osoittaa valitettavasti sen, että puoluekuri panee radikaaleimmankin työttömien edun ajan ruutuun. Ensimmäisen paidanpesun jälkeen olet nöyrä tai lennät ruodusta ulos.

Demokraattisen käytännön mukaan kansa valitsee edustajansa ja edustajat ajavat valitsijoidensa etua. Näin ei ole kuitenkaan tapahtunut. Missä ovat meidän työttömien äänestämät edustajat parlamentissa ja missä he luurailevat kunnanvaltuustoissa?

Parlamentista puheellen: Syksyn työlistalla ovat sitten ne veroalet, jotka hyödyttävät eniten suurituloisia sekä tuloloukkutyöryhmän purku. Milloin voisimme odottaa jotain myönteistä myös meille työttömille? Aika toivotomaltahan se tuntuu kun kaiken takana ovat korkea palkkaa saavat virkamiehet, joilla tulevaisuudesta ei ole huolta.

Lopuksi siteeraan valtiovarainministeri Arja Alhon haastattelua Taloustaito-lehden numerossa 5/96. Lause on irrallinen, mutta lukekaapa kokonaa, sillä se antaa selkeän kuvan ministerimme ajattelutavasta. "Meidän pitää hylätä sellainen perustuslakuehdote, jossa vaaditaan kaikille jokin tietty minimimäärä rahaa toimeentuloon."

Lea Karjalainen
TVY:n puheenjohtaja

Karensisanomat 4-5/96

19.9.1996

Julkaisija

Työttömien valtakunnallinen yhteistoimintajärjestö TVY ry

Päätoimittaja

Hannu Oittinen

Toimitusneuvoston puheenjohtaja

Lea Karjalainen

Toimituksen osoite

Näsälinnankatu 22 A 24
33210 Tampere
puh & fax 931-2124 753

Alueelliset avustajat

Helsinki: Marjallisa Siira
Turku: Matti Inkinen
Varkaus: Matti Mäkelä
Kokkola: Petteri Snellman
Oulu: Tarja Miettinen
Joensuu: Eija-Helena Kettunen

Painos 40 000 kpl

Painopaikka

Kangasalan Lehtipaino Oy
PL 28, 36201 Kangasala

Ernesti Stressivaara

Ikälisiä

Mitä tarkoittaa ikälisiä yksityksellä sektorilla? -Sitä, että kulluttava työ vanhentaa vuodessa puolitosta.

Sielläpä minäkin ystävieni mielestä aloin silmissä rapistua. Eto-hommien seurauksena tuli myös taloudellisia kuluja, kun kohta jouduin henkilöliikennestodistukseen "tuoreen" kuvan hankkimaan.

Naapuriniikin silloin jo aivan oikein aavistelivat, ettei sitä menoa meikäläinen kauan kestä. Arkiaamuisin liikahdinkin verhojen takaa uteliaita seuraajia

kurkkimassa, vieläkö meikäläisestä on lähtijäksi? Lienevätköhän lyöneet oikein päivitäistä vetoa?

Sitten napsahti lopputili tuotannollisista syistä ja meikäläinen totosi työuransa viimeiset ikälisät saaduiksi.

En kadu sitä, että tulin uhranneeksi kuntoni työn eteen. Nykyisen, työelämään riittämättömän tilani ymmärtävätkin hyvin kaikki, paitsi Kela, joka uhkaa osoittaa minut huutolaisukoksi työnvälittäjille.

SAK:n jäsentutkimuksen mukaan tämän vuoden maaliskuussa 80000 SAK-laista oli pudonnut ansioidonnan työmarkkinatuella. SAK:n asiantuntijan mukaan 1000 ihmistä putoaa viikoittain, joten pudonneita on jo noin 100 000. Jokaisen putoamisen takana on yksityinen ihminen, yksilö.

Työttömyystilastojen tulkinta on vaikeaa. Missään ei kerrota paljonko ihmisiä on pudonnut kaiken turvan ulkopuolelle. Saamieni tietojen mukaan luku on vuonna 1993 ollut 43 000 ihmistä ja erään asiantuntijan mukaan sosiaaliluokalle pudonneiden määrä on noin 10-15 prosenttia kaikista työttömistä, eli arvio liikkuneet 75000:n paikkeilla.

Istuvan hallituksen tavoite puolittaa työttömyys hallituskauden aikana vuoteen 1999 mennessä ei tunnu enää uskottavalta edes ministereistä. Se on näkynyt kesän aikana olleista lehdistössä siteerausta ministerien kesäpuheista.

Työn uudelleen jakaminen ei ole edennyt toivotulla tavalla, vaikka se olisikin ainoa tapa jakaa olemassaolevaa työtä useammille. Hallitus on asettanut tavoitteeksi jopa 10000 ihmisen työllistymisen vuosisatolla työnvuorottelun puitteissa. Tavoite on saavutettu vain noin 10-prosenttiesiteti.

Meidän ammattiyhdistysliikettä lähellä olevien pitäisi muokata mielipiteitämme, myös työssäolevien. Meitä työttömiltä on leikattu jo liikaa, joten leikkauksalttarille olisi lähdeittä myös työssäkäyvien.

Ay-väen suusta kuulee helposti sanonnan "lyhennetään vaan työaika, mutta palkkapsuusiin ei saa tulla lovea". Tiedän kyllä, että on olemassa ihmisiä, jotka ajattelevat toisinkin,

Työttömien mielenosoitusYK:n päivänä 24.10.

"Murros kakkonen"- oikeus ihmisyyteen!

TVY:n vuosikokous Joensuussa tämän vuoden maaliskuussa päätti työttömien valtakunnallisen mielenosoituksen järjestämisestä syksyllä. Asiaa on puitu pitkin vuotta työttömien yhdistyksissä, aluepalaverissa ja TVY:n hallituksessa. Kortensa kekoon ovat kantaneet myös iltalehdet, joiden mukaan työttömien mielenosoituksesta ei tule mitään rahapulasta tai jostakin muusta syystä johtuen.

TVY:n hallitus lyö kantansa lukokokouksessaan 27.9. Oulussa, mutta perusrunko on selvä: työttömien etujen ja oikeuksien jatkuva heikentäminen riittää. Kun puhe ei auta eikä lyödy saa, on osoitettava mieltä. TVY:n tavoitteena ei ole kuitenkaan mielenosoitus mielenosoituksen vuoksi, vaan todellinen muutos. Se puolestaan edellyttää työllisyyteen suuntauva käännettä talous- ja yhteiskuntapolitiikassa sekä työttömien olojen kohentamista ja omatoimisen työllistymisen esteiden poistamista.

Soppajonot ja toritilaisuudet hermekeittolalla ovat totisinta totta tämän päivän Suomesta, jossa firmat tekevät vuosisadan voittoja. Jotain on pahasti pielessä, ja siihen työttömät pyrkivät saamaan korjausta mm. syksyn ihmisoikeusmielenosoituksella.

"Toimeentulotukea verojen maksamiseen"

Virkavapaalla oleva Helsingin sosiaalikeskuksen johtaja **Kati Peltola** ihmettelee suomalaista rahan kierrästä, jota ei voi laskea ympäristöajattelun piikkiin.

Peltolan laskelmien mukaan työn ja palkan puuttuessa yhteiskunta maksaa mm. toimeentulotukea työttömien kansalaistensa verojen maksuun.

Kun kotitalouksien ansiotulot puutosivat vuosina 1990-93 40,5 miljardia markkaa, niiden saamat tulonsiirrot kasvoivat samaan aikaan enemmän eli 42,6 miljardia markkaa.

Kati Peltolan lopputoiteamus on, että "työ vain jää tekemättä".

Yhtenä ratkaisuna Peltola esittää "kansalaistyötä", joka olisi kunnan velvollisuus järjestää asukkaalleen. Kun vastaava summa maksettaisiin tästä uudentyöppisestä työstä kuin työttömyydestä, olisi hyöty moninkertainen ja kaikkien osapuolien.

Tämä malli parantaisi myös yleistä yhteiskunnallista ilmapiiriä ja lievittäisi kahtiajakoa työssäkäyviin ja työttömiin. Tässä mallissa kansalaistyötä tekevät maksaisi tuloistaan ainoastaan kunnallisveroa.

Kati Peltolan malli ei suinkaan passivoisi ihmisiä, päinvastoin se olisi nykyistä järjestelmää huomattavasti velvoittavampi sekä yhteiskuntaa että yksilöä kohtaan.

2Työttömän kunnallisvaalit:

Kokkolassa omilla listoilla

Työttömyyden aiheuttama lama ja pettymys poliittisiin puolueisinnon johtanut siihen, että työttömät eivät missään päin Suomea ole lähdössä näyttävästi kunnallisvaaleihin.

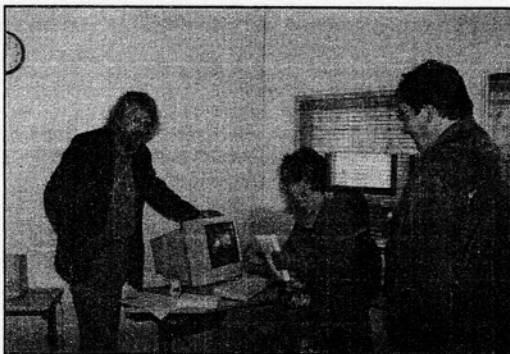
Tämä on tietenkin hälyttävä ja vaarallinen ilmiö, sillä kunnalliselle demokratialle ei paikallistasolla ole juuri vaihtoehtoa. Isolla rahalla on koneisto aina käytössä.

Työttömien omista listoista puhuttiin keväällä ja kesällä monilla paikkakunnilla. Näitä olivat mm. Suolahti, Äänekoski ja Ivalo Oma lukunsa on Helsingin Työttömien piirissä pysyvästi uusi puolue Neljä teetä, joka ei kuitenkaan näytä täyttävän suuria odotuksia.

Näissä oloissa Kokkolan työttömien oma kymmenen ehdokkaan lista kunnallisvaaleissa on rohkaiseva poikkeus, joka ehkä näyttää suuntaa työttömien rohkealle mutta rauhanomaiselle toinanalle laajemminkin.

"Ei muita vastaan, eikä muiden puolesta"

Kokkolan Työttömien pitkäaikainen puuhamies ja TVY:n hallituksessakin kaksi kautta istunut **Jari Vuorinen** on yksi työttömien omien

Kokkolan työttömien toimintakeskus muutti kesällä uusiin tiloihin. Petteri Snellman esittelee uutukaisia koneita puheenjohtaja Lea Karjalaiselle, taustalla myhäilee Jari Vuorinen.

listan kokoojia. Hän korostaa, ettei kyseessä ole työttömien yhdistyksen lista, vaan kymmenen työttömän ehdokkaan lista.

"Työn puolesta" - lista lähtee Vuorisen mukaan siitä, että työttömät saataisiin äänestämään.

- Meiltä on kysytty monta kertaa, että keneltä työttömien lista ja äänet ovat pois. Olemme vastanneet, että ei keneltäkään. Emme ole mitään puoluetta vastaan, emmekä minkään puolesta, ainoastaan työttömien puolesta, sanoo Jari Vuorinen.

Kokkolan työttömien parissa on Vuorisen mukaan mietitty kaikki

vaihtoehdot, mutta päädytty omaan listaan.

- Jos emme olisi saaneet ehdokkaita kaikkien puolueiden listoille, se ei olisi mielestämme ollut hyvä. Julkisuus olisi leimannut työttömät tämän tai tuon suunnan kannattajiksi.

- Emme myöskään kokeneet oikeaksi lähteä keräämään ääniä eri puolueiden haaveihin, sillä pettymys puoleisiin on työttömien keskuudessa todella suurta.

Viime mainittu vaihtoehto olisi leimannut työttömät ehdokkaat työttömien äänestäjien silmissä kokkolalaisten arvion mukaan.

"Järkevään rahan käyt-

töön rakentamisessa"

Jari Vuorinen kertoo, etteivät Kokkolan työttömät ehdokkaat ota kantaa kuntien ja valtion väliseen kiistaan työllistämistä vastuusta, vaan nostavat esiin paikallisia tunnuksia.

- Vaikka meillä ei ole mitään uutta jalkapallokenttää vastaan, asetamme etusijalle kunnan kiinteistöjen saneerauksen, jotka ovat rapistumassa käsiin hoidon puutteessa.

-Myös tuleva kirjasto talo tulisi todella rakentaa - jo imagon vuoksi - eikä vain koota elementeistä. Yksi iso työllistävä kohde olisi ison 70-luvulla rakennetun lähion saneeraus, Vuorinen jatkaa.

"Kaksi-kolme paikkaa on realismia"

Jari Vuorinen kertoo tiedotusvälineiden kyselevän jatkuvasti työttömien arvioita mahdollisuuksistaan vaaleissa.

- Kahteen paikkaan on täysin realistinen mahdollisuus, mutta tavoitteemme on kolme paikkaa

HANNU OITTINEN

200 000 syriäytyy työ- markkinoilta

SAK:n teettämän tutkimuksen mukaan työmarkkinoilta syriäytyy jopa 200000 kansalaista.

Tutkimuksen mukaan syriäytyvät ovat useimmiten SAK-laisia, keski-ikäisiä, kansakoulun tai peruskoulun käyneitä miehiä.

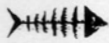
Tämän joukon ytimen muodostavat pitkäaikaistyöttömät, keus ansiosidonnaisen työttömyysturvaan on päättynyt tai päättymässä.

Sopu työn jakamisesta

Työmarkkinoilla on päästy sopuun työn jakamisen malleista. Keskusjärjestötasolla on annettu asiasta suositus.

Järjestöjen mukaan kokeilujen tarkoituksena on parantaa työllisyyttä ja kilpailukykyä sekä löytää yrityksille ja henkilöstölle sopivia uusia työaikaratkaisuja.

Ammatillisten keskusjärjestöjen lisäksi sopimuksen ovat allekirjoittaneet Teollisuuden ja työnantajain keskusliitto TT sekä Palvelutyönantajain keskusliitto.

Porin työttömällä on oma

Terveyshuoltamo

Jos kerran auto huolletaan määräajoin, niin eikö sitten ihminen? Näin kysyvät Porin Seudun Työttömien toimintakeskukseen työttömien terveyshuoltamon käynnistäneet ammattilaiset ja vapaaehtoistyöntekijät.

Porin Seudun Työttömien koko historian ajan paikkakunnalla on satsattu työttömien terveydenhuoltoon. Se nähdään sekä huolen kantamisena työttömistä yleensä että heidän työ-
kuntonsa säilyttämisenä.

Erityisavustaja **Seppo Harinen** on pitkän linjan aktiivi alalla. Hänen lisäksään keskeisiä vastuhenkilöitä ovat tällä hetkellä terveydenhoitaja

Virpi Uhlbeck, psykiatrian erikoissairaanhoitaja **Lea Suksi** sekä TVY:n hallituksen jäsen ja yhdistyksen puuhames **Ismo Suojanen**.

Yhteistyötä, ei kilpailua

Terveydenhoitaja **Virpi Uhlbeck** muistuttaa, että työttömien terveyshuoltamo ei kilpaile terveyskeskuksen eikä työterveyshuollon kanssa.

- Meillä tehdään työttömien kunnan peruskartoitusta, annetaan ohjausta ja neuvoja. Tärkeä osa toimintaamme on ollut alusta saakka yhteistyö terveydenhoito-oppilaitoksen kanssa, kertoo **Virpi Uhlbeck**.

Terveyshuoltamo tarjoaa tällä hetkellä perusterveydenhuoltoa, mielenterveyspalveluja, tiedotusta sekä kuntoutus- ja virkistystoimintaa. Keskeinen tehtävä on alentaa varsinkin pitkäaikaistyöttömien korkeaa kynnystä hoitaa kuntoa ja terveyttään.

Porin kaupunki sekä sosiaali- ja terveysministeriö tukevat työttömien alullepanemaa kokeilua.

Porin työttömien terveyshuoltamon puuhahenkilöt yhteispotretissa. Vasemmalta lukien **Virpi Uhlbeck**, **Lea Suksi**, **Ismo Suojanen** ja **Seppo Harinen**.

Tutkijalääkäri **Heimo Viinamäki**

Työttömille ilmaisia terveystarkastuksia

Työttömille pitäisi järjestää säännöllisesti maksuttomia terveystarkastuksia. Terveystarkastus on satsaus tulevaisuuteen. On halvempaa satsata ennalta ehkäisyyn ja oireiden hoitamiseen kuin sairauksien hoitamiseen, sanoo **Kuopion yliopistollisen sairaalan psykiatrian poliklinikan apulaisylilääkäri Heimo Viinamäki**.

Heimo Viinamäki on tutkinut mm. työttömyyden vaikutusta terveyteen. Hän muistuttaa, että terveystarkastuksen yhteydessä pitäisi tutkia samanaikaisesti sekä fyysinen että psyykinen terveydentila.

Heimo Viinamäki arvioi oman kokemuksensa perusteella, että huomattavalla osalla pitkäaikaistyöttömistä on selviä mielenterveysongelmia. Myös taloudelliset vaikeudet lisäävät mielenterveysongelmia.

Monet potilaat valittavat, että heillä ei ole varaa ostaa heille määrättyjä lääkkeitä. Monet lääkkeet ovat kaltaisia, elleivät ne ole ilmaisia lääkkeitä, **Heimo Viinamäki** sanoo.

Työttömien maksuttomien terveystarkastusten avulla saataisiin **Heimo Viinamäen** mukaan aikaan säästää mm. kalliissa erikoissairaanhoidon kustannuksissa.

Terveyskeskusmaksu saattaa estää pienituloisia työttömiä hakeutumasta terveystarkastukseen, jonka sen vuok-

si pitäisi olla maksuton. Terveystarkastukseen menemisen pitäisi kuitenkin olla vapaaehtoista.

Maksuttomat terveystarkastukset olisivat perusteltuja myös siksi, että monet työttömät vieraantuvat työttömyyden pitkittyessä koko yhteiskunnasta.

- Jos tuntuu siltä, että elämällä ei ole kovin paljon väliä, työtön ei jaksa huolehtia terveydestään, **Heimo Viinamäki** sanoo.

Työttömyys on terveystarve

Heimo Viinamäen mukaan tähänastiset tutkimukset osoittavat selvästi, että työttömyys, ainakin pitkään jatkuessaan, heikentää terveydentilaa. Tässä suhteessa puolen vuoden työttömyyden vaiheilla on selvä "piikki", jossa erilaisia oireita alkaa ilmetä.

Heimo Viinamäen mielestä tämän takia saattaisi olla perusteltua kutsua työttömät terveystarkastukseen puolen vuoden työttömyyden jälkeen, mutta viimeistään työttömyyden jatkuttua vuoden.

Työttömällä enemmän itsemurha-aikeita

- Sellaisia tutkimustuloksia, jotka osoittaisivat työttömyyden parantavan elämisen laatua, ei kuitenkaan ole olemassa, **Heimo Viinamäki** sanoo.

Työttömyyden vaikutuksesta itsemurhiin on olemassa ristiriitaisia tutkimustuloksia. Suomessa itsemurhat

eivät viime vuosina lisääntyneet. Työttömällä on Suomessa kuitenkin selvästi enemmän itsemurha-ajatuksia kuin työssä olevilla, **Heimo Viinamäki** sanoo.

Myös työttömyyden vaikutuksesta kuolleisuuteen on olemassa ristiriitaisia tutkimustuloksia. Erään suomalaisen pitkään jatkuneen tutkimuksen mukaan työttömyyskokeuksia omanneiden kuolleisuus oli 16 vuoden tutkimusjaksoilla 1,6-kertainen verrattuna niihin, joilla ei ollut työttömyyskokemuksia.

Heimo Viinamäkeä huolestuttavat erityisesti ne nuoret, jotka eivät pääse lainkaan kiinni työelämään. Hänen mielestään on terveysnäkökulmasta tarkasteltuna erityisen arveluttavaa heikentää nuorten ja iäkkäiden pitkäaikaistyöttömien asemaa.

Omaehtaiset tuntemukset tärkeitä

Heimo Viinamäen mukaan omaehtaisesti koetulla huonolla terveydentilalla on voimakas yhteys mielenterveyteen.

- Jos ihminen itse tuntee, ettei hän ole kunnossa, se ennustaa varsin hyvin sitä, miten hänen terveytensä jatkossa kehityy. Jos ihminen terveystarkastuksessa sanoo, ettei ole kunnossa, hänet pitäisi määritellä riskiryhmään, josta jatkossa voi löytyä sairauksia, **Heimo Viinamäki** sanoo.

MATTI MÄKELÄ

"Kumppanuus saapui Ähtäriin"

"Uuteen kumppanuuteen" oli myönteisenä nimenä Ähtäriässä syyskuun alussa järjestetyssä seminaarissa, jossa 250 hengen yleisö, työvoimahenkilöstöä, kuntien johtoa ja yrittäjiä, sai kuulla valtakunnallisesti korkeimman tason esittäjien mielipiteitä työllisyyden hoitamisesta paikallisesti.

Seminaarissa oli toki kuulijoina joukossa myös työttömiä ainakin viitisenkymmentä, mutta seminaaripuheenpuoroja heiltä oli saatu mahtumaan mukaan vain yksi. Kun Ähtäriässä jälkikäteen huomattiin, että ainakin lehtien ja radion toimittajat olivat olleet kiinnostuneempia työttömien lausunnoista, paikkakunnan vesilasissa on kuulemma ollut pientä myrskyä.

Ähtärin kaupunginjohtaja Lea Tolonen

Kumppanuusyhteisön kokouksissa on monia selviä väärinymmärryksiä voitu poistaa. Paikallisella tasolla on mahdollista, että hyvää tarkoittavat tahot kuuntelevat toisiaan.

Presidentin työllisyystyöryhmän puheenjohtaja Matti Pekkanen

Heittäytyminen hyvinvointiyhteiskunnan hoidettaviksi on heikentänyt aloitteellisuutta ja yhteisvastuuta; yksilöllisyys ja piittaamattomuus ovat kasvattaneet kovia asenteita ja vähentäneet vastuuta lähimmäisistämme; olemme lisäksi juuttuneet vanhoihin ajatustottumuksiin.

Vaasan työvoimapiirin päällikkö Raimo Harjunen

Uusi kumppanuus ei ole viranomaistoimintaa eikä pelkkää kansalaistoimintaa, vaan yhteistoimintaa. Paikallista kumppanuutta ei kuitenkaan tule käyttää uusien työsuojelmien koekenttänä. Työllistymismahdollisuudet on haettava nykyisillä pelisäännöillä ja valtakunnallisilla sopimuksilla. Uuden kumppanuuden tulee olla realistista, ei pelkkää puuhastelua.

Työttömien yhdistykset osaksi kumppanuusverkostoa ja sen rahoituksenkin piiriin. Työttömien osuuskuntien käynnistämiseen rahoitustu-

kea kuten muillekin yrityksille. Yrittäjä **Pasi Poukka**

Työnjakamista ja työajan lyhentämistä kehitettävä, vaikka vanhat asenteet ovat esteenä. Yrittäjien saatava avoimesti tietoa työtä haluavista työttömistä, heidän taidoistaan. Työttömyysetujen väärinkäytön vähentäminen vähentää työttömyyttäkin. Lyhyetkin työsuhteet kannattaviksi.

Työministeri Liisa Jaakonsaari

Ähtärin hanke voi kehittyä EU:n pilotihankkeeksi. Samaan työhön voivat halukkaat kunnat ilmoittautua lokakuun alkuun mennessä. Paikallisen tason toimeliaisuus keskittyy erityisesti pitkäaikaistyöttömiin.

Nyt voidaan mennä alkuperäisten ideoitten lähteelle kuten osuuskuntiin. Niitä ovat perustaneet varsinkin 36-45-vuotiaat pitkäaikaistyöttömät, joilla osaaminen ja ammattitaito ovat korkealla.

Ähtärin Työttömien puheenjohtaja Markku Salonen

Seminaarin anti oli aika laihaa, mutta kyllä täällä kai hankkeesta toissaan ollaan yrittäjienkin puolella - vai onko sitten oma lehmä ojassa. Kumppanuushanke on hyvä, mutta kuitenkin työnjärjestelyissä ei saa valtakunnallisia sopimuksia ohittaa.

Ähtärin Työttömien toiminnanohjaaja Anssi Mäkinen

Olihan se seminaari ja työtörit suuri rullanssi, mutta koko tilaisuus oli liian laaja, että olisi päässyt enemmän kontaktiin päättäjien kanssa. Ahtisaartakaan vastaanottamaan ei meidän edustajiamme kelpuutettu. Nyt myöhemmin me Pohjanmaan työttömät olemme päättäneet, että meidän seuraava yhteistapaamisemme olisi ehkä juuri Ähtäriässä, jolloin voisimme hyödyntää seminaarin antia kriittisesti.

Kumppanuusyhteistyöhön meitä työttömiä ei aluksi edes huomattu ottaa mukaan. Nyt olemme kuitenkin mukana työryhmissä.

ERKKI TARVAINEN

Konginkankaalle nousee työttömien nuorten rakentama rivitalo

"Eikö työtön voi opettaa työtöntä"

Äänekosken työttömien yhdistyksen ja osuuskunnan rakennuttama työttömien nuorten rivitalo nousee vauhdilla entisessä Konginkankaan kirkonkylässä. Entisessä sikäli, että Konginkangas on kuntaliitoksella liitetty Äänekosken kaupunkiin. Olipa liitos hyvä tai huono juttu, mutta sen ansiosta työttömien rivitalohanke sai porkkana-rauhana kaupungilta puuttuvat markat 2,2 miljoonan markan hankkeeseen.

Työttömien yhdistyksen ja osuuskunnan ideanikkarit ja puuhamiehet ovat TVY:n hallituksen jäsen **Tapio Salomaa** ja osuuskunta ÄäneTyön toimitusjohtaja **Raimo Paalimäki**.

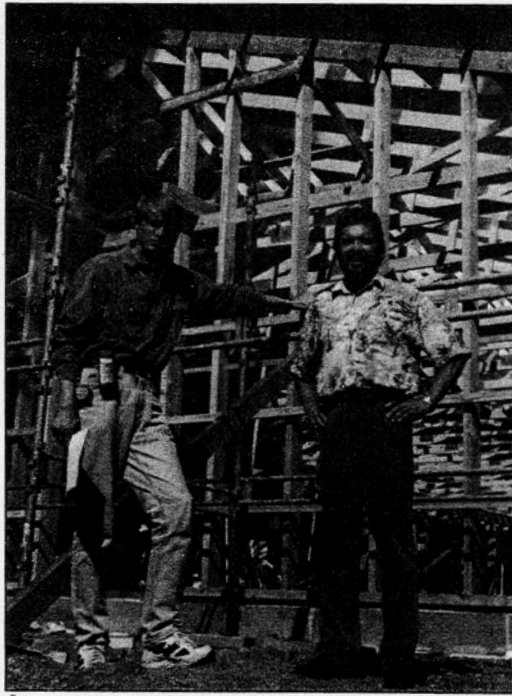
- Siinä se nousee, ja vastahan sitä suunniteltiin Ramin kanssa ja laskettiin neliohinnaksi 6600 markkaa. Mistähän sekin summa repäistiin, pohtii Tapio Salomaa.

Raimo Paalimäki myhäilee ja muistelee menneitä:

- Koska on asunnoista pula, niin eikö olisi viisasta rakentaa asuntoja. Siinähan se meidän yksi lähtökohta oli. Toisekseen miettiin, että kun joku maksaa työttömille jouten olostaa, niin eikö se joku voisi maksaa työtökäin.

Matkassa on ollut monta mutkaa, ja Salomaa ja Paalimäen "delegaatio" on käynyt kerran jos toisenkin kaupungin isien puheilla. Viimemainitut saavat niin risuja kuin ruusujakin, sillä hankkeen toteutuminen on tietenkin kiitoksen arvoinen asia. Mutta, mutta.

- Homma oli vähällä kaatua siihen,

Äänekosken kaupunkiin liitetyn Konginkankaan keskustaan nousee nuorten työttömien rakentama vuokratrivitalo, joka on tarkoitettu erityisesti työttömille nuorille itselleen. Kuvassa vastaava mestari **Jukka Lampi** (vas) ja osuuskunnan toimitusjohtaja **Raimo Paalimäki**.

että kaupunki vaati kohdetta omakseen. Aika outo vaatimus, kun me olemme hankkineet rahoituksen ja

hoitaneet rakentamisen. Mutta kun ei muu kelvannut, niin ajattelimme että olkoon sitten niin. Omaisuutta emme saaneet, mutta saimme työn, Raimo Paalimäki toteaa.

Shän tietenkin sopii yhdistyksen ja osuuskunnan periaatteisiin, joiden ensimmäinen tavoite on työttömien työllistäminen.

Kisällit kesällä

Hyviä periaatteita on hommassa muitakin, muun muassa vanhan kiskalliperinteen elvyttäminen. Konginkankaan rivitalotyömaalla vanhat tekijät opettavat nuoria työkokemusta vailla olevia rakennusalan koulutuksen saaneita nuoria. Yksi heistä on **Alari Koskinen** Suolahdesta.

- Armeijan jälkeen olin 14 kuukautta työttömänä, eikä alan töistä seudulla ollut toiveita. Minulla on muurarin ammattikoulutus, mutta niissä hommissa olen ollut vain vähän aikaa apumiehenä. Työvoimatoimisto tarjosi tätä paikkaa, Alari kertoo.

Toukokuun lopulla alkanut pesti rivitalotyömaalla kestää puoli vuotta.

Kun tätä juttua tehtiin elokuun alkupuolella, Alari saattoi ylpeänä osoittaa muuraamaansa talon harkkotiilisokkelia. Tuolloin vuorossa oli lattian betonivalun ta- soittaminen.

- Uskon tästä olevan hyötyä tulevalla työmarkkinoilla, ja parilta omakotityömaalta on jo tullut kiitosta. Ilman tätä kohdetta ainakaan rakennusalan töistä ei olisi ollut toiveita, Alari Koskinen sanoo.

Myönteistä sanoo myös työmaan nuori vastaava mestari **Jukka Lampi**. Hän on ollut osuuskunta ÄäneTyön jäsen vuoden verran. Kesäkuuhun saakka hän on ollut rakennusliikkeen palveluksessa, josta jäi pois hommien käytyä vähiin. Uusi työkokemus oli rakennusmestarille mieleen, vaikka Tina Turnerin konsertti olikin päällimmäisenä mielessä.

- Ilman työttömien yhdistystä ja osuuskuntaa tätäkään työmaata ei olisi. On hyvä, että joku kantaa huolta sosiaalisesta vuokra-asunorakentamisesta. Sitäpaitsi tällä työmaalla saan monipuolista työkokemusta, sillä joudun vastaamaan myös hankinnoista,

sanoo Jukka Lampi.

Hän on sen verran vanhakantainen mestari, ettei halua kuvana kännykkäkädessä, koska se näyttäisi "liian jup- pimaiselta". Joopa.

Parempi työllistävä rivitalotyömaa ilman kännykkää, kuin kännykkä ilman työllistävää vaikutusta.

Konginkankaan työttömien nuorten rivitaloon tulee neljä 35 neliön yksiotä ja kaksi 60 neliön kolmiota. Karrensissanomast seuraava hankkeen valmistumista.

HANNU OITTINEN

Hankkeesta ja sen toteuttamismahdollisuuksista kiinnostuneet voivat ottaa yhteyttä:

Raimo Paalimäki puh.

Tapio Salomaa puh. 945-5297-496

"Omistaa emme saa, mutta saamme hankkia rahoituksen ja rakentaa"

Raimo Paalimäen aforismi n:o 1

Ammattikoulun jälkeen 14 kuukautta työttömänä ollut **Alari Koskinen** Suolahdesta on päässyt muun muassa sokkelia muuraamaan ja lattian valua tasoittamaan.

Korpilahden työttömät "yhdele luukulle"

Työttömät ja työvoima samoissa tiloissa

Viime vuoden huhtikuussa perustettu Korpilahden työttömien yhdistys on toiminut yhteistyössä työvoimatoimiston tähänkin saakka, mutta uusien tilojen myötä homma pääsee kunnolla käyntiin. Keskellä kirkonkylää sijaitsevilla noin 75 neliön toimitaloissa on kolme huonetta, joista yksi toimii torstaisin Jyväskylän työvoimatoimiston sivupisteinä. Muina aikoina sekin huone on yhdistyksen käytössä.

Tilat siis on ja työttömiäkin on ihan tarpeeksi (kunnassa noin 400 työtöntä joista yhdistyksen kuuluu noin 30), mutta yhdistyksen puheenjohtaja **Ulla-Maija Ahosen** mukaan yksi puuttuu.

- Aion tehdä anomuspaperit ja mennä työvoimapiiriin, että saisimme työllistetyin toimistonhoitajan. Se on

Korpilahden Työttömien Yhdistyksen puheenjohtaja **Ulla-Maija Ahonen**.

välttämätöntä, sillä säännöllinen aukio ja asianmukainen palvelu ovat toiminnan perusedot, sanoo Ulla-Maija Ahonen.

Toimintaa on kovasti suunnitteilla, sillä vanhoissa tiloissa tehdyn kyselyn mukaan työttömät haluavat koulutusta, käsittöitä ja kulttuuriharrastuksia.

- Uskon, että saamme työvoiman kanssa sopimuksen päiväsaikaan tapahtuvasta opiskelusta ilman päivärahajen menettämisen pelkoa. Erilaiset tietotekniikan kurssit ovat kysyntä, mutta myös maalausta ja kankaanpainantaa halutaan, Ahonen kertoo.

Teatteriretki on tulossa, sillä kulttuuritapahtumia halusi yli puolet ky-

selyyn vastanneista. Kunta on avustanut asiassa 2200 markalla. Ahonen kiittelee kuntaa toimitiloista, ja kiitoksen saavat myös seurakunta ja SPR:n osasto, jotka ovat monin tavoin tukeneet työttömien toimintaa.

Markkinointia, osuuskuntaa...

Monessa ammatissa (mm. va. sosiaalijohtajana!) ja itsenäisenä yrittäjänä toiminut **Ulla-Maija Ahonen** valmistuu ensi keväänä atk-merkonomiksi, joka merkitsee usia haasteita toiminnassa.

- Kun valmistun, niin lähden perustamaan työttömien osuuskuntaa. Meidän joukossa on niin monen

alan ammattilaisia, että työllistyminen osuuskunnan kautta voi olla varsin merkittävää, arvioi Ahonen.

Hän pohtii myös mahdollisuutta mainostaa työttömien osaamista jo nyt yhdistyksen tiloissa ja työvoiman kautta. Jokaisesta halukkaasta työnhakijasta voisi tehdä esitteen jaettavaksi paikallisille työnantajille.

- Rohkeuttahan tässä tarvitaan. Pitää uskaltaa olla ylpeä omasta osaamisestaan. Siinä yhdistys voi auttaa ja tukea yksittäistä työntöntä, sanoo Ulla-Maija Ahonen.

HANNU OITTINEN

Rovaniemen keskustelussa todettiin, että tarvitaan

Työtä, luontoa, ihmisen hyvinvointia

Mitä ahtaammalla ihminen on ta-
loudeellisesti ja sosiaalisesti, sitä vai-
keampi hänen on tehdä valintoja, jor-
ka muuten kokisi oikeaksi. Tämän voi
jokainen testata vaikkapa vaatekau-
passa, jossa on helppo olla mieltä-
mättä ostaako lapsityövoimalla kau-
ko-idässä tehty paita vai sopimusten
mukaisilla taksoilla tehty kotimainen
vastaava tuote.

Sama ongelma on työn ja luonnon
välisessä suhteessa. On helppo vaatia
ikimetsien suojelua, kun oma leipä ei
ole kiinni puiden kaatamisesta tai kaa-
tamattomuudesta. Toisaalta on helppo
ummistaa silmät siltä tosiasialta,
että luonnonvarojen riittävyys on
riippuvainen ympäristön tilasta.

Karensissanomat tarttui härkää sar-
vista ja kävi Rovaniemellä luontoak-
tiivistin ja työttömien välisen keskus-
telun. Tarkoituksena oli kartoittaa,
ovatko ristiriidat ylittämättömiä vai
löytyykö erilaisten kansalaisaktivien
kesken yhteistä säveltä. Ja ennen-
kaikkea: löytyykö työtä.

Metsä ja puut

PS: En koe, että luonnonsuojelijat
ovat syyllisiä työttömyyteen. Olen
varma, että automaatio on vienyt pää-
osan metsätalouden työpaikoista. Toi-
nen merkittävä syy on paikallisen jat-
kojalostuksen puuttuminen, eli ei
pelkkä puun kaataminen paljon työ-
paikkoja tuo. Metsähallituksen toimet
ovat huipussaan lapin luonnonvarojen
ja työpaikkojen riistossa.

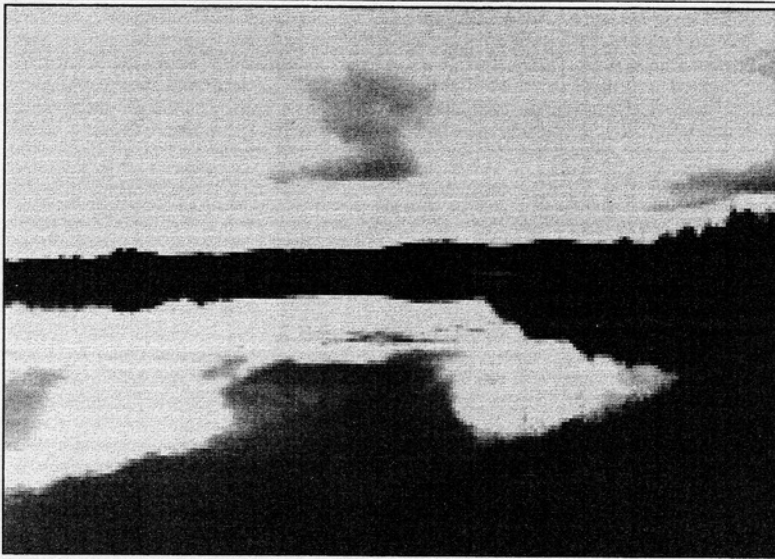
LK: Emme me työttömät väitä-
kään, että luonnonsuojelu olisi ainoa
tai suurin syyllinen, mutta kyllä yli-
mitoitettu suojeleminen silti huolestuttaa
meidä. Peräämme vain menetettyjä
työpaikkoja takaisin ja vaadimme uu-
sia. Mutta eipä luonnonsuojelijoilla
ole ollut työllistäviä vastauksia. Jos-
kus tuntuu, etteivät he piittaakaan ih-
misten selviytymisestä.

PS: Olen luonnonsuojelupiirin
edustajana Metsähallituksen alue-
neuvottelukunnassa. Siellä on noussut
huoli metsien yksipuolisesta hyöty-
käytöstä, joka ei kannu huolta metsien
uudistumisesta. Harvennushak-
kuisiin ja istutuksiin perustuva met-
sänhoito työllistäisi samalla huomata-
vasti enemmän, eli suojelisi ihmistä
ja luontoa. Lapin metsät eivät ai-
emmin ole olleet näin parturoituja.

LK: En tunne kovin hyvin koko
Lapin tilannetta, mutta omalla koti-
seudullani Metsähallituksen Inarin
hoitoalueella metsurien työpaikat
ovat pudonneet kolmanneksen vii-

Karensissanomat on kuulostellut pitkään Lapissa työttömien ja luonnonsuojelijoiden välillä käytävää kiistaa
sistä, kuka riistää ketäkin. Koska tällainen riitelä tuppaajämähentämään asemasodaksi, jossa ei aina muisteta läh-
tökohtia, kävimme paikan päällä katsomassa mistä on kyse.

Mukana keskustelussa olivat TVY:n puheenjohtaja Lea Karjalainen ja Lapin luonnonsuojelupiirin hallituksen
jäsen Pekka Salokannel sekä Rovaniemen Työttömät ry:n puheenjohtaja Olavi Niemelä. Keskusteluun varsi-
maisesti osallistumattomina "kuunteluoppilaina" oli joukko Rovaniemen työttömien yhdistyksen jäseniä.

Ounasjoki Rovaniemen maalaiskunnan Sinetässä virtaa ihmisten keskusteluista riippumatta. Ihmisten te-
tot kuitenkin vaikuttavat sen virtaukseen. Toivottavasti käyty keskustelu on hyväksi joelle ja asukkaalle.

den vuoden takaiseesta tasosta.

Kun puun jatkojalostus on lapissa
liik loppunut, ja VAPO:n sahakin on
lakkautuslistalla, metsäalan työttö-
myys on täällä paha ja yhä paheneva
tosiasia.

ON: Joissakin asioissa voisimme
ottaa oppia nruotsalaisilta, joiden
metsätalous on paljon pehmeämpää ja
samalla työllistävämpää kuin meillä.
Siellä muun muassa käytetään he-

vosta metsätöissä.

Monitoimikone vie noin 12-16 met-
surin työpaikan. Ja jos koneet ovat
vielä tunnitavaraa, se ei tuo edes kone-
teollisuuteen työpaikkoja. Ja hei-
kentään se vaihtotasetakin.

Työllistämishaaste on heitettävä
Metsähallitukselle ja metsäyhtiöille,
että ne siirtyisivät työllistävämpään
metsätalouteen.

Mutta totta on seki, että ylettömäl-

lä suojelella on aiheutettu paljon työt-
tömyyttä

Etelä/pohjoinen

Kysymys Lapin työllisyydestä ei
kuitenkaan ole kysymys pelksätä met-
sätaloudesta tai siihen liittyen luon-
nonsuojelusta. Ikimustoinen etelän ja
pohjoisen välinen ristiriita näyttelee
yhäkin suurta osaa kiistoissa.

LK: Näinhän se on monessakin
mielessä. En mahda mitään sille, et-
tä etelän vihreät - tai minkä väriset ta-
hansa-herrat tulevat sanomaan meil-
le miten meidän pitäisi elää.

PS: Kehitysaluerahastolla on pe-
rinteisesti ollut maan tasapainoisen
kehittämisen tavoite, mutta sekin
näyttää hukkuneen jonnekin.

Lapin kehityksen kannalta pitäisin
merkittävänä rautatieyhteyksien ra-
kentamista Barentsin alueelle ja
Tromssaan. Tällä olisi yleisen talou-
dellisen kehityksen lisäksi myönteinen
työllisyys- ja ympäristövaikutus.

LK: Olen joskus heittänyt ajatuk-
sen, että Lapin autiotilat pitäisi antaa
työttömien hoitoon. Sitä kautta el-
pivisivät monet kylät, niiden palvelu-

ta ja perinteinen luontaistalous ny-
kyaikaa vastaavissa muodoissaan.

PS: Luontaiselinkeinot ja niihin liit-
tyvä jalostus ja markkinointi ovat to-
della merkittäviä asia Lapin työllis-
yyden ja taloudellisen kehityksen
kannalta.

ON: Matkailusta on tehty liian suu-
ri numero, vaikka alalla on tehty pal-
jon hukkainvestointeja. Itselläni on
seitsemän vuoden kokemus hotelli-
alalta, joten arvioni perustuu alan tun-
temukseen.

LK: Täältä se toimeentulo pitää
löytää, koska enää ei lähteä ulko-
maille kuten aikoinaan Ruotsiin tai
Amerikkaan.

Poronlihan, kalan, sienten ja mar-
jojen jalostuksessa on mahdollisuuksia,
samoin lappilaisien käsitöiden
markkinoinnissa.

Vaikka ne eivät mitään kultakai-
voksia ole, ovat ne kuitenkin pitkällä
käyttämättömiä luonnonvaroja. Esi-
merkiksi kalan jalostuksessa voisi ot-
taa oppia norjalaisista.

Sen sijaan EU:n tukiaisista johtuvia
ylisuuria porotokkia ei Lapin luonto
kestä. Näitä tokkia joudutaan ruok-
kimaan heinällä ja etelän jakälällä.

ON: Poronlihan jalostus niinkuin
moni muikin elinkeino on hinnoitel-
lut itsensä hengittä. Jos savuporo
maksaisi nykyisen kolmasosan ny-
kyisestäään, olisi tilanne toinen.

Lähiratkaisut

Mutta koska näyttää siltä, että
lappilaisien toivo on ennenkaikkea
lappilaisissa itsessään, on pohdittava
mikä paikallisesti ja alueellisesti tulee
tehdä.

LK: Kunnissa on valtava määrä te-
kemättömiä työtä, joka pitäisi kartoit-
taa paikallisesti. Esimerkiksi kuntien
kiinteistöjen ja ympäristön hoito
työllistäisi meillä Ivalossa heti kym-
menen työtöntä.

PS: Metsien jätteen korjuu ja sen
hyödyntäminen paikallisissa lämpö-
voimaloissa olisi sekä työllistävä et-
tä ympäristöä kohtava asia. Tuon-
tiöllyn käytön vähentäminen hoituisi
siinä samalla.

LK: Meidän kunnassa sitä pohdit-
tiin, mutta Inari todettiin liian pie-
neksi lämpövoiman sijoituspaikaksi.
Isommilla paikkakunnilla se kyllä
onnistuisi, ja puunkorjuun vaikutuk-
set ulottuisivat yhtä kuntaa laajem-
malle.

Teksti ja kuvat:
HANNU OITTINEN

Tässä keskustelijat Rovaniemen työttömien Kohtauspaikan edusta-
la. Vasemmalta Pekka Salokannel, Olavi Niemelä ja Lea Karjalainen.

Lean, Pekan ja Olavin yhteiset työllistämisteesit

1. Luonnonvaroja pitää
käyttää, mutta ei haaskata.
Kun ihmiset voivat hyvin, he
ovat valmiita tekemään
myös luonnontaloudellisesti
kestäviä valintoja.

2. Omat voimavarat otet-
tava käyttöön paljon ny-
kyistä laajemmin niin met-
sätaloudessa, elintarvikete-
ollisuudessa ja palveluissa.

3. Kuntien näytteävä esi-
merkki ä työllistäjinä ja työl-
listämisedellytysten luojina.
Kiinteistöjen ja ympäristön-
hoito sekä alueelliset läm-
pövoimat työn alle.

4. EU:n tuet suunnattava
työllistävästi ja alueen kai-
kinpuolista kehitystä edistä-
västi alueen asukkaita kuun-
nellen.

5. Pohjoisten alueiden yht-
eistyötä kehitettävä kaik-
kien naapurimaiden kanssa
mm. maita yhdistäviä rauta-
tieyhteyksiä rakentamalla.

Vuotoksen rakennettu todellisuus

Lainauksia Mervi Autin sosiologian pro gradu -tutkielmasta, Tampereen yliopisto, sosiologian ja sosiaalipsykologian laitos, 1996

"En löydä sanaa käsitteelle, jossa yhdistyvät elämäntapa, luonnonkäyttöön (ei siis hyötykäyttöön, mutta ei enää luontaistalouteenkaan) perustuvat rahan- tai ruuan hankintamuodot, luonnon kunnioittaminen ja siitä huolehtiminen (ei itseisarvona vaan vuorovaikutuksessa luonnon kanssa)."

"Haastattelvien ydintemien kautta löysin aiheen, josta puhuttiin kaikista eniten eli puheet maasta. Maapuheen tulkitin lähes kaikkien haastattelemani altaan vastustajien ydintemiksi ja otin heidän puheidensa rinnalle myös rakentajien aiheeseen liittyviä puheita. Analyysini lähti siis eri asemassa olevien ihmisten kertomuksista."

"Haastattelussa suhde luontoon ja sen tuhoutumiseen esitettiin monesti kärsijänä. Minä tulkitin sen luonnon merkitykselliseksi eli luonnolla on pelkoseniemeläisessä elämäntavasssa edelleen merkittävä sijansa."

"Luonnonsojelu oli haastateltavilleni - myös vastustajille - hankala ilmaisu. Luonto ei ollut heille suojeltava kohde sinänsä, vaan suhde luontoon painottui tekemiseen ja kokemiseen, asiantuntijuuteen luonnosta ja luonnonkäytöstä. Se mikä pitäisi suojella, ovat luonnonkäytön mahdollisuudet."

"Kamppailu hegemoniasta kahden diskurssin välillä on kuitenkin voimakasta, mikä on murroksen merkki. Vuotoksessa on kyse uuden ja vanhan ajattelun ristiriidasta Aila-Leena Matthiasta (1994) siteeraan. En näe Vuotosta pelkästään ympäristökongliktina, vaan se sijoittuu laajemman arvokongliktin törmäyskohtaan/kohdaksi"

"Koska Vuotos on keskeinen työn ja ympäristön kiista Lapissa, julkaisemme tässä otteita loppilaisen Mervi Autin haastattelututkimuksesta."

"Kestävä Suomi" on ilmestynyt

Ekologisesti kestävään tyllisyyskehitykseen pyrkivä Maan Ystävät -liike on julkaissut kirjan Kestävä Suomi -kohti oikeudenmukaista ympäristövaraa.

80 markan hintaista kirjaa voi tilata osoitteesta Maan Ystävät/julkaisut, Rautatiekatu 14 A 27, 33100 Tampere.

Samoihin päämääriin pyrkivä Suomi 21 -liike, jossa TYV on mukana, on päättänyt laatia kuntien ekologisesti kestäväin työllisyysohjelman.

Ohjelman vastuuhenkilöinä ovat Esko Pääskylä ja Maija Hakanen.

Yliopistossa muistetaan Ympäristön ja työllisyyden ristiriidat

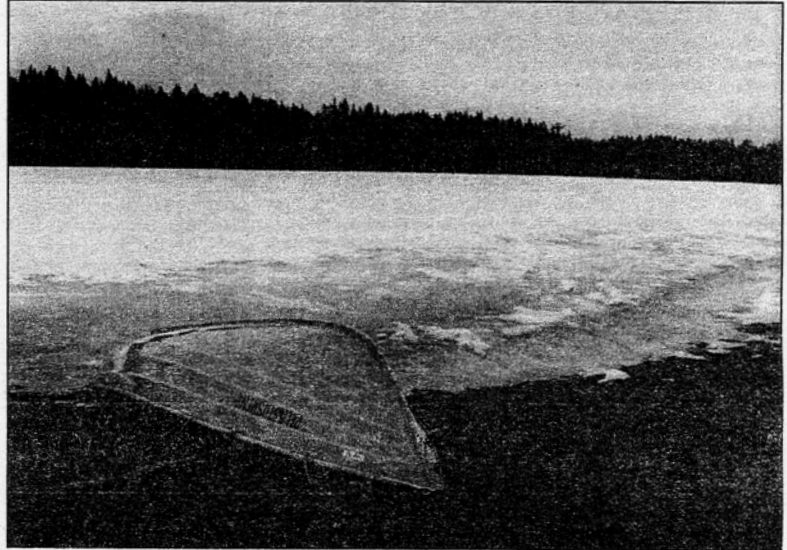
-Ympäristökasvatusta opiskelevat eivät ole yltiöpäisiä luonnonsuojelijoita, toteaa Eila Jeronen Oulun yliopiston kasvatustieteellisestä tiedekunnasta. -Kasvatustieteeseen kuuluu arvojen pohtiminen. Ihmisen saa elantonsa luonnosta ja koulutuksessa pohditaan myös mitä tehdä, jos ristiriita syntyy.

Ympäristökasvatus ei valmista varsinaisesti ammattiin, mutta se antaa sivuaineena valmiuksia käsitellä ympäristöasioita niin arkielämässä kuin ammatissa. Opinnot liittyvät kasvatukseen ja kasvatustieteelliseen ajatteluun ja ympäristöä käsitellään yhteiskunta tieteellisestä ja psykologisesti näkökulmasta. Kasvatustieteen opiskelijoiden lisäksi mukana on myös työelämässä olevia ja työttömiä, jotka haluavat parantaa ammatti taitoaan.

-Suhtautuminen työllisyyden ja ympäristönsuojelun ristiriitaan riippuu usein opiskelijoi den taustasta, Eila Jeronen kertoo. -Intomielliset nuoret saattavat tuomita syksyllä hyvin kin ankarasti kaiken, mikä vaikuttaa ympäristöön. Kun asioita on pohdittu talven ajan harjoituksissa, radikaaleimmat mielipiteet häviävät. Luontopäiväkirjoista ei enää löydy banderollihimisiä.

Biologian opiskelijat rakastavat luontoa

Satu Huttunen Oulun yliopiston biologian laitoksesta painottaa, että

ristiriitoja työllisyyden kanssa aiheuttaa luonnon-, ei ympäristönsuojelu. Luonnonsojelu on elävän luonnon ja tiettyjen alueiden suojele. Ympäristönsuojelu on sitä laajempaa. Sillä on pikemminkin työllistymistä edistävä vaikutus, sillä siihen liittyy usein teknologiaa ja sen kehittelyä.

Luonnon ja työllisyyden välinen ristiriita tulee opinnoissa esille vuosittaisessa luonnonsojelu seminaarissa. -Opiskelijat totesivat, että välittömästi negatiivisesti näyttävä saattaa pitemmällä aikavälillä olla positiivista. Jos luonnonsojeluun imagoa käytetään hyväksi, voidaan luoda myös uusia työpaikkoja, Satu Huttunen kertoo.

-Jos metsälouden mahdollisuudet ovat kaventuneet luonnonsojeluun vuoksi, on ajateltava laajemmin. Pitää ottaa huomioon koko yhteiskunta eikä sen yhtä sektoria. On kyllä totta, että korvaukset on hoidettu joissakin kunnissa huonosti. Siitä huolimatta kannattaa muistaa, että monitoimikoneet ovat vieneet enemmän työpaikkoja kuin luonnonsojelu.

Satu Huttunen opettaa useita aineita ympäristöntutkimus-nimisessä sivuaineopetuksessa. Opiskelijat tähtäävät usein kemistin, fyysikon tai biologin ammattiin. Avointa väylää kautta koulutukseen tulee eri ammatinharjoittajia kuten opettajia ja metsätalouden virkamiehiä.

-Biologian opiskelijat rakastavat luontoja ovat keskimäärin suuria luonnonystäviä, Satu Huttunen kertoo. -Opiskelijat ovat kertoneet, että opetuksella ei ole vaikutusta asenteisiin. Ne ovat peräisin koulusta ja lastentarhasta. 30s niitä halutaan muuttaa, tarvitaan uusi sukupolvi.

TARJA MIETTINEN

Työttömät ensimmäisenä asialla Ähtärissä

Inhan kylä takaisin maailmankartalle

Mistä Inhan kylä Ähtärissä Pohjanmaan, Keski-Suomen ja Hämeen rajamailla tunnetaan?

Eipä juuri mistään, vaikka kylällä asuu Topi Sorsakoski ja sieltä ovat kotoisin mm. onnettomuustutkija Kari Lehtola ja kunta-alan tehtävissä tunnetuksi tullut Antti Viinikka.

Jopa Ähtärin kunta nohti perinteisen keskustaajamansa kunnan EU-tukia haettaessa. Nyt on kuitenkin

merkkejä siitä, että Inhan kylä ja yleensä paikallisuuden voima aletaan tajuta Ähtärissäkin.

Aktiiviset työttömät oltiin unohtaa

Ähtärin työttömien yhdistyksen toiminnajohtaja Anssi Mäkinen kertoo, että vetoamus Inhan kylän elvyttämiseksi lähti juuri työttömien yhdistyksen piiristä.

Sitakin merkillisempää on, että äskettäin Ähtärissä pidetty kumppanuustapahtuma työllisyyden edistämiseksi uusien keinojen avulla oli unohtaa työttömät järjestelyistä ko-

konaan. Vasta julkinen kummekunta havahdutti paikalliset päättäjät.

Inha Inhana sata vuotta

Anssi Mäkinen kertoo suuren suosion saaneen vetoamuksen Inhan puolesta sisältävän mm. vaatimuksen Inhan nimen palauttamisesta viralliseen käyttöön.

-Kyse ei kuitenkaan ole pelkästään imagojutusta, vaan elävän kylän ja kunnan kehittämisestä asukkaidensa turvaksi, sanoo Mäkinen.

Hän kertoo vetoamuksessa vaadittavan mm. Inhan rautatieliikennepai-

kan palauttamista. Nykyisin paikka tunnetaan Eläinpuisto-Zoo-nimellä. Samalla ja ennenkaikkea vaaditaan oman postin ja kaupan palauttamista.

Työttömien mukaan meno kylien elvyttämishankkeisiin on osa aktiivista osallistumista oman kunnan ja kylän elämään, joka on vieriämässä eri puolilla Suomea.

Työttömät eivät ole pelkästään työttömiä, vaan alueensa asukkaita joilta on ainoastaan viety mahdollisuus saada toimeentulonsa työllä.

Näin muuttuu työttömyysturva

TYÖSSÄOLOOHETO

Työttömyysturvan alkutyössäoloheito muuttuu nykyisestä kuudesta kuukaudesta kymmeneen kuukauteen, viikoissa laskien pidennys on 26 43:ään. Työssäoloheitoa voi kerätä 24 kuukauden ajan. Työssäoloheitoa karuttavaksi ajaksi lasketaan viikot, joissa on 18 tuntia työtä tai vakuteen pyynnöstä 4 viikon jakso jossa on työtä 80 tuntia siten, että jokaisella viikolla on työtunteja.

PÄIVÄRAHAKAUSI

Enimmäismaksuaika 500 päivää säilyy ennallaan kuitenkin siten, että neljän peräkkäisen vuoden seuranta-aika jää pois. 60 vuotta täyttäneille maksetaan päiväraha sen kuukauden loppuun, jolloin täyttää mainitun iän. Enimmäismaksuajan "nollaus" muuttuu nykyisestä kuudesta kuukaudesta kahdeksan kuukauden kertymäjakson aikana kymmeneen kuukauteen 24 kuukauden kertymäjakson aikana. Työssäoloheitoon lasketaan myös ennen 500 päivän täyttymistä tehty työ, (24 kuukauden tarkastelujakso on ratkaiseva). Päiväraha määritellään nykyisen työttömyyttä edeltävän 26 viikon asemasta työttömyyttä edeltävältä 43 viikolta tai poikkeustapauksissa vuositulon perusteella. Päiväraha määritellään aina uudelleen kun työttömyyspäivärahan enimmäismaksuajan laskeminen aloitetaan alusta. Mikäli nollaus on tapahtunut ennen 500 päivän täyttymistä, niin uudelleen määritelty työttömyyspäiväraha tulee olla vähintään 80 prosenttia edellisestä päivärahasta.

OMAVASTUUAIKA

Nykyisen viiden päivän omavastuuajan (karenssi) asemasta tulee voimaan seitsemän päivän omavastuu-aika. Omavastuu-aika tulee edelleenkin kertyä kahdeksan viikon aikana, mutta se määrätään vain kerran 500 päivän enimmäisjaksoa kohti.

LOMAKORVAUKSEN JAKSOTUS

Nykyisin työsuhteen päättyessä maksettu lomakorvaus ei ole siirtänyt päivärahan alkua. Lakimuutoksen jälkeen työsuhteen perusteella maksettava lomakorvaus jaksetaan ja

päivärahorvaus alkaa vasta loma-oikeuden kulluttua.

TYÖMARKKINOILLA OLO

Nykyisin ei ulkomaillaolajalta ole ollut oikeutta päivärahaan. Lakimuutoksen jälkeen on oikeus päivärahaan lyhyen ulkomaanmatkan ajalta, jos on tavanomaisessa ajassa valmis ottamaan työtä.

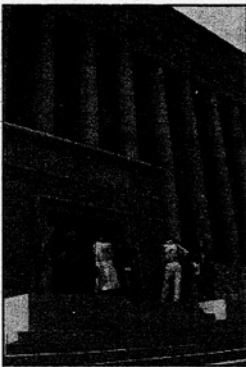
SOVITELTU PÄIVÄRAHA

Sovitellun päivärahan laskusääntö muuttuu siten, että 750 markan suojaosa poistuu, mutta päiväraha ja 50 % saadusta tulosta voivat kuukaudessa neljän peräkkäisen kalenteriviikon aikana yhteensä nousta määrään, joka päivärahan muutoin olisi voitu maksaa (aiemmin 80 % saadusta tulosta).

Sovitellun päivärahan työaika-rajat kiristyy siten, että neljän viikon tai yhden kuukauden aikana työaika ei saa ylittää 75 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta, (aiemmin 80%). Tämä tietää sitä, että nelipäiväistä työviikkoja tekevällä ei ole oikeutta päivärahaan.

IKÄÄNTYNEET PITKÄAIKAISETTYÖTÖMÄT

Nykyisin lisäpäiväoikeus on 55-vuotiailla. Tämä ikäraja nousee 57 vuoteen. Käytännössä tämä tietää sitä, että aiemmin eläkepukeen jäännin alaikäraja 53 vuotta 1 kuukauteen nousee 55 vuoteen ja 1 kuukauteen. Tähän muutokseen liittyy siirtymäsääntöjä.

"Pahimmat virheet yritettävä korjata"

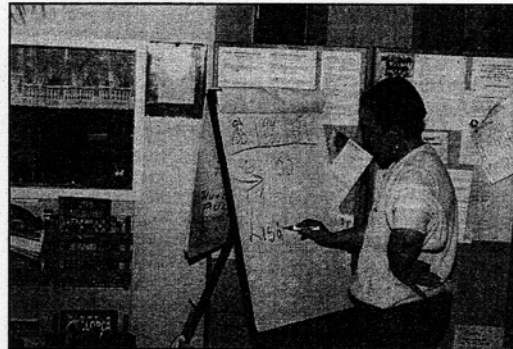
Oheassa selvitetty ensi vuoden alusta voimaan tulevat työttömyysturvalain muutokset antavat vain aavistuksen siitä, mitä muutokseen sisältyy.

Suurin muutos, jota lain laatijat ja hyväksyjät eivät joko ymmärrä tai ha-

lua ymmärtää, on että sen seuraavaksi tuhanneen ja taas tuhannet työttömät putovat ansiosidonnaiselta turvalta työmarkkinatuen kautta kaiken turvan ulkopuolelle.

Ihmisten arkikokemus ja lukuisat tutkimukset puolestaan osoittavat,

että tämä merkitsee sosiaalijonojen kasvua, maksamattomia vuokria ja muuta ongelmien kasautumista. Juhlapuheissa hoettu työttömien aktivoiminen työhön ei toimita tätä kautta niin kauan kuin puolta miljoonaa työttömää kohti on tarjolla 10000 työpaikkaa.

TVY:n puhejohtaja Lea Karjalainen selvittää työttömyysturvauudistusta Rovaniemen työttömien toimintakeskuksessa. Homma on niin täynnä pieniä mutkia, ettei täydellistä selvyyttä ole kenelläkään.

Muutoksia täytyy vielä yrittää

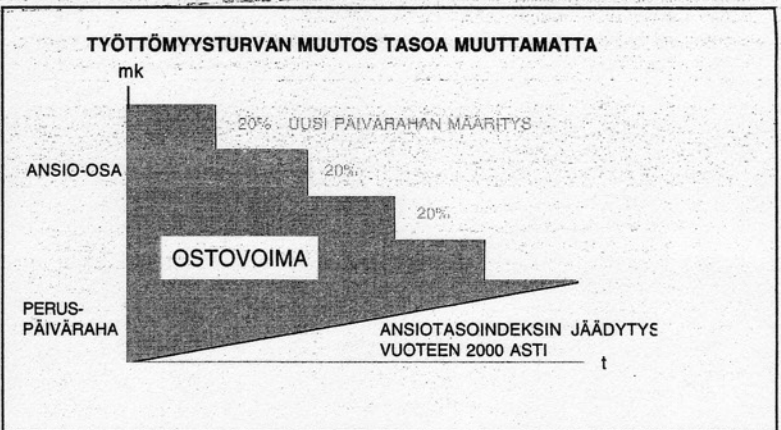
Lainmuutoksen ohjua käytiin läpi mm. TVY:n Hämeen aluepalaverissa Hauholla, jossa aiheesta alusti Rakennusliiton työttömyyskassan johtaja Seppo Niininen, joka totesi Hauholla että muutoksia pahimpiin epäkohtiin kannattaa vielä yrittää saada aikaan.

Hän luvannut selvittää asiaa myös Karensisalanomien lukijoille. Tähän liittyviä kysymyksiä voi lähettää lehden toimitukselle, joka hankkii niihin vastaukset Niinisen lisäksi eri asiantuntijoilta.

Matin malli työttömyysturvakeskusteluun

Hämeenlinnalainen Matti Lehtinen on lähettänyt lehdellemme oheisen kaavion, joka eduskunnan päätöksensä huolimatta on edelleen ajankohtainen idea. Toisin kuin hallituksen esitys, Matti Lehtisen malli puuttuu myös yleiseen talouspolitiikkaan esittäessään ansiotasoindeksin jäädytystä vuoteen 2000 asti.

Vaullisten mallien heikkous on olluksin siinä, että niiden avulla pyritään talouden ongelmia ratkaisemaan työttömien kustannuksella. "Matin malli" sen sijaan ottaa huomioon kokonaisuuden. Työttömyysuhan ei helmiä, ellei talouden perusteisiin tehdä reunoja, joka tuo työpaikkoja.

Nuorisoasiain neuvottelukunta työttömyysturvasta

Nuorisoasiain neuvottelukunta esittää seuraavia toimia työttömyysturvauudistuksen rajoitusten vastapainoksi:

1. Peruskoulun jälkeisestä koulutuksesta on nuorille tehtävä laakisääteinen oikeus. Pakottaminen eri tukijärjestelmien piiriin pääsyllä, tuen tasojen leikkaaminen tai itsenäisen etuuskien saannin rajoittaminen nuorilta ei kannusta heitä opintielle hankkimaan riittäviä ammatillisia ja sivistyksellisiä valmiuksia.

2. Koulutusmotivaation synnyttämiseksi pakko-keinojen sijaan on käytettävä porkkanoita. Opintotuen tason korottaminen varsinkin alle 20-vuotiailla on hyvä kannustuskeino. Korotus on toteutettava johdonmukaisesti niin itsenäisesti kuin vanhempien taloudessa asuvienkin

osata. Vanhempiensa taloudessa asuvan nuoren rajaaminen opintotuen ulkopuolelle loukkaa nuorten perusoikeuksia ja vaikeuttaa eteenkin heikoimmissa asemassa olevien perheiden lasten opiskelumahdollisuuksia.

3. Oppisopimuskoulutusta on kehitettävä koulutuspoliittisena toimena ja kiinteänä osana ammatillista koulutusta. Järjestelmän käytännön toimivuudessa havaittuja solmukohtia on purettava. Työnantajia on motivoitava tarjoamaan oppisopimuspaikkoja ja heille on tiedotettava nykyistä tehokkaammin järjestelmän tarjoamista mahdollisuuksista.

4. Nuorten tukijärjestelmistä peruskoulusta itsenäiseen elämään on kehitettävä johdonmukainen kokonaisuus ja yhteistyötä eri tahojen välillä on parannettava. Kiireellisimpänä toimenä tukiovetuksen ja op-

pilaohjauksen resursseja peruskoulussa ja lukiossa on lisättävä sekä koulujen ja työvoimaviranomaisten yhteytyötä tiivistettävä. Kuntien on tunnettava vastuunsa tukiovetuksen ja oppilanojauksen riittävästä resursseista.

5. Nuorten työpajatoimintaa on edelleen kehitettävä parantamalla ohjaajien pedagogisia valmiuksia ja etsimällä aktiivisia kontakteja työelämään. Työpajatoiminnalla on oleellinen merkitys niiden nuorten itsetunnon vahvistajana, jotka eivät ole työelämässä tai koulutuksessa mukana ja jotka eivät halua jatkaa koulumuotoista oppimista peruskoulun jälkeen.

6. Koulustarjontaa on suunnattava entistä voimakkaammin aloille, joiden työllisyystilanne on keskimääräistä parempi. Oppilaitosten tu-

losohjauksessa on kehiteltävä malleja, joilla koulutuksen jälkeinen työllistymisen nostetaan yhdeksi rahoituskriteeriksi. Kaikissa tilanteissa on koulutuksen laadun kehittämistä pidettävä huolta ja laatu on pidettävä ensisijaisena kriteerinä myös oppilaitosten tulosojauksessa.

7. Kansalaisjärjestöjen mahdollisuuksia tarjota työ- ja harjoittelupaikkoja entistä runsaammin on selvitettävä ja tarvittaessa sille on luotava lainsäädännölliset puitteet.

8. Vastavalmistuneiden ammattitaidon ylläpitämiseen on panostettava kehittämällä työharjoittelusekä jatkokoulutusmahdollisuuksia sekä johdonmukaistamalla eri tukijärjestelmien toimivuutta koulutuksesta työelämään siirryttäessä.

9. Nuorten mahdollisuuksia rajoittaa omaa urasuunnitelmaansa on aktiivisesti tuettava esimerkiksi työllistämisyksiköiden aikana etsimällä esimerkiksi mahdollisuuksia oppisopimuskoulutukseen pääsystä. Pelkkä työllisyystöiden järjestäminen on riittämätöntä ilman ohjaavia toimia.

10. Suomea on kehitettävä koulutustason maana. Käytännön kokemukset viittaavat selvästi siihen suuntaan, että eniten työmarkkinoilta löytyy kysyntää hyvin koulutetuille osajille; työvoiman hinta on tällöin toisarvoisen tekijä.

Reijo Viitanen
pääsihteeri

Viisikymppisen turha enää toivoa työpaikkaa

Hauholaisten Toivo Lehtonen käyttää ahkerasti työttömien yhdistyksen tarjoamaa ruokailua. Työpaikan löytymiseen viisikymmentä täyttänyt mies ei oikein enää jaksaa uskoa.

Hauholaisten Toivo Lehtonen kuuluu niihin viisikymmentä vuotta täyttäneisiin työttömiin, jotka eivät enää oikein jaksaa uskoa työpaikan löytymiseen.

- Kävin tässä kyllä kunnan rakennusmestarin puheilla, mutta ei kuulemma ole mitään mahdollisuuksia.

Rakennuksilla aikoinaan työskennellyt Toivo Lehtonen ottaisi vastaan mitä tahansa työtä, jos joku hänelle vain sitä tarjoaisi. Hauholtakin hän voisi ajatella muuttavansa muualle, kunhan pitempiaikainen työpaikka löytyisi.

yli 30 kilometrin päähän Hämeenlinnaan.

- Eivät ne enää mitään sano, merkkävat vaan uuden ajan.

"Onneksi ei ole yksin"

- Kyllähän tässä aika tahtoo käydä välillä pitkäksi, myöntää yksikseen elelevä Toivo Lehtonen. Parasta ajankulua hänelle on pyöräily seitsemän kilometrin päähän kirkolle työttömien ruokailuun.

- En tosin ihan joka päivä tule. Joskus keittelen itsekin perunoita.

Päiväraha riittää, kun on pakko.

- Kyllä sillä pärjää, kun ei tarte vuokria maksaa. Onneksi ei ole sairastamiseenkään kulunut rahaa, kun on tuo terveys pysynyt kiitetävän hyvänä.

Työttömien tilanteessa Lehtonen ei paljon toivoa näe.

- Koko ajan se vaan huonee, vaikka päättäjät puhuu toista.

Yhteiskunnalta Toivo Lehtonen ei suuria pyydä. Hän haluaisi vain tehdä töitä. Työpaikan saamiseen hän ei kuitenkaan enää oikein jaksaa uskoa.

- Se vaan on hyvä, että ei ole yksin tässä tilanteessa. Meitä on paljon.

Ritva Mäkelä

Uusia työttömien järjestöjä, mutta kenelle?

TVY:ssä on herättänyt ihmetystä ja närkästystä ammatillisten keskusjärjestöjen piirissä noussut hanke perustaa niiden oma tai omia työttömien järjestöjä. Vaikka hanketta on perustettu virkistystoiminnan organisoinnilla - joka sinällään on kannatettava asia - on valmisteluun liittyvä salailu ja TVY:n syrjäyttäminen aiheuttanut tuhtumusta.

SAK:n piiristä lähteneelle hankkeelle on pyydetty suunausta ja kumppanuutta muista ay-keskusjärjestöistä, mutta ainakin Akava on torjunut ajatuksen ja tietävästi STTK aikoo perustaa oman vastaavan järjestön. Kävi niin taikka näin, työttömien viipalointi eri karsinoinhin lisääntyy. Samalla se merkitsee TVY:n aseman heikkenemistä yhteiskunnan tukea työttömien toimintaa jaettaessa.

Kun asiaa on kysytty TVY:n taholta, on SAK:sta vakuutettu ettei kyseessä ole edunvalvontajärjestön perustaminen eikä myöskään "poliittisen" organisaation luominen. Viittaako jälkimmäinen siihen, että TVY:tä pidetään poliittisena järjestönä, johon kaikki eivät mahdu?

Tällaiseen näkemukseen viittaa sekä Helsingin Sanien jutussa 23.8. haastateltujen SAK:n Pekka Sarkkisen että STTK:n Matti Hynynsen lausunnot. Viime mainittu piti TVY:tä "poliittisesti yksisilmäisenä". Tällä pyritään herättämään vanhaa taistolaiskauhua. Taustalla lienee TVY:n viime aikoina voimistuneet vaatimukset päästä itsenäiseksi neuvotteluosapuoleksi työttömien edunvalvontaan liittyvissä asioissa.

Jo TVY:n perustamisen aikoihin SAK:n paimenkirjeessä muillekin keskusjärjestöille ilmoitettiin, että SAK tukee työttömien järjestöä, mikäli se säilyy SAK:n oteessa eikä pyri itsenäiseen etujärjestöasemaan. Tämä on ollut kesämätön lähtökohhta jo silloin saatikka nyt, jolloin työttömällä on yhä kirjavampi ammatti- ja ay-tausta tai niitä ei ole lainkaan.

Edunvalvonnan luovuttaminen jonkin ulkopuolisen järjestön käsiin ei voi toimia työn, työttömyyden, opiskelun, keikkatyön jne. yleistessä itsekunnon työttömän elämässä. Eri asia on tuki edunvalvonnessa ja siinä tarvitaan SAK:n ohella koko ay-liikettä, yrittäjien järjestöjä, opiskelija- ja asukasliikettä yms.

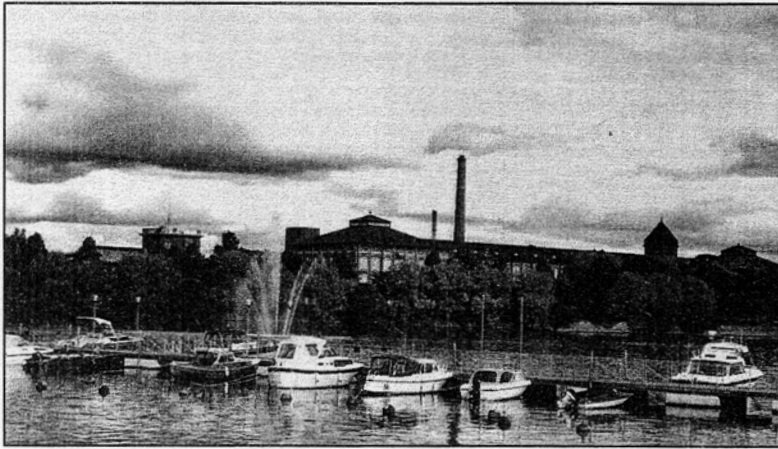
TVY ei ole panemassa poikki suhteita mihinkään yhteistyökumppaniinsa ja haluaa lisäksi luoda uusia suhteita. TVY:n lähtökohhta on työttömän edunvalvonta riippumatta mikä hallitus maassa on vallassa. Tämä lieneekin suurin hietävä seikka uusien järjestöjen puuhaajilla, jotka tuntevat huonoa omaatuntoa ollessaan tukemassa työttömyysturvan puolittamista, vaikka tarkoitus oli puolittaa työttömyys.

KESKI-
IKÄISEN
MIEHEN
EI-
YHTÄÄN-
HAUSKA-
TARINA

- URJITO -

Porin kaupunginhallituksen puheenjohtaja Timo Koivisto: Rakennemuutos opetti

Pori on yksi pahimmin teollisen rakennemuutoksen koeneita kuntia Suomessa. Ei ole helppoa vielääkään, vaikka osa suurteollisuudesta on uudelleen työllistämistä ja menetykset korvaavaa uustuotantoa ja palveluja on syntynyt. Vientin varaan rakentunut Pori odottaa yhä suurta sysäystä.

Porin kaupunginhallituksen puheenjohtaja Timo Koivisto on ammatiltaan Työväenopiston rehtori. Työttömyyden ja työttömien todellisuus näyttäytyy hänelle sekä työtä etä luottamustoimen kautta.

Kaupunki hoitaa valtion tehtäviä

Saman "siperian" on käynyt läpi moni muu Porin kaupungin luottamus- ja virkamies. Niinpä kaupungin ja työttömien yhdistyksen/toimintakeskuksen suhteet ovat kunnossa.

Kun esimerkiksi kutomateollisuudessa entisen suuryrityksen kolmesta tuhannesta työpaikasta ei ole yhtään jäljellä, näkyys se väistämättä kaupungin sosiaalisessa kuvassa. Siksi vuosikymmenen alussa nousuutta työttömien omatoimisuutta on osattu arvostaa kaupungin puolella, pohti Timo Koivisto.

Kaupunki ryhtyi määrätietoisesti tukityöllistämään, tavoitteena tukijakson jälkeen vakituinen työpaikka.

Tavoite ei valitettavasti toteutunut, koska eräät ammattialat olivat yksinkertaisesti katoamassa.

Kaupunginhallitukselle valkeni tuolloin työllisyyspolitiikan kaksijakoinen tehtävä. Ensinnäkin on luotava uuta elinkeinopolitiikkaa pien- ja keskiuurta teollisuutta edistämällä. Toiseksi pitää huolehtia tukityöllistettävistä niin, että mahdollisimman moni säilyttää ansiosidonnaisen päivärahasa.

Tämä on kaikkien osapuolten etu, sillä veronmaksu- ja kulutuskykyisenä työtön käyttää työllistävää lähipalveluja ja on poissa sosiaalijonoista, toteaa Porin kaupunginhallituksen puheenjohtaja.

Ponnistuksista huolimatta pitkäaikaisytöttömyys seuraamukseen rasittaa Poria ja porilaisia. Timo Koivisto heittää täysilaidallisen valtiollisuuden suuntaan, joka jatkuvasti sysää työllisyysvastuuta kunnille niiden välitettyyn vakavaraisuuteen vedoten.

Perinteinen työnjako on ollut, että kunta huolehtii asukkaidensa palveluista ja valtiolta kantaa työllisyysvastuuta. Tätä pitäisi miettiä eduskunnassa, jos siellä yleensä mitään mietitään. Ja mikä koko eduskunnan valta on Brysseliin verrattuna?

Tässä tilanteessa joudutaan Koiviston mukaan miettimään käytetäkö rahaa työllistämiseen vakituiseen tukityöllistämiseen.

On paha juttu, jos kaksi hyvää asiaa joutuu vastakkain tappelemaan samoina markoista. Porin kaupunki ei pysty työllistämään enempää kuin ny-

kyiset noin 700 henkeä kuukaudessa, mutta tämä taso pystytään turvaamaan.

Yhdistys osoittanut tarpeellisuutensa

Timo Koivisto vakuuttaa, että kaikissa poliittisissa ryhmissä on tajuttu asian vakavuus. Niinpä kaupungin tukityöttömien yhdistykselle ja yhteistyö sen kanssa on ollut yksimielistä. Pitkäaikaisytöttömyyden sosiaaliset ja terveydelliset haitat ovat havahduttaneet, joten työttömien yhdistyksen harjoittama toiminta on opittu arvostamaan.

Työttömien oma toiminta on ollut korvaamatonta, sillä vaikka kaupungin resurssit riittäisivätkin, ne eivät välttämättä kohdennu oikein. Yhteistyön kautta kaupunki saa suoraa tietoa, sanoo Timo Koivisto.

Esimerkkinä hän mainitsee työttömien toimintakeskuksen terveyshuoltamon. Se ei ole terveyskeskus eikä sen kilpailija, vaan ennenkaikkea madaltaa työttömien kynnystä hoitaa terveyttään ja kaikinpuolista kuntoon. Sieltä ohjataan avun tarvitsijat erilaisien kunnallisten ja muun avun piiriin.

Kaupunki on jo aiemmin antanut tilan työttömien yhdistystoiminnan käyttöön. Timo Koivisto näyttää vihreää valoa paikallisten työttömien toiveelle pitää TVY:n vuosikokous ensi vuonna Porissa.

Ja tuoremehuseman siirtyminen työttömien tiloihin oli työväenopistolle suorastaan helpotus, naurahtaa Koivisto.

HANNU OITTINEN

KOLMEN KUUKAUDEN KURSSI

YHTEISKUNTATIEDON- ja AMMATTI-YHDISTYSTOIMINNAN KURSSI

25.11.1996-28.02.1997

Kurssi on tarkoitettu Rakennusliiton jäsenille, jotka haluavat vaihtaa työelämän ja yhteiskunnan muutoksissa kehityksen kärkeä. Kurssi edistää tietoja ja taitoja toimia ammattiyhdistysliikkeessä, yhteiskunnassa ja työpaikalla sekä edistää jokaisen omaa persoonallista kehitystä.

Rakennusliitto maksaa kurssimaksun ja -materiaalin, kolme (3) edustusta matkaa sekä opintotukea niillä koukkausta, joilta työnantaja ei korvaa ansionmenetystä. Opintotuki koostuu Kelan opintotuesta ja sitä täydentävästä liiton opintotuesta, joka on yhteismäärältään 2992 mk/kk. Lisää opintotukea voit kysyä aluejärjestösi opintorasastosta sekä ammattiosastolta.

Kurssihakemukset tulee jättää työnantajalle hyvissä ajoin, viimeistään kuusi viikkoa ennen kurssin alkua. Hakemukset kurssille toimitetaan oman aluejärjestön toimistoon.

Lisätietoja Siikaranta-opistosta p. 09-8679 7450 Riitta Ijunen tai p. 09-8679 7452 Helena Pättimäki.

SIIKARANTA-OPISTO

02860 ESPOO, puh. (90) 867 971

Telefax (90) 8679 7455

METALLITYÖVÄEN TYÖTÖMYYSKASSAN PUEHLINPALVELU TYÖTÖMILLE JA LOMAUTETUILE JÄSENILLE

Työttömyyskassan puhelinpäivystys on maanantaista perjantaihin klo 9.00 - 11.00 ja 12.00 - 15.00, puh. (90) 77071 (=vaihe).

● Aluetoimistot, joissa suurin osa työttömyyspäivärahahakemuksista käsitellään ja maksetaan, vastaavat puhelinkyselyihin omina päivystysaikoinaan.

● Keskitä puhelinkyselyt vain päivystysaikoihin.

● Vältä tarpeettomia päivärahojen maksatuspäiviin liittyviä kyselyjä. Muista myös automaattinen puhelinpalvelu 0600-97707. Soittajalle puhelu maksaa 2,20 mk minuutti sekä paikallispuhelumaksun.

● Tarkista päivärahan maksusuoritukset omasta pankistasi.

● Työttömyyspäivärahojen maksupäivät ovat keski- ja perjantai, koulutustuen ja vuorottelukorvauksen maksupäivä on torstai.

"Puutteesta pois" Varkaudessa

Varkaudessa järjestetään 17. lokakuuta valtakunnallinen teemapäivä, jonka tunnuksena on "Puutteesta pois". Päivä on maailmanlaajuinen köyhyyden vastainen teemapäivä. Menossa on myös YK:n köyhyyden voittamisen teemavuosi, joka ei ole toistaiseksi kovin paljon näkynyt julkisuudessa.

Järjestelyihin osallistuvat myös Varkauden kaupunki, Varkauden seudun työttömät ry, Kirja-Varkaus ry ja Varkauden ev.lut. seurakunta.

Aamupäivällä järjestettävään seminaarimuotoiseen osuuteen osallistuu mm. johtavia köyhyyttutkijoita. Tilaisuuteen osallistuvat mm. köyhyyttutkijat Matti Heikkilä, Veli-Matti Ritakallio ja Jouko Karjalainen. Silloin puhutaan myös mm. ihmisten perusoikeuksista.

Iltapäivällä järjestettävässä avoimessa yleisötilaisuudessa kaikki ha-

lukkaat järjestöt, yhteisöt ja yksityiset henkilöt voivat esittää päivän teemaan liittyviä mielipiteitä ja kertoa kokemuksistaan. Silloin pohditaan myös mm. mitä "hyvä elämä" tarkoittaa. Tilaisuuden vetäjänä toimii Eeva Kuuskoski Mannerheimin Lastensuojeluliitosta jajahlupehen iltamissa pitää Stakesin johtaja Vappu Taipale.

Järjestäjät toivovat, että myös työttömät eri puolilta Suomea osallistuisivat runsaslukaisesti Varkauden tilaisuuteen: Ilmoittautumiset 1.10. mennessä sosiaaliturvan keskusliiton, Sari Tervonen, puh.097747 2201, fax. 09-738123. Lisätietoja: Maija Kirilinen, Varkauden kaupunki, puh.017-579 4391, ja Sosiaalitoimikojien Liitto, liitossihteeri Marjatta Pakarinen, p.09-150 2299.

Osuustoimintaliikkeen taidetta esillä Tampereella

Työväen keskusmuseossa Tampereella on esillä 20.9. - 22.12. osuustoimintaliikkeen taidetta esittelevä näyttely. Siinä esitetyt Tradeka-yhtymän korkeatasoinen taidekokoelma. Monien taidehistoriallisesti merkittävien suomalaistaiteilijoiden teoksista koostuva kokoelma käsittää yli 1100 taideteosta.

Kokoelman painopiste on 1940- ja 1950-luvuilla, jolloin taidekauppa

kävi vilkkaana osana sodanjälkeistä jälleenkäynnä.

Näyttelyssä on esillä myös E-mainnonnan työskennelneiden. mm. "Tepun" ja "Fogelin" töitä sekä yhtymän arkkitehtuuria kuvaavia maalauksia. Esillä on mm. Yrjö Forseenin, Ilmari Aallon ja Olli Miettisen maalaukset Tradekan edeltäjän OTK:n toimitalosta Helsingissä vuodelta 1938. Mukana näyttelyssä on myös

muutamia proletariihenkiä työlläisten ja yntönteon kuvaksia.

Karensianomat esittelee mätetylyn laajemmin marraskuun numerossa.

Työväen keskusmuseo sijaitsee Finlaysonin tehdaskiinteistössä.

Totta akavalaiselle lääkarillekin Koulutus ei takaa oman alan työpaikkaa

Lääkäriksi opiskellut Aino Ragab Oulusta on toiminut viime kuukaudet siivoojana. -Kynnys lähtee tekemään muuta työtä oli korkea, hän tunnustaa. -Meni aikaa ennen kuin tajusin, että saatanhan minä tehdä muutakin kuin hoitotyötä.

Aino Ragab valmistui lääkäriksi vuonna 82, mitä ennen hän työskenteli sairaanhoitajana. Valmistumisensa jälkeen hän on työskennellyt osa-aikaisena lääkärinä Kaajanin mielenterveys- toimistossa ja tehnyt hoitajan sijaisuuksia. -Perheen perustaminen vei aikansa. Halusin jäädä kotiin lapsen kanssa ja olinkin siellä neljä vuotta. Välillä hain töitä, mutta luovuin siitä, koska olin yksinhuoltaja.

Tällä hetkellä Ragab yrittää etsiä erikoistumispaikkaa psykiatrian alalta. Hän pitää surullisena, että pitkän koulutuksen jälkeen on vaikea löytää oman alansa töitä. -Tunsin olevani umpikujassa. Synkkyys kuitenkin helpotti, kun löysin opiskelupaikan. Opiskelen siivoustyön ohella psykoterapian perusteita ja uskon, että se auttaa minua löytämään erikoistumispaikan sairaalasta.

Aino Ragab kuuluu Akavaan ja Lääkäriliittoon, joiden jäsenmaksuita hän on saanut alennuksia työttömytensä vuoksi. Lääkäriliitto myös avustaa häntä koulutuksen rahoitta-

misessa. -Saan vuosittain kyselyn, jossa tiedustellaan, millä tavalla olisin halukas tekemään työtä, jotta sitä riittäisi jokaiselle lääkärielle. Olen joka kerta vastannut olevani valmis tekemään lyhennettyä työpäivää, hän hoitotyötä.

Työttömyysaikanaan lääkäri Aino Ragab on käynyt tietokonekursseja ja piti yllä kuntoaan kävelemällä ja uimalla. Kunnon hoitamista hän pitää tärkeänä myös mielenterveydelle.

-Mielestäni akateemista työttömyyttä voi ehkäistä miettimällä jo koulutuksensa aikana, minne haluaa töihin. Apua saa myös opettelemalla etsimään tietoa oikeasta paikasta. Myös ulkomaille menoa voi miettiä. Jonkinlaisen työttömyysajan tosin hyväksyy itse kullekin. Jokainen saa miettiä vähän aikaa, mitä alkaa tekemään.

Tällä hetkellä Suomessa on työttömiä lääkäreitä 300-400. Aino Ragab painottaa, että kukaan muu ei järjestä työpaikkaa tai tule hakemaan kotoa.

Hakijan pitää olla itse aktiivinen, pohjata vaihtoehtoja ja järjestää asioitaan. Töitä hakiessa on myös uskallettava mennä käymään työnantajien luona. Pelkkä markkojen venyttäminen ei hyödytä ketään. Jos tilanteen kokee

vaikeana, oman aktiivisuuden säilyttämisen kannattaa aloittaa pienistä asioista kuten kirjastossa tai työvoimatoimistossa käynnistä.

-Siivoustyötä hakiessani luulin, ettei minua oteta. Toisaalta olen yli- ja toisaalta aikokoulutettu. Minulla on kokemusta vain kotisiivouksesta ja siivoustyössähän on omat niksinsä, toteaa Ragab, jonka mielestä tämänhetkisestä työpaikasta saattaisi olla vaikea kertoa entisille opiskelutovereille.

-Olen harkinnut myös kansainvälisen edustajan töihin ryhtymistä. Siinä tapauksessa minun olisi tosin vaihdettava sukunimeni takaisin työtönnimeksi Siltalaksi. Ragab nimisenä suomalaisen kansanperinteen kerääminen ei kuulosta kovin vakuuttavalta.

TARJAMIEHTINEN

Työttömät ja yrittäjät Työnteon verotusta alennettava

Suomen Yrittäjät ry:n ja TVY:n edustajat tapasivat äskettäin ensimmäistä kertaa virallisesti.

Yrittäjien koolle kutumassa tilaisuudessa yrittäjätahoja edustivat puheenjohtaja Jussi Järventaus ja johtaja Kimmo Kempainen, TVY:n puolelta tapahtumaan osallistuivat hallituksen jäsen ja yrittäjävastaava Karl-Gustav Kunnas sekä toiminnanohjaaja Sirkka Rajala.

-Haimme yhteisiä tavoitteita ja kyllä niitä löytyi erityisesti verotukseen ja työllistämisen/työllistymisen helpottamiseen liittyen, Kunnas kertoi.

Kunnas huomauttaa, että iso osa verotuksen korkeista sivukuuluista johtuu suurtyöttömyyden aiheuttamasta työttömyysturvan tarpeesta. Nykyisen negatiivisen kierteen sijaan tulisi saada positiivinen kierre, eli työllistämisen helpottaminen vähentäisi työttömyysturvan tarvetta.

Eriilaisiakin näkemyksiä ilmeni.

Työttömien edustajat eivät lämmenneet yrittäjien halulle alentaa palkkoja alle työehtosopimusten tason keinona työllistää uusia ihmisiä. Työttömien näkemyksen mukaan ihmisten kuluuskysyntä on jo nyt niin alhaalla, että palkkojen alentaminen vain pahentaisi tilannetta.

Tärkeä yhteinen näkemys oli harrastuksen talouden vastustaminen. Työttömille harmaa talous merkitsee julkisen rahoituksen, mm. sosiaaliturvan perustan romuttamista, yrittäjille enenkaikkea kilpailun vääristymistä.

Nyrkkipajojen verkosto

Puheenjohtaja Järventaus lupasi TVY:n edustajille pitää esillä työttömien näkemyksiä tulevissa neuvotteluilanteissa, vaikka pienyrittäjienkään neuvotteluseamat eivät ole kovin häppöiset.

Suomen Yrittäjät -järjestöön kuu-

luu noin 75 000 jäsenyritystä, joiden keskimääräinen koko on varsin pieni eli viisi henkeä. Nämä yritykset työllistävät kuitenkin noin 290000 työntekijää ja 90000 yrittäjää.

TVY:n hallituksen jäsen ja yrittäjävastaava Karl-Gustav Kunnas.

Kun haluat auttaa... Tule Mummon Kammariin!

Vapaaehtoistyön keskus
Kiva kyläpaikka kaikenikäisille

Avoimna: ma 10-20, ti-to 10-16, pe 10-14, la 12-16
Otavalank. 12 A, p. 2226545 (Rautatiekadun risteys).

Tervetuloa!

TOIVON FOORUMI

11.-13.10.1996 Porissa

Teemoina mm:

Uskonnot, maaseutu, työttömyys, kehitys, markkinavoimat...

Mukana mm:

Jussi Parviainen, Veikko Vennamo, Esko-Juhani Tennilä, Lenita Airisto, John Vikström...

Ennakkoi ilmoittautumiset ja lisätiedot:

Porin seurakunnat, (03) 6238 700 tai Kristillinen Kulttuuriliitto, (09) 431 511.

Osallistumismaksu:

150 mk/hlö, työttömät ja opiskelijat 50 mk/hlö

TYÖVOIMAKOULUTUSTA TAMPEREELLA

INSINÖÖRIN MENESTYSTEKIJÄT
Koulutus alkaa 28.10. ja kestä 8 kk.
Hakuaika päättyy 1.10.

LEVYSEPPÄ-HITSAAJIEN KOULUTUS
Koulutuksen pituus 3-12 kk.
Kurssille voi hakeutua jatkuvasti.

ILMASTOINTIASENTAJAN KURSSI
Koulutus alkaa 14.10 ja kestä 9 kk.
Hakuaika päättyy 27.9.

KORJAUSRAKENTAMISEN LVI-ASENNUKSET
Koulutus alkaa 1.10 ja kestä 12 kk.
Hakuaika päättyy 20.9.

ELEKTRONIIKKA-ASENTAJA
Koulutus alkaa 21.10 ja kestä 14 kk.
Hakuaika päättyy 20.9.

Tietoja koulutukseen hakeutumisesta ja sen aikana maksettavista etuuksista saa Tampereen työvoimatoimistosta puh. (03) 2408 111.

TYÖVOIMAKOULUTUS

PORIN TAIDEMUSEO

Eteläranta, 28100 Pori
Puh. 02-621 1081

17.9.-27.10. Tohtori ja potilas. Muisti ja muistinmenetykset
Bracha Lichtenberg Ettinger & Sergei Bugaev Afrika

27.9.-27.10. Ilmestyksiä
Jaakko Niemelän valoinstallaatio Kokemäenjoella

2.11.-8.12. Reijo Paavilainen. Uusia veistoksia

Avoimna klo 11-18, keskiviikkoisin 11-20, maanantaisin suljettu. Kahvila.

Kokous- ja
koulutuspaikaksi

Kiljavanranta

luonnonkauniilla paikalla Uudenmaan Nurmi-järvellä kirkkaan Sääksjärven rannalla.

Modernit kokous- ja koulutustilamme soveltuvat sekä suurten että pienten tilaisuuksien järjestämiseen.

Ota yhteys myyntipalveluumme, niin kerromme lisää.

Kiljavanranta

Kotorannantie 49,
05250 KILJAVA
puh. 09-276 251,
faksi 09-276 5920

Media-Alfa Oy on mainontaan ja markkinointiin erikoistunut palveluyritys. Olemme luotettava ja turvallinen työnantaja. Haemme iltaohjelmamme osa-aikaisia

PUHELINMYYJIÄ

kotitaloussektorille tapahtuvaan myyntiin. Työaika ma-pe klo 17.00-21.00 ja la-su 14.00-19.00. Koulutus työhön annetaan, palkkaus muodostuu proviisiosista ja bonuksista. Kilpailupalkintoja matkoja mukavassa porukassa. Harjoitteluaikasta maksamme tuntipalkkaa 42,50 mk/tunti.

Tied., puh. 348 70520
Media-Alfa Oy

Harjoittelusta palkkatyöhön

Tyrnävälinen Päiviö Niskasaari lähti Fiilis-kurssille odottavaisin mielin, sillä hinku töihin oli mieleton. Kun suureksi onneksi kuukauden harjoittelu poiki kesätyötä Oulunlahden Säästökuopasta. Palkkatyötä odotellessa Päiviö työskenteli harjoittelijana. Syksyksi nuori mies haaveilee oppisopimuskoulutuksesta. - On arvokkaampaa olla harjoittelijana ja saada työkokemusta kuin istua kotona. Lisäksi ansaittu raha tuntuu paremmalta kuin annettu.

Päiviö haluaisi kouluttautua kaupan alalle ja siksi tiedot oppisopimuksesta on jo hankittu. 19-vuotias Päiviö tietää, ettei työnantajien mieltä voi taituttaa kuin hyvin tehdyllä työllä ja työkokemuksella. - Aivan kokematonana ei meinaa pärjätä. Vaikka harjoittelijana sain lähes saman rahan kuin kotonakin, tienasin käytännössä enemmän, sain kesätyöpaikan.

Tyrnävälinen Päiviö Niskasaari oli ennen Fiilis-työnhankintakurssia kol-

me kuukautta työttömänä. - Silloin kyselin töitä elektroniikka-alalta. Olen koulutukseltani mekaanikko-autonkuljettaja. Kesälomansijaisuus on Päiviön ensimmäinen oikea työpaikka.

Nuoret liikkeelle

Päiviö pitää omatoimisuutta yhte-

nä elämän tärkeimmistä asioista. - Kasvaminen isossa perheessä on opettanut itsenäiseksi. Isällä on koti-puutarha ja siellä on pakkerettu eräätunnit. Kyllä mansikkamaa syntyy näissä käsissä.

Moni nuori haluaa itse löytää oman tiensä ja siksi vinkkien antaminen voi tuntua ohjailulta. Päiviön mielestä nuoria saa kuitenkin patistaa.

- Meillä vanhemmat napisi ja kyseli missä se työpaikka viipyy. Vihjailut saavat liikkeelle, kun on heidän kanssaan sama osoite.

Työttömyyden voi perustella

Nykyään työnantajat odottavat työnhakijalta motivoituneisuutta, sil-

lä tarjokkaita on paljon ja palkkaaminen on iso sijoitus. Harjoittelu on tilaisuus näyttää taidot, joten se aika kannattaa ottaa tosissaan. Fiilis-työnhankintakurssi on hyvä tapa päästä yritykseen. Usein harjoittelua jatketaan, jos sen päässä näkyy palkkatyötä.

Työttömyyden voi perustella, kun päivät on täytetty muutoin kuin odottamalla. Opiskelu tai harjoittelu ovat hyviä keinoja itsensä kehittämiseen. Lisäksi ne ovat vastauksia työnantajille, jotka arvioivat työkyntoa.

Jaana Lauronen

- Kyllä nuoria saa patistaa töitä hakemaan. Fiilis-kurssilta kannattaa hakea vauhtia etsimiseen, mutta senkin jälkeen on yritettävä tosissaan, neuvoo Päiviö.

TVY:n varapuheenjohtaja Erkki Grästen: Työllisyysvastuu kunnilla, valtiolla ja EU:lla

Työttömien valtakunnallinen yhteistoimintajärjestö vaatii, että työllisyyden ja talouden elpyminen on nostettava ehdottomasti tärkeimmiksi asioiksi Euroopan unionin työssä. EU:n tulee kaikilla toimillaan tähdätä parempaan työllisyyteen. Päävastuu uusien työpaikkojen luomisesta säilyy kuitenkin kansallisella tasolla.

Läheisyysperiaatteen mukaisesti kunnilla ja aluehallinolla on tärkeä osavastuu työllistämisestä. Työttömien näkökulmasta viime aikoina Suomessa esiintynyt kuntien ja valtiovalan välinen kiistely työllistämisestä on kerta kaikkiaan käsittelemättömiä. Myös kuntien on kannettava nykyistä paremmin oma vastuunsa työllistämistä. Hyvin hoidetuilla kuntatuloilla olisi nyt tilaisuutensa näyttää, mihin ne kykenevät työllisyys- ja elinkeinopolitiikan hoitajina.

EU:n ja jäsenmaiden tulee luoda yhteinen toimintalinja kestävä talouskasvun puolesta. Euroopan on ehdottomasti kohennettava kykyään kilpailla muiden maanosien talousjätien kanssa. Tässä on mielestäni tärkein unionitason tehtävä: EU:lla on vastuu maanosamme maailmanlaajuisesta kilpailuvuodesta. Unionissa on käytävä entistä tehokkaampaan työhön sen puolesta, että Eurooppa menestyy taisteltaessa Aasian ja Amerikan Yhdysvaltojen kanssa tulevaisuuden työpaikoista. Meidän on yhdessä, EU-maiden ja EU-insitutioiden yhteistyöllä katkaistava nykyinen uhkaava kehitysuunta, jossa työpaikat häviävät Euroopasta ja siirtyvät muihin maanosiin.

Euroopan unionin Suomeen suuntaamat alueet on käytettävä tehokkaasti ja työllistävästi. Meillä työttömien etujärjestössä on omat epäilymme siitä, että erilaiset paisutellut hallintomenot ja pieniin osiin pilkotun maakuntaportaan

käsittelemättömiä kallit kulut vievät valtaosan näistä ns. rakennerahastojen varoista, jotka EU on tarkoittanut työllisyyden kohentamiseen. Siksi Suomen saamat EU - tuet on keskitettävä hallinnollisen projektinapertelyn sijasta hankkeisiin, jotka luovat pysyviä työpaikkoja sekä pitkäjänteistä, kestävä kasvua kaupunkiseuduille.

Työttömien valtakunnallisen yhteistoimintajärjestön mielestä meillä voitaisiin ottaa mallia niistä lukuisista tavoista, joilla esimerkiksi Tanskan kunnat tukevat oman alueensa työllisyyttä ja työttömiä. Meidän mielestämme valtiovalalla ja kunnilla ei ole varaa kiistellä siitä, kummalle kuuluu keskeinen työllistämistä vastuu. Myöskin valtion on nostettava aktiiviseen työvoimapolitiikkaan käytettävää panostusta pohjoismaisten naapurimme Ruotsin ja Tanskan tasolle. Tuoreimman OECD-maiden tilastojen mukaan Ruotsi panostaa kansantuotteestaan 3 % ja Tanska 2,32 % aktiiviseen työvoimapolitiikkaan. Suomen vastaava luku on 1,55 %. Ero on suuri otettaessa huomioon kyseisten maiden melkein puolta pienemmät työttömyysluvat.

Olen täysin vakuuttunut, että tulevaisuuden uudet työpaikat syntyvät kaupunkimaisiin elinkeinoin. Siksi Suomessakin on ryhdyttävä vahvistamaan eurooppalaisten esikuvien mukaisesti kaupunkien ja kaupunkikeskeistä seutujatetta. Myös maaseutu tarvitsee kehittyäkseen vahvoja kaupunkien. Vanhakantaisesta kuntien vastakkainasettelusta on päästävi vihdoin vahvaan kaupunkien ja maaseudun vuorovaikutukseen, jossa uudenlainen kaupunkipolitiikka ja moderni maaseutupolitiikka tukevat tois-

Työhallinto palvelee

LINKKI

- keskustelupuhelin työttömille
0700-0-4848 62 p/min + ppm.

TYÖLINJA

-avoimet paikat, työvoimakoulutus, työvoimatoimiston palvelut
0203-66 066 paikallispuhelin hinnalla.

PIENTYÖNANTAJIEN PALVELUKESKUS

- auttaa ja neuvoo työntekijän palkkauksessa
0200-6600 2,95 mk/min + ppm..

TYÖMINISTERIÖ

Karenssi- sanomien eurosivut

TVYanoi sai EU-tiedotusrahaa 30 000 markkaa. Järjestön hallituksen päätöksellä siitä puolet käytetään Karenssisanomien EU-numeron tekemiseen ja puolet Oulussa pidettävään EU-seminaarin järjestämiseen.

Pääpaino TVY:n eurotiedottamisessa on erilaisten projektien esittelyssä, joissa työttömien järjestöt ovat mukana. Juttuja näistä projekteista tässä numerossa on Turusta, Joensuuista ja Vaasasta. Myös yleinen ESR-rahoituksen esittely on mukana.

Ei olisi mahdollista eikä tarkoituksenmukaista esitellä kaikkia hankkeita, joissa työttömät ovat mukana, mutta nyt esillä olevat antanevat viitteitä minkä työttömät ovat kokeneet tarpeelliseksi. Myös EU-ruokavun jako saa osansa näillä sivuilla.

Työttömien suhde EU:iin ei ole eikä voi olla pelkästään rahananomista ja käyttämistä. Vaikka TVY ja sen yhdistykset eivät ole ottaneet kantaa EU:n puolesta tai vastaan, ei yleinen eurooppalainen integraatioprosessi voi olla työttömille toisarvoinen asia.

Vaikka TVY on mukana Euroopan Työttömien Verkossa ENU:ssa, ovat suomalaiset työttömät muiden suomalaisten tavoin paljon vaisumpia kannatoitoissaan kuin vanhojen EU-maiden kansalaiset. Osittain se on ymmärrettävää, osittain ei.

Uusien jäsenmaiden olisi luonnollista antaa oma voimakas panoksensa EU:n muotoittamiseksi sen jäsenmaiden kansalaisten tavoitteiden mukaisesti. Myös voimakas kritiikki täytyy olla yhtä selvä oikeus kuin unionin kannattaminen.

Työttömien EU olisi varmasti hyvin toisenlainen kuin nyt tekeillä oleva raha-, talous- puolustus- ja poliittinen liitto. Tai olisi työttömien Euroopassa ollenkaan sijaan EU:n tyypiselle rakenteelle? Mikä olisi kansalaisten, kansalaisjärjestöjen ja kansakuntien Eurooppa?

Sitit ei ole selvää kuvaa kenelläkään, mutta joka tapauksessa työllisyys, sosiaalinen turvallisuus ja muuhun maailmaan ulottuva kansainvälistyminen saisi uusia ulottuvuuksia. Kansalliset valtiot eivät ole historiallisen itsenäisyyden, mutta sitä eivät ole myöskään pelkäs kansainvälistymisen.

Soppii pohtia, miltä kuulostaisi jos poliittinen ja taloudellinen valta asettaisivat EU:n ja sen mekanismeihin liittyminen ehdoksi sen ja sen suuruisen työllisyysasteen. Puhumattakaan, että ehtoihin liittyisi sosiaalisia tai kulttuurisia ulottuvuuksia.

HANNU OITTINEN

Eurooppalainen vetoomus

Täystyöllisyyden puolesta

Euroopan parlamentin piirissä syntynyt vetoomus täystyöllisyyden puolesta Euroopassa on allekirjoitettu laajasti parlamentaariokkojen, ammattiliittojohtajien, kirkollisten vaikuttajien, taiteilijoiden ja tiedemiesten piirissä. Se on luovutettu Euroopan komission puheenjohtajalle Jaques Santerille ennen vappua.

Vetoomuksen kolme ensimmäistä allekirjoittajaa ovat Euroopan parlamentin jäsenet Ken Coates (Iso-Britannia, työväenpuolue), Friedrich Otto Wolf (Saksa, vihreät) ja Luigi Vinci (Italia, kommunistit). Ensimmäisten allekirjoittajien joukkoon kuuluvat myös suomalaiset europarlamentaarit Heidi Hautala (vhr.), Ulpu Iivari (SDP), Saara-Maria Paakkinen (SDP) ja Marjatta Steenius-Kaukonen (vas.).

Allekirjoittajien joukkoon kuuluu Suomesta lisäksi 16 muuta kansanedustajaa sekä SAK:n puheenjohtaja Lauri Ihalainen ja johtaja Tuulikki Kannisto. Ammattiliitoista vetoomuksen on allekirjoittanut Auto- ja Kuljetustyöväen liitto.

Nimien keräys vetoomukseen jatkuu. Vetoomuksen tarkoituksena on keskusteluyhteyden luominen sekä ajatusten kokoaminen työttömyyden poistamisesta. Allekirjoituksen voi toimittaa faxina: Cay Sevon/Euroopan parlamentti, +32-2-2308088 tai postitse: Cay Sevon/Euroopan parlamentti, GUE/NGL, MON 306, 97-113 rue Belliard, B-1047, Bryssel, Belgia.

Elämme nykyään rikkaassa Euroopassa, mutta siitä huolimatta yhteiskuntamme ovat pahasti väärin tiineitä. Miljoonat kansalaiset etsivät palkkatyötä eivätkä sitä löydä ja heitä on paljon enemmän kuin ne 20 miljoonaa, jotka mainitaan virallisissa tilastoissa.

Monet, varsinkin naiset ja vanhemmat miehet, ovat kokonaan luopuneet elämästä. Joillakin alueilla yksin viestä nuoresta on vailla työtä ja korkean työttömyyden alueilla jopa puolet nuorista on työttömiä. Yli puolet työttömistä on ollut ilman työtä yli vuoden ja puolet heistä jopa kaksi vuotta tai kauemmin.

Yhä useammat naiset ja miehet syrjäytyvät vailla mitään toivoa siitä, että he voisivat ansaita elantonsa aktiivisella toiminnalla kansakuntansa hyvinvoinnin puolesta. Hyvinvointivaltiota supistetaan, eikä se pysty selviytymään jatkuvasta työttömyydestä. Joissakin maissa tämä tilanne on jatkunut jo viisitoista vuotta.

Yhteiskunnasta syrjäytymistä on kutsuttava sen oikealla nimellä: Se on katastrofi joka tuhoaa ihmisten elämän ja hajottaa sosiaaliset verkostot joissa elämme ja joissa olemme riippuvaisia toisistamme. Koko kansanvaltaisen politiikan perusta heikentyy. Tilanne vaatii pikaisen ratkaisun.

Luova työ, henkilökohtainen osallistuminen hyvinvoinnin tuottamiseen ja sitävästävää palkka eivät ole yhtään sen vähäisempiä inhimillisiä tarpeita kuin ruuan, vaateiden tai ravinnon tarve. Työttömyys aiheuttaa turvattuutta ja epätoivoa. Työttömät sairastuvat muuta väestöä useammin, joten he voivat huomata terveytensä heikenevän sen lisäksi että he kärsivät köyhyydestä ja sosiaalisesta eristyneisyydestä.

Työttömyys ei tapahdu itsestään, se on ihmisten aikaansaama ilmiö. Täystyöllisyys voidaan varmasti sa-

uttaa uudelleen, vaikkakaan ei samanlaisena kuin pitkänä sodanjälkeisenä kautena useimmissa Länsi-Euroopan maissa. Sen sijaan että miespalkansaajille taataan perhepalkka, muu tarpeellinen työ jätetään naisten tehtäväksi ilman palkkaa.

Täystyöllisyys merkitsee nyt sitä, että kaikille yhteiskunnan itsenäisille jäsenille taataan oikeus asianmukaisesti palkattuun työhön samalla kun yhteiskunnassa palkatta tehtävä työ

remmin palkattuja työpaikkoja.

Pääoman liikkuvuus, kaikenlainen keinottelu ja jopa tuotanto itse tapahtuvat enemmän kuin koskaan kansainvälisellä, maailmanlaajuisella tasolla. Kansalliset hallitukset on asetettu vastakkain ja kunkin maan ammattiliitot ja työntekijät on vedetty taloudelliseen sotaan kilpailuun saavuttamiseksi.

Tätä vahingollista prosessia tukevat perustelut ovat harhaanjohtavia: Kan-

kä ne, jotka joutuvat tekemään työtä pienellä palkalla köyhtyvät, mikä horjuttaa heidän ja heidän läheistensä luottamusta ja voimaa, ja luo pelkoa ja turvattuutta suureen osaan Eurooppaa.

Euroopan kriisi toistuu myös muualla maailmassa ja etsimme liitoilaisia kaikista maanosista sellaisen työllisyyspolitiikan aikaansaamiseksi, joka perustuu yhteistyöhön pikemminkin kuin raakaan kilpailuun. Taloudellinen linnoittautuminen ei tule kyseen, ei Euroopan tasolla, ei kansallisella, alueellisella tai perheen tasolla. Jotkut ovat tätäkin yrittäneet: Joissakin maissa rikkaat linnoittavat asuinalueensa, kantavat aseita ja opettavat lapsensa ampumaan. Tämä ei ole ratkaisu.

Ammutte eteenpäin on yhdessä toimiminen, yksi kaikkien puolesta, solmimalla uusi sopimus ailahtaa yöbspäin, köyhien ja paremmin toimeentulevien välillä, käyttäen julkisen politiikan välineitä yhteisten intressien edistämiseen, jolla pystytään vakauttamaan laajat kansalaisryhmiä väliset liitot. Paikallisella, alueellisella, kansallisella ja Euroopan tasolla tarvitaan yhteistoimintaa, jolla luodaan ja vartutaan tarpeeksi hyvin palkattua työpaikaa ja työajan uusjakausta. Ihmisten enemmistö on vakuuttavasta siitä, että on parempi rahoittaa yhteiskuntaa hyödyttäviä ja ympäristön kannalta kestäviä työpaikkoja kuin tukea työttömyyttä. Tarvitaan yhteistä eurooppalaista taloudellista strategiaa, jolla vähennetään työttömyyttä, köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä matkalla kohti uutta täystyöllisyyden aikaa.

Euroopan työttömien ja kansalaisliikkeiden mielenosoitus Pariisissa toukokuussa mm. täystyöllisyyden puolesta. Kuva: Marjalla Siira

jaetaan paremmalla ja oikeudenmukaisemmalla tavalla. Sen sijaan että luotettaisiin kaikenlaisen materiaali- sen tuotannon jatkuvaan kasvuun, täystyöllisyyden on nyt perustuttava luonnonvarojen huolelliseen hoitoon ja hyvin ympäristöolosuhteisiin.

Koska Länsi-Euroopan yhteiskunnat ovat nyt ainakin kolme kertaa rikkaampia kuin hyvinvointivaltioita syntymässä sodanjälkeisinä vuosina, meillä olisi itse asiassa varaa saavuttaa uudenlainen täystyöllisyys tukemalla ekologisesti kestävää elpymistä, jakamalla uudelleen palkattua (ja palkatonta) työtä ja hyödyntämällä yksityistuloja ja julkisia palveluja.

Joka puolella tarvitaan kaikille tarjottuja yhteiskunnan tarjoamia palveluja. Kukaan ei epäile esimerkiksi hoitotyön, ennaltaehkäisevän terveydenhuollon tai koulutuksen ja opetuksen hyödyllisyyttä. Miksi emme tekisi yhteistyötä myös taantuvien alueiden korjaamisessa, luonnon ympäristön elvyttämisessä, asumis- turvallisuuden ja energiatehokkuuden parantamisessa, ikääntyvien ihmisten hoivan ja asumisen kehittämässä tai parempien lastenhoitopalvelujen ja nuorten urheilun ja vapaa-ajanharrastusten tarjonnan? Eikä pienten ja keskusurten yritysten ja kestäväen maanviljelyksen tukemisesta ole hyötyä kaikille?

Tästä huolimatta välttämättömien julkisten palvelujen annetaan heikentyä tuhoisaan kierteenä. Julkisia palveluja vähennetään sen sijaan että vähennettäisiin julkisten varojen tuloista ja veropetoksia. Samaan aikaan uutta teknologiaa ja työn organisoimista menetelmiä käytetään korvaamaan yhä useamman ihmisen työtä sen sijaan että heille tarjottaisiin tilaisuuksia paremmin toimivissa julkisten palveluissa verkossa ja että luotettaisiin enemmän uusia taitoja vaativia ja pa-

nattavuusluvut Länsi-Euroopassa ovat yleisesti ottaen reilusti maailman keskiarvon yläpuolella, ja jopa maailmanlaajuisesta kilpailu johtavassa maissa on olemassa todellisia vaihtoehtoja nykyisin vallalla olevalle monetaristiselle politiikalle.

Euroopan komissio ja ministerineuvosto ovat viime vuosina käynnistäneet erilaisia suunnitelmia ja ehdotuksia uusien työpaikkojen luomiseksi Euroopan Unionin alueella. Mutta aikana Delorsin valloisesta kirjasta Essenin luippukokouksen johtopäätöksiin työssä käyvien ihmisten lukumäärä ei ole kasvanut huolimatta vaatimattomasta taloudellisesta elpymisestä. Länsi-Euroopassa on 16 miljoonaa työpaikkaa vähemmän kuin vuonna 1990.

Samaan aikaan kuin joillakin talouselämän lohkoilla naiset ovat löytäneet työpaikkoja, työllisyyden kasvulle on tyypillistä osa-aikatyön epävarmuus ja hyvin matala palkka. Samalla miesten kokopäiväisten työpaikkojen määrä on huomattavasti laskenut. Työaikamallit määrättyvät yhä perinteisten nais- ja miesroolien mukaan ilman riittävää huomiota niihin perustaviin muutoksiin, joita tässä suhteessa on jo tapahtunut.

Tuottavuuden jatkuva huomattava kasvu merkitsee sitä, että kokonais-työpaikoja voidaan tai olisi voitava lyhentää palkkatasosta tinkimättä. Samaan aikaan uusia rahapolitiittisia keinoja voitaisiin käyttää tulotason ja ansioiden takaamiseen. Vaarana on se, että työttömyys ja huonosti palkatut työt lisääntyvät, koska hallitukset vähentävät menojan noudattamiseen hyvin kapeasti tulkitsemaan Maastrichtin sopimuksen ehtoja yhtenäisvalutun varten.

Monissa maissa leikataan nyt sosiaalimenoja ja poistetaan työmarkkinoiden sosiaalista suoja. Uusi kurjuus uhkaa; jo pitkään syrjäytyneet se-

Tämä vaihtoehto edellyttää paljon erilaisia yksityisiä ja julkisia ohjelmia, mukaan lukien Euroopan laajuisen lainananto- ja rahoitusjärjestelmän, ja jatkuvan ponnistelun työajan lyhentämiseksi, työllisyyden ja monimuotoisen elämäntilanteen oppimisen mahdollistamiseksi samalla kun taataan työssäkäyvän väestön ansaitso.

Uudet teknologiat ja työnorganoitintavat tarvitsevat enemmän työllistyä tuottaakseen enemmän tavaroita ja palveluja. Tällä tavalla itse asiassa säästetään työtä. Säästettyä työtä on kuitenkin käytettävä palkatun ja palkattoman työn uudelleenjakamiseen kaventamalla ylityöllistettyjen ja yhteiskunnan ulkopuolelle jääneiden välistä kuluja ja käyttämällä osa lisäuloista uusien työpaikkojen luomiseen ympäristö-, koulutus- ja hoitoaloilla.

Vapaaehtoisjärjestöt, kirkot ja ammattiliitot ovat alkaneet jo tutkia vähemmän sapatittavien vaikutusta, työaikana järjestettävää koulutusta ja harjoittelua sekä muita mielekkäitä tapoja jakaa työtä. Ne ovat myös ryhtyneet luomaan inhimillisiä ja tyydyttäviä työmuotoja pitkäväteisen ja toistuvan työn korvaamiseksi.

Tällä vetoomuksella pyritään vahvistamaan kaikkia toimintatapoja ja työllistämismalleja, joilla työttömyys voidaan voittaa. Sen allekirjoittajat pyrkivät löytämään keinoja kokoontua yhteen vaihtamaan ajatuksia ja kokemuksia ja koordinoimaan omaa työtään.

Me rohkaisemme kaikkia tarkoituksenmukaisia toimenpiteitä poliittisella areenalla, jotta työllisyys saavutaisi sille kuuluvan paikkansa asioitten tärkeysjärjestyksessä. Teemme myös kaikkemme vaikuttaksemme muihin tahoihin ja yhteisiin syrjäytymisen ja massatyöttömyyden estämiseksi Euroopassa.

Euroopan on otettava huomioon kaikki kansalaisensa ja pystyttävä tarjoamaan jokaiselle paikan, jossa kukin voi kehittää kykynsä elää onnellista ja yhteisvastuullista elämää."

Työtön nuori Darragh Murphy Irlannista "Vuoden kestävä työ on vain haaveena"

European kansalaisliikkeiden tapaamisessa touko-kuussa Pariisissa oli työttömiä mukana hämmästyttävän vähän. Lieneekö syyinä työttömien järjestöjen erakoituminen erilleen muusta kansalaisliikkehdinistä.

Juttelin mielenosoituksen aikana 24-vuotiaan irlantilaisen muurarin Darragh Murphyn kanssa. Hän kertoi olevansa tällä hetkellä työtön, mutta hommia on yleensä osan vuotta. Milloin työsuhte kestää kaksi viikkoa, milloin useita kuukausia; keskimäärin hän sanoo olevansa noin puolet vuodesta työttömänä. Näköpiirissä ei ole, ammatista johtuen, mitään vakituista työpaikkaa. Pisin yhtenäisen työsuhte Darraghilla oli ollut 10 kuukautta. Joskus Dublinissa rakennetaan, joskus taas ei, markkinavoi- mien heilutteleminen suhdanteiden mukaan.

– Työllisyystilanteesta johtuen tunnen epävarmuutta tulevaisuuden suhteen. En näe mahdollisuutta, että olisin töissä edes vuotta yhteen menoon ja tämä vaikuttaa myös siihen, että perheen perustaminen tuntuu hyvin epävarmalta.

Darragh oli opiskellut muurarin ammattiin heti peruskoulun jälkeen. Ammattiin valmistuminen edellytti neljän vuoden harjoitteluakaa.

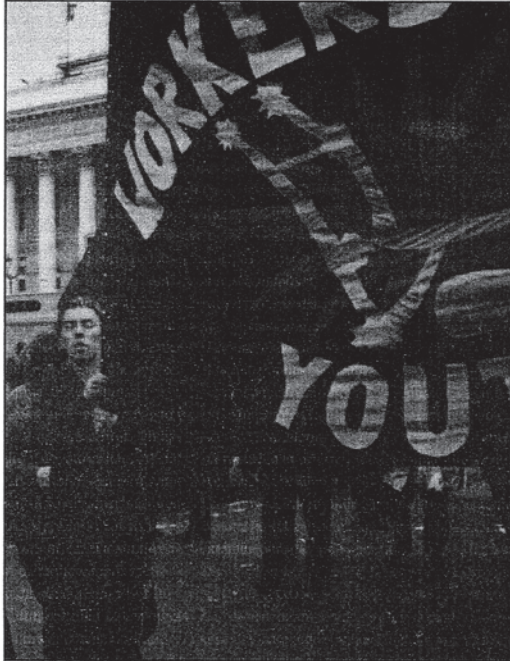
Korvauksilla ei elä

Työttömyyskorvausta Darragh saa 62,50 Irlannin puntaa viikossa (470 mk), mikä on Irlannissa suurin työttömyyskorvaus perheettömälle. Perheelliset saavat isompaa korvausta.

Töissä ollessaan Darragh tienaa 300 puntaa viikossa eli noin 9000 mk kuukaudessa.

– Palkka on hyvä, vaikka elinkustannukset Irlannissa ovatkin korkeat. Työttömyyskorvauksella sen sijaan ei tule toimeen.

Darragh asuu edelleen vanhempien

Työtön nuori Darragh Murphy Irlannista oli yksi kansalaisliikkeiden Pariisin mielenosoituksen osallistujista. -Työllisyystilanteesta johtuen tulevaisuus aina perheen perustamista myöten näyttää epävarmalta.

luona Dublinissa. Osittain taloudellisista syistä, mutta myös koska se "kuuluu kulttuuriin".

– Olemme mamman poikia, Darragh sanoo nauraen.

Oma maa mansikka?

Irlannissa – kuten Suomessakin – on ollut useita suuria maastamuuttoaaltoja, 1980-luvun lopulla oli yksi suuri aalto.

– Silloin maasta muuttivat korkeasti koulutetut, lahjakkaat ihmiset. Irlanti harjoitti todellista aivovienttiä ei ainoastaan Englantiin, vaan ympäri maailmaa, Australiaa ja Japania myöten, Darragh kertoo. – Mutta nyt 1990-luvulla maastamuutto on onneksi hiljentynyt.

Darragh on poliittisesti aktiivinen nuori, hän kuuluu Irlannin työväenpuolueeseen. Miksi?

– Minua harmittaa maani tilanne, taloudellinen eriarvoisuus, työttömyys ja koko systeemi. Toimin puoluessa, koska uskon sen päämäärinä ja haluan tehdä työtä muutoksen hyväksi. Minun päämääränä on Irlannin sosialistinen tasavalta.

– Ilman tätä poliittista työtä ja selkeää päämäärää muuttaisin heti pois Irlannista, töitä hakemaan, Darragh sanoo.

Teksti ja kuva:
MARJALISA SIIRA

Vaasassa "Kipinää" työn vuoksi

Vaasan kaupungissa alkoi elokuun puolivälissä osittain ESR-rahoituksella toteutettava KIPINÄ -projekti. Projektin tavoitteena on löytää yhdessä projektin valittavan 192 Vaasan työvoimatoimiston asiakkaana olevan yli 25-vuotiaan pitkäaikaistyöttömien kanssa heille soveltuva polku työelämään. Polun ei tarvitse johtaa vain ns. perinteiseen palkkatyöhön, vaan se voi olla myös uusien työn muotojen kehittämistä mahdollistamaan ihmisen osallistumisen mielekkääksi kokemaansa yhteiskunnallisesti hyödylliseen toimintaan, joka turvaa hänen toimeentulonsa.

Projektissa pyritään em. tavoitteen saavuttamiseksi mm. luomaan työttömien kanssa eri tavoin vuorovaikutuksessa olevien organisaatioiden yhteistoiminta verkostoa. Siihen voitetaan saatavan kytkeytyksi projektin täynnistetyssä mukana olevien tahojen, joita ovat Vaasan kaupunki/työllisyyskeskus, Vaasan työvoimatoimisto, Vaasan Settlementiyhdistys, Vaasan seudun työttömien yhdistys Hantaaki, NOPUS (Pohjoismaainen koulutusohjelma sosiaalialan kehittämiseksi) ja Vaasan yliopisto/halintotieteen laitos, lisäksi mahdollisimman laajasti erilaisia julkisen ja markkinasektorin sekä kansalaisyhteiskunnan organisaatioita. Verkoston idea on yhdistää hajallaan olevia eri organisaatioiden resursseja tukemaan työttömää löytämään ja toteuttamaan omaa polkuaan työelämään, mihin organisaatiot erikseen toimissaan eivät nyt kykene.

Keskeisin KIPINÄ -projektin lähtökohhta on työttömien toimintahaluun ja -tarmoon uskominen. Näitä kahleita sekä jainsäädännöllisiä että asenteellisia esteitä pyritään projektissa paljastamaan ja kehittämään tapoja, joilla esteet olisi voitettavissa. Esimerkiksi sosiaaliturvaa säätelevissä laeissa on epäohjelmallisuksia, joiden vuoksi työttömän on usein parempi olla "passiivinen etuuskien nauttija" kuin pyrkiä aktiiviseen itsensä kehittämiseen. Työntantajien asenteet pitkäään työttömänä olleita ja vajaakuntoisia työnhakijoita kohtaan hankaloittavat toisinaan näiden ryhmien työllistymistä.

Projektin osallistuu kokeiluillaan ja Vaasan yliopiston toteuttaman projektin arvioivan ja kehittävän tutkimuksen tulosten raportoinneilla keskusteluun maamme työelämän pelisäännöistä ja niiden muutostarpeista. Se pyrki kehittämään sellaisia "sopimisen muotoja", joissa otetaan huomioon paikallisilla työmarkkinoilla vallitsevat realiteetit. Tällöin on huomioitava niin työntekijöiden (työssä tai työttömänä olevat), työvoiman ulkopuolella olevien kuin työntantajien (julkisen sektorin, markkina-sektorin ja järjestösektorin työntantajien) tarpeet. Kriittisen arvioinnin kohteeksi on otettava yhteiskunnassamme nykyisin vallalla olevat käsitykset työstä, aktiivisuudesta ja työllisyydestä.

YHTEYSTIEDOT

Vaasan kaupunki:

Kari Rossi, projektikoordinaattori, puh. 3251106, fax. 3251124

Ville Rintamäki, henkilöstöjohtaja, puh. 3251100, fax. 3251124

Juha Suikkanen, työsuunnittelija, puh. 3251108, fax. 3251124

NOPUS:

Ulla Salonen-Soulie, koulutusjohtaja, puh. 3252391, fax. 3252805

Hantaaki:

Merja Leppäkorpi, puh. 3171338, 949-565960, fax. 3171339

Kaarna Norrman, toiminnanvetäjä, puh. 3251123, 949-5113370, fax. 3171339

Vaasan Settlementiyhdistys:

Kirsi Lehtinen, projekti sihteeri, puh. 3251123 (toistaiseksi), fax. 3171339

Malja Nyystilä, toiminnanjohtaja, puh. 3174124, 950-5118151, fax. 3174250

Vaasan työvoimatoimisto:

Rajja Suomalainen, työvoimaneuvoja, puh. 3236864 ap. tai 32368461 ip., fax. 3174250

Helvi Wiklund, johtaja, puh. 3236848, fax. 3176644

Vaasan yliopisto:

Pirkko Vartiainen, puh. 3248111

Erkki Saari, tutkija, puh. 3248324, fax. 3248350

Euroopan Sosiaalirahasto tukee

Euroopan Sosiaalirahasto (ESR) on EU:n vanhin rakennerahasto, jonka tehtävät kytkeytyvät (nimestä huolimatta) työllisyystien hoidon ja alueellisten erojen kaventamiseen. EU:n komissio korostaa rahasto-ohjelmissa kumppanuus- ja läheisyysperiaatteita. Näiden tulee toteutua sosiaalirahaston ohjelmien suunnittelussa, toimeenpanossa ja arvioinnissa. Läheisyysperiaatteen mukaisesti komissio edellyttää, että kumppanuus toteutuu katkavasti eli kansallisella, alueellisella ja tarvittaessa myös paikallisella tasolla. Kumppanuuden osapuolet voivat vaihdella alueen tarpeen ja toteutettavan projektin sisällön mukaan. Yleensä mukana olisi syytä olla virkamies-

ten lisäksi ainakin työmarkkinajärjestöjen ja työttömien edustus. Kumppanuuden korostamisella komissio haluaa turvata päätöksenteon demokraattisuuden. Kumppanuus nähdään jatkuvana prosessina, jossa hankkeen ideoinnin, toimeenpanon ja arvioinnin pohjalta muotoillaan niin yhteisen kuin alueidenkin työllisyyspolitiikkaa, Aloitteentekijänä voi olla kuka tahansa hyvän idean omaava kansalainen, työttömien yhdistys, ammattiyhdistys, kansalaisjärjestö jne. Alueitasolla työvoimapiirit vastaavat ohjelmien valmistelusta ja seurannasta. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että työvoimapiirin neuvottelukunnat (piiritason seurantakomiteat) vastaavat

hankkeista. Työvoimapiireillä on käytettävissä Euroopan Sosiaalirahaston rahaa pari miljardia markkaa seuraavien neljän vuoden aikana. Yhdessä julkisen ja yksityisen kansallisen rahoituksen kanssa se tekee noin 7,3 miljardin markan kehittämisspotin. Tämän rahan käytöstä konkreettisiin kohteisiin päätetään työvoimapiireissä. Konkreettisten projekti-ideoiden hionnassa ja aloitteiden paperille saattamisessa neuvovat työvoimapiirin EU-koordinaattorit.

Inno-hankkeita tuetaan

ESR-rahat on käytettävä uusien innovatiivisten hankkeiden käynnistämiseen.

Hankkeiden pääosassa on oltava ihminen: nuori työtön, pitkäaikaistyötön tai työttömyyden uhkaama työssäoleva työntekijä. Avainsanoja ovat: ammatillinen osaaminen, räätälöidyt koulutuskokonaisuudet ja työllistymisohjelmat, ennakkoluulottomuus, tulevaisuuden ammattitaidot ja työpaikat. Sosiaalirahaston tuella toteutettavat työllisyys- ja koulutus-hankkeet ovat ay-liikkeen ja työttömien yhdistysten kannalta tärkeä seurattava: niillä luodaan paitsi uusia työvoima- ja koulutuspoliittisia menettelytapoja niin myös uudenlaista alueellista toimintakulttuuria.

EU:n rahoitusosuus voi olla korkeintaan puolet kokonaiskustannus-

sista (harvaan asutuilla, ns. 6 alueella 75 %). Mikäli kansallinen rahoitus jää saamatta, myös sosiaalirahaston vara vedetään pois. Rahoituksessa on myös tettava kaikkia EU:n rakennerahasto ja koskeva täydentävyysperiaate, eli sosiaalirahaston varoilla ei saa korvata normaaleja työvoimapolitiikan toimenpiteitä. EU-ohjelmien rahoitus on noin 12 prosenttia kansallisen aktiivisen työvoimapolitiikan volyymista.

Tukea työttömille

Kaikkiaan suunnittelukauden rahoitus on noin 5,4 miljardia markkaa

Harjoittelu Euroopan neuvostossa antaa Työkokemusta ja rohkeutta

Osa Euroopan Neuvoston työtacasta keventävät palkattomat harjoittelijat, jotka saapuvat omalla kustannuksellaan Strasbourgin Ranskaan Euroopan joka kolkasta ja Yhdysvalloista. Kustannuksista huolimatta paikkoja haetaan ahkerasti ja vain joka kymmenes valitaan.

Harjoittelin kolme kuukautta Euroopan neuvoston kustannustalon myyntiosastolla ja tehtäviini kuului lähinnä tutkimustyö kirjastossa. Kustannustalo poikkeaa muista siinä, ettei se ole kaupallinen. Tästä huolimatta kirjojen täytyi kannattaa ja uusia asiakkaita etsittiin keinoilla, jotka markkinointiin perehtymättömistä vaikuttivat jopa alkeellisilla.

Työaikani kuului lähinnä neuvoston kirjastossa etsimässä tietoja yhdistyksistä, yliopistoista ja lehdistöstä, jotka saattaisivat olla kiinnostuneita ulkaistavien kirjojen aiheista kuten ihmisoikeuksista, Euroopan yhdistyneistä ja kulttuurista. Tiedot kirjoitettiin käsin paperille tai monistettiin, ninkä jälkeen niistä tehtiin lista tietokoneelle. Julkaisuaajan lähestyessä toteutukselle asiakkaille postitettiin myyntikirje.

Useilla harjoittelijoilla ei ollut mahdollisuutta päästä käyttämään edes tekstinkäsittelyohjelmia, koska siihen vaadittiin salasana.

Tutkimustyön lisäksi soittelin englanniksi tai ranskaksi kansainvälisiin konferensseihin, joiden aiheet olivat lähellä neuvoston julkaisemien kirjojen aiheita. Tarjosin konferenssin järjestäjille ja osallistujille esitteitä ja tietoa Euroopan neuvoston julkaisemista kirjoista. Käytännössä konferensseihin postitettiin 100-1500 mainosasettää ja tilauskaavaketta.

Vapaa-aikalla neuvosto tarjoaa toimintaa, jota koto-Suomesta ei löydy. Harjoittelijoilla on mahdollisuus päästä katsomaan kansainvälisiä ihmisoikeustuomioistuinta ja seurata kerran kuussa Strasbourgissa vierailevan europarlamentin istuntoa. Parlamentin baarissa voi viettää aikaansa kahvikupin tai oluttuopin äärellä tutkimalla, kuinka hyvin tuntee kaan eri maiden europarlamentaarit.

Suhteet ovat tärkeitä

Monet pidentävät harjoitteluaan usealla kuukaudella sen palkattomuudesta huolimatta. Taka-ajatukse-

kee myös harjoittelua: paras tapa tulla hyväksytyksi on ottaa yhteyttä jo ennen hakemuksen lähettämistä tuttuihin tai tutun tutuihin, jotka työskentelevät neuvostossa.

Harjoittelujaksot alkavat yleensä tammii-, huhti- tai syyskuussa ja kestävät kolmesta kuukaudesta ylöspäin. Haku aika on elo-syyskuussa ja hakemuksia voi tilata Euroopan neuvostosta. Lisätietoja saa myös kansainvälisen henkilövaihdon keskuskesasta CIMO:sta Helsingistä.

Euroopan neuvoston hakuvaatimuksissa mainitaan harjoittelun olevan korkeakouluopintojen loppuvaiheissa oleville ja tutkinnon suorittaneille. Lisäksi on olemassa erillinen sihteeriharjoittelu. Hylkäyskirjeessä vedotaan usein hakijan opintojen keskeneräisyyteen, mistä ei kannata kuitenkaan lannistua.

Kielitaitovaatimuksena on englanti tai ranska, mutta käytännössä ranskan kielen taito on lähes välttämätöntä. Vaikka neuvostossa työskentelevät puhuvatkin useita kieliä, muualla on vaikeaa pärjätä pelkällä englannilla.

Hakijan ei kannata lannistua, vaikka vastausta ei tulekaan välittömästi. Myös peruutuspaikkoja saattaa tulla aivan viime tipassa. Itse hain tammikuun alusta alkavaan harjoitteluun ja joulukuun lopussa sain hylkäyskirjeen. Hylkäisin jo toivon harjoittelu-paikasta, mutta tammikuun puolivälissä minulle soitettiin ja kysyttiin, olenko valmis tulemaan helmikuun alusta.

Harjoittelun tarkoituksena on antaa mahdollisuus koettaa koulussa opittuja taitoja käytännössä. Käytännössä kuitenkin vaikuttaa siltä, että useilla osastoilla harjoittelijoihin ei luoteta ja työtehtäviin kuuluu lähinnä monistustyötä. Näissä tapauksissa harjoittelijan kannattaa pysyä kovana ja muistuttaa itselleen, että matkan tarkoituksena on oppia. Mikäli keskustelutukio ohjaajan kanssa ei auta, kannattaa kääntyä tämän pomon puoleen.

TARJA MIETTINEN

Strasbourg'n postikorttia muistuttavissa maisemissa saattaa törmätä tunnettuun poliittikkoihin niin Suomesta kuin ulkomailta.

Työntekijät toimivat melko pitkälle paperin ja kynän varassa. Sähköpostia tai www-sivuja ei käytetä juurikaan ja vain tärkeimmillä johtajilla on mahdollisuus päästä verkkoon.

na on suhteiden luominen. Mitä useampia ihmisiä neuvostosta tuntee, sitä suuremmat mahdollisuudet on saada sieltä myöhemmin vakituinen, hyvääpalkkainen työpaikka. Sama kos-

Eurotyöttömien ENU EU:lle Ottakaa työttömyys vakavasti

Kuva:Hannu Oitinen

Kuvamme Lontoosta työvoimatoimiston edustalta, keväältä 1995. Aivan kaupungin keskustan jalkakäytävillä ja porttikongeissa työttömät ja asunnottomat viettävät öitään kuka mihinkin säkkiin kääriytyneinä.

Vuonna 1982 perustettu Euroopan Työttömien Verkosto ENU, jonka jäsen TVY on, haluaa eurooppalaiseen yhdyntymiseen työttömien näkökulman. ENU:n mielestä työllisyys on nostettava ensimmäiselle sijalle EU:ssa, että Eurooppa olisi kaikkien kansalaistensa arvoinen paikka elää. ENU:n vetoamus on saman tyyppinen Köyhyyden ja syrjäytymisen vastaisen verkoston EAPN:n ja Europarlamentin jäsenen Ken Coatesin alullepanteman vetoamisen kanssa.

"Työttömyys on merkittävin köyhyyttä ja eriarvoisuutta aiheuttava tekijä Euroopassa. Haluamme Euroopan tarjoavan todellisen oikeuden

tehdä työtä miljoonille asukkailleen, jotka haluavat itse ansaita elantonsa. Täystyöllisyyden on oltava peruskivenä, jolle muu politiikka rakennuu.

Parannetun sopimuksen on sisällettävä sellaiset päämäärät, että EU:n työllisyystavoitteet voivat toteutua käytännössä. Tämä edellyttää yksikeräisesti työttömyyden vähentämistä ja työpaikkojen lisäämistä.

ENU kehottaa vakavasti EU:ia kuuntelemaan työttömiä rakentaakseen yhteisön, joka on kaikkien sen kansalaisten arvoinen."

ENU:n sihteerin Mary Murphyn allekirjoittama työllisyysvetoamus on osa ENU:n aineistoa jäsen järjestöilleen.

"Mikäs se ERM oikein onkaan?"

Näiden aikojen kuuma puheenaie on Suomen mahdollinen liittyminen Euroopan valuuttakurssimekanismin ERM:iin. Päätös uumoiltiin jopa syyskuun puoliväliin, mutta todennäköisesti asia "jää lepäämään yli vaalien". Siis mihin ERM:iin? ERM on kiinteä valuuttakurssijär-

jestelmä jäsenmaiden valuuttojen välillä, jonka tiukka kurssivaihtelu on lievennetty taannoisten valuuttamyllerryksien vuoksi.

ERM puolestaan olisi askel Euroopan rahaliiton EMU:uun. EU-äänestyksessä siihen oli "liian aikaista" ottaa kantaa, nyt liian myöhäistä!

työllisyyttä edistäviä hankkeita

josta sosiaalirahaston osuus on 1,5 miljardia markkaa. Ohjelmalla arvioidaan järjestettävän työtä tai koulutusta yhteensä noin 100 000 työttömälle, vuositasolla noin 20 000 henkilölle. Tavoite 3:n arvioitu osuus koko suunnittelukauden sosiaalirahoituksesta on runsaat 70 prosenttia.

1. Yksilölliset palvelukokonaisuudet: polut työttömyydestä työhön
-Kohderyhmät: pitkäaikaistyöttömät ja pitkäaikaistyöttömyyden uhanalaiset sekä työelämästä syrjäytyneet.

2. Uusien työpaikkojen luominen ja pienyritysten osaamisen kehittämisen
- Kohderyhmät: erityiskoulutetut työttömät (akateemisen ja keskiasteen

tutkinnon suorittaneet)
3. Nuorten integroiminen työmarkkinoille - youthstart
-Kohderyhmät: alle 20-vuotiaat ammattikouluttamattomat sekä alle 25-vuotiaat työttömät.

Yrityksille ja työssä oleville

Suunnittelukauden rahoitus on 1,7 miljardia markkaa, josta sosiaalirahaston osuus on 491 miljoonaa markkaa. Kansallisesta rahoituksesta suurimman osan maksavat yritykset lähinnä koulutuksessa olevan henkilöstön palkkauksena. Ohjelmalla on tarkoitus järjestää 34 500 henkilölle kou-

lutus- tai vastaavaa toimintaa, joka turvaa heidän työpaikkansa. Pk-yrityksen määritelmän mukaan työntekijämäärä ei saa ylittää 250 henkilöä. Verkostoprojekteissa tätä suurempi yritys voi olla mukana "veturina" mutta pääasiallinen hyöty projektista on mentävä pk-yritykselle.

1. Työelämän sekä tiedollisten ja taidollisten kvalifikaatioiden muutosten ennakoiminen.
2. Ammatillinen ja uudelleen koulutus, ohjaus ja neuvonta.
3. Osaamisen ja innovointirakenteiden kehittäminen.

Jäsenmaiden yhteisprojekteja

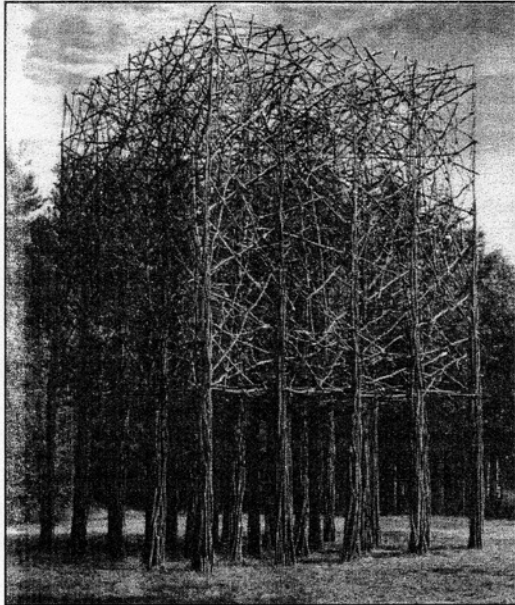
Yhteisaloitteiden osuus sosiaalirahaston varoista on noin 10 prosenttia eli noin 283 mmk. Ne ovat ohjelmia, joiden toteuttamisessa edellytetään partnereita vähintään kolmesta jäsenmaasta. EMPLOYMENT -yhteisaloitteen tavoitteena on parantaa työmarkkinoiden toimivuutta ja jäsenmaiden kansalaisten osaamista. Aloite koostuu kolmesta pääalueesta. NOW painottuu naisten ja miesten tasa-arvoisten työllistymismahdollisuuksien edistämiseen, HORIZON vammaisten, vajaakuntoisten ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien

työllistymismahdollisuuksien luomiseen sekä YOUTHSTART alle 20-vuotiaiden työhön sijoittumisen parantamiseen.

ADAPT -yhteisaloitteen tavoitteena on auttaa työssäolevia sopeutumaan rakennemuutoksiin ja työmarkkinoiden muutoksiin. Painealueina ovat koulutukseen ohjaus ja neuvonta, verkottuminen, uudet työtillaisuudet, tukijärjestelmät ja tiedottaminen uusista mahdollisuuksista.

Leila Kurki
Koulutus- ja työvoimapolitiittinen asiamies
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry

EU-rahoitus suunnitteilla Taiteilijoiden työpaja on toiminut jo kaksi vuotta

Jaakko Pernu kymmenmetrinen pajusta tehty ymparistotaideteos on nimeltään Alapuolella maa. Taiteilija itse pikkukuvassa oikealla.

Oulussa toimii taiteilijoiden työpaja, jonka tarkoituksena on työllistää taiteilijoita. Työttömyys on heidän keskuudessaan lähestulkoon tavallista. Euroopan Unionin Parlamentin julkaisemassa raportissa todetaan, että työttömyyttä pidetään jo pakollisena vaiheena taiteilijan ammatturalla.

Työpaja sai alkunsa taiteilijoiden aloitteesta. Kulttuurisihiteeri Arja Huotari tausteltiin, onko kaupungin mahdollista työllistää myös taiteilijoita. Perinteinen työnvälitys pystyy tarjoamaan alaa vastaavaa työtä hyvin harvoin. Kaupungin henkilöstöosasto lähti mukaan ajatukseen ja rajaksi asetettiin 20 työllistettävää vuosittain. Puolen vuoden työllistä-

misjakso antaa taiteilijoille julkisuutta ja sen kautta uusia työmahdollisuuksia.

Tähän mennessä työpaja on työllistänyt 30 taiteilijaa tanssijoista kuvataiteilijoihin. Jokaiselle taiteilijalle on tehty tarkka työsuunnitelma, johon tämä on sitoutunut. Tuotokset vaihtelevat: muusikot ja tanssitaiteilijat ovat tehneet esityksiä, videokuvaajat tilaustöitä ja kuvataiteilijat taideteoksia julkisille paikoille.

Työnantajat ovat suhtautuneet positiivisesti heille tarjottuihin mahdollisuuksiin työllistää taiteilija. Sen sijaan yksi vaikeimpia tehtäviä oli työttömien taiteilijoiden löytäminen. Suurin osa piti taiteentekemistä sivu-

ammattina ja ilmoitti virallisiin pereihin esimerkiksi opettaja. Ammattitaiteilijaa on ollut vaikea määrittellä, mutta yksi kriteeri on alan koulutus. Tärkeitä ovat myös taiteelliset tavoitteet, kertoo Huotari.

"Luomaan työtä"

Työllistämishankkeita on hakemassa lisävaroja EU:n sosiaalirahastosta. Mikäli hakemus hyväksytään, valmistelevaa henkilökuntaa voidaan palkata enemmän ja taiteilijoille järjestetään niin jatkokoulutusta kuin koulutusta työelämässä selviämistä.

-Kyse on jo olemassa olevasta toiminnasta, jota ei tarvitse kehittää pelkästään EU:ta varten. Tavoitteemme ovat jo nyt samat kuin EU:n työllisyysprojektien: pyrimme ehkäisemään pitkäaikaistyöttömyyttä ja luomaan työtä, toteaa Arja Huotari.

Projektin työsuunnittelijana toimiva kuvataiteilija Minna Tervo pitää haaveena, että taiteilijat työllistyisivät tulevaisuudessa asiantuntijatehtäviin päiväkoteihin ja kouluun. -Taiteilija ei korvaa lastentarhanopettajaa tai opettajaa. He voisivat kuitenkin antaa lapsille uusia näkökulmia musiikkiin tai kuvataiteeseen ja antaa muun henkilökunnan keskittyä kasvatukseen. Tämän toteutuminen ja rahavarojen löytyminen edellyttää kuitenkin suurta asennemuutosta.

Tarja Miettinen

"Leonardo da Vinci" Turussa

Turun Seudun Työttömät TST ry. oli mukana Euroopan Unionin koulutusohjelmassa Leonardo da Vinci, jossa yhdistys toimi partnerina Italian työttömien yhdistykselle Progetto Torino Lavorolle. Projektin osallistujat olivat italialaisia nuoria. 20-30 vuotiaita työttömiä tai opiskelijoita. He osallistuivat Turussa kuukauden englanninkielenkursseille sekä kahden kuukauden työharjoittelujaksolle. Päämääränä lisätä osallistujien englanninkielien taitoa sekä työharjoittelussa opettaa kyseisen työn periaatteet. Suomen malli ja lisätä heidän mahdollisuksiensa harjoittaa kyseistä ammattia kotimaassaan.

Osallistujat majoitettiin perheomakuisiin. Majoituspaikkoja tuli aluksi runsaasti, joista osa kuitenkin peruuntui, koska tiedot tulijoista viivästyivät melkoisesti. Osalle jouduttiin majoitukseen vaihtamaan myös projektin aikana.

Englanninkielenkurssi oli todella

tarpeen useamman osallistujan kohdalla. Tarkistuksista huolimatta sujua englantia puhui kymmenestä osallistujasta kaksi, joten kuukauden kielikurssi oli aivan riittämätön. Englanninkielien taidoissa tapahtui huomattavaa edistymistä jokaisen kohdalla.

Työharjoittelunsa projektilla aloittivat kesäkuun alussa. Työharjoittelupaikkojen hankinnassa oli vaikeuksia, koska tiedot tulivat myöhässä ja suurin osa paikoista oli jo otanut kesän harjoittelijansa. Myös ajankohta aiheutti ongelmia, heinäkuun ollessa yleinen lomakuukausi. Osallistujien mielestä kahdeksan tunnin päivittäinen työaika oli liian pitkä. Kaikille kuitenkin järjestyi harjoittelupaikka, osallistujiin oliin yleisesti tyytyväisiä, ainoastaan kielitaidon puute aiheutti ongelmia. Jokainen osallistuja ilmoitti oppineensa taitoja, joista on heille hyötyä myös tulevaisuudessa.

Erialaista järjestelytyötä oli projektin tiimoilta todella paljon, järjestelyjä haittasi eri tietojen myöhästyminen sekä vaikeudet tavoittaa itse järjestäjä.

Projektin kuluessa tulivat myös maiden väliset kulttuurierot selvästi esille. Asiat on totuttu hoitamaan eri tavalla ja aina ei ymmärretä toisen maan byrokratian kulkua. Osallistujien keskuudessa kulttuurierot näkyivät jokapäiväisessä elämässä, eivätkä nämä erot aina tulleet positiivisesti esille. Projektin järjestelyissä olisi selvästi ollut tarpeen yksityiskohtaisemmat tiedot sekä tiiviimpi yhteydenpito.

Molemmipuoliset kokemukset projektista olivat sekä positiivisia että negatiivisia. Molemmipuolien opittiin varmasti paljon.

Turun Seudun Työttömät TST ry. toiminnanohjaaja Minna Mäki

EU-hankkeet käynnistymässä Vauhtipyörä kiertää Pohjois-Karjalaa

Mikään idea ei ole liian pieni

-Nurmeksessa jotkut ovat valmiita hautamaan tuohivirskulttuurin. Lieksasta löytyy yrittäjä, joka etsii tuohityöntahtajia. Valtimolla kaivataan tiloja tekemiseen. Kiihtelysvaaran käsityöläiset tarvitsevat markkinoijan. Juuasta puutuu ompelutarvikekauppa. Luettelee naisprojekti Vauhtipyörän vetäjä Riitta Suvanto.

-Elokuun loppuun mennessä kahdessa viikossa olemme kiertäneet puolet läänin kunnista yhdessä Aktiiviset työtähakevat ry:n puheenjohtajan Kimmo Vartiaisen ja TVY:n aluevastaavan Eija-Helena Kettusen kanssa ja esiin on noussut hyvin monenlaisia kysymyksiä. Riitta Suvanto kertoo. Loppukesän helteellä kiertäviä hakisista kilometreistä nähtyään olevan hyötyä kaikille mukana oleville.

Projektikeskus Vauhtipyörä syntyi naisista kahden viime keväänä pidetyn tiedotustilaisuuden jälkeen. Maakuntajohtaja Tarja Cronberg ja Pohjois-Karjalan Kesäyliopiston toiminnanjohtaja Päivi Korhonen miettivät puhuttuaan täysille saleille EU:n tarjoamista mahdollisuuksista, kuinka lähteä kokoamaan ja kehittämään liikkeelle saatujen naisten ideoita. Päätettiin perustaa naisille oma projektikeskus, jossa on mahdollisimman matala kynnyks: ensimmäistään kaavaketta tai hakupaperia ei tarvitse olla mukana, kun ottaa yhteyttä projektin vetäjään Riitta Suvantoon -vaikkapa kaupan kassajona. ellei satu löytämään häntä Kesäyliopiston tiloista.

Vauhtipyörä kutsuu mukaan naisia, joilla on ideoita toteutettavaksi, jo toimiva yritys tai vaikkapa harrastus, josta voisi tulla uusi ammatti. Riitta Suvannon mielestä naisten osaaminen ja ammattitaito ovat vielä pitkälti hyödyntämättä. -Paljon hyviä ideoita haudataan, koska niitä pidetään liian pieninä. Meille sellaisia ei olekaan, painottaa Riitta Suvanto. -Juuri niihin haluamme tarttua.

Projektin tavoitteena on saattaa naisia löytämään toisensa ja työskentelemään yhdessä maakunnan kehittämiseksi. Vauhtipyörä etsii tekijöitä alkutuotannosta vientiosaamiseen eli haetaan yhteistyökumppaneita ja rakennetaan verkostoja. Vauhtipyörästä löytyy apua myös hankesuunnitelmien tekoon ja rahoituslähteiden etsimiseen.

-Toimin itse tavallaan juoksutytönä asiakkaani ja virkamiesten välillä, ja voin vakuuttaa, että luukkuja Suomessa riittää. Riitta Suvanto nauhahtaa.

Projektilla on aluksi rahoitusta puoleksi vuodeksi ja mikäli innostuneita naisia löytyy toteuttamaan omia hankkeitaan, projekti jatkuu kaksi vuotiseksi. Kesäyliopiston lisäksi taustalta löytyvät Pohjois-Karjalan liitto, työvoimapiiri, maaseutupiiri ja KTM. Vauhtipyörän tarjoama palvelu on maksutonta. Alusta alkaen projektista tähdätään siihen, että ideoista syntyy elinkelpoisia työpaikkoja, jotka jäävät elämään projektin päättyttyä.

Riitta Suvanto (vas) ja Päivi Korhonen aloittelemassa tiedotustilaisuutta Lieksan Pielistorpalla.

Suomessa kehitetyt, kansainväliseen kielitaidon tasoasteikkoon ja lakiin (668/94) perustuvat yleiset kielitutkinnot järjestetään syksyllä 1996 seuraavasti:

9.11.1996 englantia
16.11.1996 ruotsi, ranska
23.11.1996 saksa, suomi
30.11.1996 venäjä, italia, espanja

Yleiset kielitutkinnot ovat aikuisille suunnatut, kaikille avoimet tutkinnot. Tutkinnot tasot ovat: perustaso, keskitaso ja ylin taso. Tutkinnoista maksaa 400 - 550 - 700 markkaa riippuen tutkinnon tasosta.

Luettelo testinjärjestäjistä on Internetissä <http://www.edu.fi/oph/ch2/>, työvoimatoimistoissa, MTV:n tekstikanavalla 744 ja Aikuisopetuskeskuksissa. Lisätietoja ja ilmoittautuslomakkeita saa testinjärjestäjiltä.

Ilmoittautumisaika 1.-30.9.1996

Nokiolla jaettiin 60 eurokassia muutamassa päivässä

Lehtijutuista huolimatta niin kaurahiutaleet kuin muutkin eväät kelpaavat työttömille avuntarvitsijoille. Näikä on totta!

Nokian työttömien toimintakeskuksen kautta on määrää jakaa tämänkertaista EU-ruoka-apua reilut 3500 kiloa. Seitsemän kilon muovikasseissa se merkitsee apua noin 500 avuntarvitsijalle.

Muutama päivä avustuserän saamisen jälkeen ruokaa oli pussitettu 225 annosta ja haettu noin 60 kassilista.

-Kiitollisia ovat olleet nämä kassin hakijat. Näikä on niin totta, että monet saavat kuussa alle 2000 mark-

kaa käteen, niin ilman apua olisi piviä ilman ruokaa. Ehkä avun voisi jakaa mielekkäämminkin, mutta olen hyvilläni tästäkin auttamisen muodosta, sanoo jakelussa mukana oleva Nokian työttömien asiamies Anneli Pasanen.

"Ei kuulemma avuntarvetta"

Yksi juuri ruokakassiaan hake-neista oli edellisellä viikolla työllistämistyöstä työttömäksi jäänyt Seppo Haapalahti. Hän oli kuullut asiasta tuttavaltaan, joka puolestaan oli lutenut ruoka-avusta Aamulehdestä.

- Sosiaalitoimiston mukaan meillä ei ole avuntarvetta, vaan kaikki pitäisi maksaa itse, vuokrat ja kaikki. Vaimollakaan ei ole työtä, joten kyllä meillä ruoka-avulle tarvetta on, Sep-po Haapalahti toteaa.

Haapalahti on aiemmin asunut ja työskennellyt Tampereella. Työttömyys- ja työllistämisyksikönsä ennen miehen työhistoriaan kuuluu 16 vuoden rupeama ABB Strömbergillä mm. maalarin ja lakkaajan hommissa. Nokien kauoungilla hän on ollut työllistettynä autonkuljettajana.

HANNU OITTINEN

Into Work ohjaa Suuntana työelämä

Sosiologi Veijo Ojanaho ja Vauhtipyörän vetäjä Riitta Suvanto vaihtavat kuulumisia Työttömien talolla Joensuussa.

- Tarvitaan vain avoimuutta ja halua saada aikaan muutokset elämässä, ei valmiita suunnitelmia. Siinä on lähtökohta, jolla pitkäaikaistyötön tai vajaakuntoinen voi hakeutua Into Work -projektiin mukaan, kertoo sosiologi Veijo Ojanaho Kaprakan kuntoutuskeskuksesta.

Projektin toiminta-alueena on Pohjois-Karjalan lääni ja kohderyhmänä vajaakuntoiset ja muuten heikossa työmarkkina-asemassa olevat. Taivoitteena on vuoden -98 loppuun mennessä saada 135 ihmistä takaisin työmarkkinoille noin seitsemän kuukautta kestävä kurssi avulla.

Into Work -projektin rahoittajina ovat Keuhkovammalliton ylläpitämä Kaprakan kuntoutuskeskus Liperissä, Euroopan sosiaalirahasto ESR, työhallinto ja Kela. Yhteistyökumppaneita kotimaassa ovat Merikosken kuntoutus- ja tutkimuskeskus sekä Kiipulasäätiö.

Ulkomaiset kumppanit sijaitsevat Tanskassa Århusissa, Saksassa Berliinissä ja Irlannissa Kilkennyssä. Projektin kokonaiskustannukset ovat yhteensä noin 33 miljoonaa markkaa.

Tiimin avulla työelämään

Into Work -projektilainen on tavalla tai toisella pudonnut pois työmarkkinoilta. Kurssilla hän aloittaa paluun

takaisin moniammatillisen tiimin kanssa: jokaisen tilanne arvioidaan ja laaditaan resurssikartta, johon kirjataan niin vahvuudet kuin heikkoudetkin, osallistutaan ryhmätoimintaan ja käydään henkilökohtaisia keskusteluja.

Alkujakso kestävä kuusi viikkoa, minkä jälkeen on vuorossa 5 - 5 1/2 kuukautta kestävä työharjoittelu. Alkujakson aikana kurssilaiset työskentelevät kesellä Joensuuta uudessa Projektitalossa.

- Kurssilainen hankkii itse harjoittelupaikan, mutta jos se tuntuu ylipääsemättömän vaikealta, häntä autetaan paikan löytämisessä, Veijo Ojanaho kertoo. Kahdella ensimmäisellä kurssilla harjoittelupaikkoja on löytynyt pieniryhtyksistä, ammattiopilaatuksesta, leipomosta kaupan alasta jne.

Ensimmäisillä kursseilla on ollut mukana taustaltaan hyvin erilaisia ihmisiä kokonaan vailla ammattikoulutusta olevista lääkäriin. Veijo Ojanahon mukaan yllättävän vähän mukana on ollut ilman ammattikoulutusta olevia. Iältään kurssilaiset ovat olleet 23-48 -vuotiaita ja lähes tasan puolet naisia, puolet miehiä.

Lapin yliopisto seuraa tutkimuksen projektin vaikuttavuutta, ihmisten selviytymistä ja menestymistä vuoden -98 saakka.

**EUROOPPA-TIEDOTUS
EUROPAINFORMATION**

Hei kansalainen!

**Kysy Euroopan unionista
ja Suomesta.**

Soita tai tule käymään!

Eurooppa-tiedotus Helsingissä
ma-pe klo 9-17
Mannerheimintie 5 (Uusi ylioppilastalo)
puh. (09) 700 1531.

Aluepalvelut ovat maakunnissa.

Valtakunnallinen EU-tiedotusnumero on
010-345 6700.

Tiedotusseminaari

Aika: 27.9.1996 klo 8.30-15.00
Paikka: Kirkkotorin koulutuskeskus

Seminaariohjelma

8.30	Tilaisuuden avaus	Pentti Majava
8.45	Lääninhallituksen tervehdys	Tapio Saavalainen
9.00	Työnhaku/sosiaaliturva	Olli Nätyinki
10.15	Miksi Brysseliin?	Leena Piikivi
10.45	Alueiden kehittäjänä	Kari Nenonen
11.30	Lounastauko	
	Rahoitus	
12.30	ESR	Timo Ronkainen
13.10	Leonardo	Juhani Warsta
13.45	Kokemuksia Leonardosta	Pentti Majava
14.15	Työskentely Brysselissä	Riitta Jouppila

Järjestää: OTA ry / TVY ry

EMU-liikenteessä luvassa rikesakkoja

Uutena kuviona eurooppalaisessa yhdentymisessä ovat taloudelliset pakotteet, joita EMU:un liittyvät maat joutuisivat maksamaan elleivät täyttäneet vaadittuja ehtoja budjettijäämälänsä ja yleensä valtiontalouksensa nähden. Budjettiturin rikkoutuminen kolmella prosentilla merkitsisi aluksi sakkoa, joka olisi 0,2 prosenttia bruttokansantuotteesta. Suomessa tuo luku merkitsee tällä hetkellä noin 2 miljardia markkaa. Myös lainansannin esto Euroopan investointipankista voi tulla kyseeseen.

Lean ruokavihjeet euroeväistä

Lappalainen kalakiusaus:

- 1 iso sipuli
- pari siikaa tai harrria (muukin kala käy)
- 1 litra viipaloituja perunoita
- muutama mausteippuri
- valkopippuria
- 1/2 l vettä, margariina

Suomusta ja fileroi kala ja keitä ruodoista liemi. Silppua sipuli pieneksi. Perunaviipaleet saavat olla ohkaisia, läpikuultavia.

Nokare rasvaa paistinpannuun. Sipuli ja paloiteltu kala paistinpannuun, päällimmäiseksi perunat. Sekoita mausteet kalaliemeen, kaada pannuun ja kypsennä miedolla lämmöllä levyllä kypsäksi. Lisää nokareet voita tai margariina.

Nopea, maukas ja helppo. Voit valmistaa vaikka pakissa nuotiotuella.

Makaroni-kurkkusalaatti

- 4 dl makaroneja (keitettyjä)
- 2 herkkukurkkua
- 2-3 pientä omenaa
- hiukan sipulia
- kastike esim. tomaattikastike / saatavilla olevaa.

Kurkku ja omena leikataan pieniksi kuutioiksi. Sipuli silputaan hienoksi. Ainekset yhdistetään ja tarjotaan esim. tomaattikastikkeen kera.

Kaurasämpylät 16 kpl.

- 3 dl maitoa
- 50 g hiivaa
- 1 dl suolaa
- 5 dl kaurahiutaleita
- 5 dl vehnähiivaleipäjuuhouja
- 50 g margariina

Maito lämmitetään ja joukkoon sekoitetaan hiiva, suola ja kaurahiutaleet. Taikina alustetaan jauhoilla ja alustamisen aikana lisätään rasva. Taikina nostatetaan hyvin ja leivotaan n. 4-5 cm paksu tanko, joka leikataan parin sentin viipaleiksi. Viipaleet nostetaan pellille ja kohotetaan.

Sämpylät paistetaan hyvässä uunilämmössä (230°) kypsiksi (n. 10 min.)

Kauraryyti-omenapaistos

- 20-25 kotimaista hapahkoa omenaa
- 3-4 rkl sokeria
- 100 g margariina
- 1 dl sokeria
- 2 1/2 dl kaurahiutaleita

Omenat puhdistetaan ja lohkotaan ja pannaan ruokaan kerroksittain sokerin kanssa. Margariinisuolaan lisätään 1 dl sokeria ja kaurahiutaleet. Seos levitetään omenien päälle. Paistetaan 200° kypsiksi. Tarjotaan maidon tai vaniljakastikkeen kanssa haaleana.

Työttömyyden kokenut runoilija Juhani Ahvenjärvi: "Piti pärjäillä kymppi- tonnilla vuoden päivät"

Kulunut kesä oli runoilija Juhani Ahvenjärvelle rannanlainen rupeama. Luennot ja esiintymiset niin koti- kuin ulkomailla, keväällä julkaistun runokokoelman nollaaminen pois päiväjärjestyksestä, avoliiton solmiminen ja muutto Tampereen Kalkkuun.

Vähäinen ja silloin tällöin kosteaksi kääntynyt vapaa-aika sisälsi lukemisen, kirjoittamisen, punttien noston lisäksi mm. esiintymisiä Länsi-Tampereen karaokekuppiloissa.

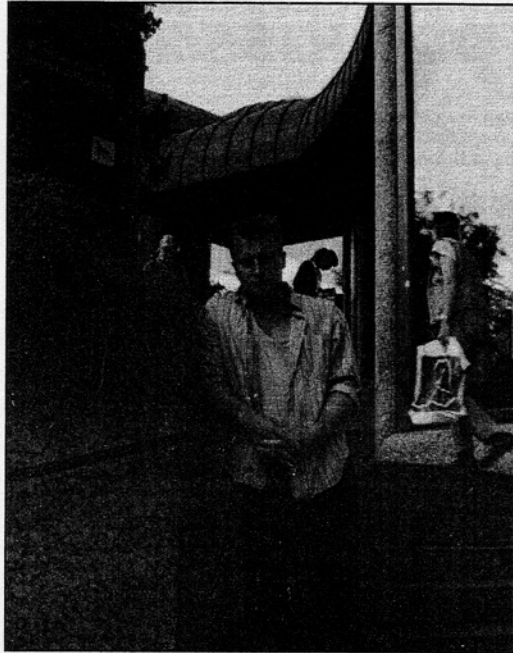
- Olen kiinnostunut monenlaisista asioista, Hölkän ja Viivoitetun unen tekijä toteaa.

Runoilijan työttömyys

Aina ei kuitenkaan ole ollut kiire. Työttömyyden raskaimman jälkeen kokeneen Ahvenjärven mielestä työttömyyskorvaussysteemi Suomessa on absurdi ja hassu.

- Ei sitä oikein muuksi voi luonnehtia, sanansa tarkasti punnitseva runoilija sanoo ja jatkaa listaamalla kokemuksiaan. - Sain työttömänä ollessani pienen työskentelyapurahan Hämeen läänin Taidetoimikunnalta Viivoitetun unen kirjoittamista varten. Koska en ymmärtänyt ilmoittaa apurahasta työvoimaviranomaisille, jouduin maksamaan nostamani korvaukset takaisin valtiolle. Asiaa muokisti saamani kirjastokorvaukset, jotka nekin arvioitiin työtuloksi. Lopulta olin puilla paljailla, velkaa valtiolle ja niin viimeisen päälle työtön, ettei minun katsottu tarvitsevan rahaa mistään. Kymppitonni oli se summa, jolla piti pärjäällä vuoden päivät.

- Työttömyys näyttäytyi minulle jonkinlaisena antiteesinä suhteessa itseeni. Rupesin kirjoittamaan sitä pois elämästäni ja onnistuin. Nyt minulla on ammatti ja siihen liittyviä töitä: luentoja, esiintymisiä, opetustehtäviä. Tämä ei toki tarkoita sitä, että arvelisin työttömyyden yleensä johtuvan työttömien passiivisuudesta. Syyt

Runoilija Juhani Ahvenjärvi Tampereen pääkirjastotalon Metson portailla. Runoilijan ohella siellä viihtyvät lukemattomat kaupunkilaiset. Jättityöttömyyteen ovat syvällä yhteiskunnassa.

Peilin syvyys

Juhani Ahvenjärvi nousi julkisuuteen vuosikymmenen alussa yhdessä muiden 1990-luvun nuorten lyyrikoiden kanssa. Yhtäkkiä runo alkoi elää, oli voimissaan aikatavalta pitkän hiljaiselon jälkeen. Arto Melleriä nuorempi sukupolvi niittasi teesinä seinäin, toi lyriikan sinne mihin se kuuluu, tavallisten ihmisten tykö.

Ahvenjärven esikoisteos Hölkä poikkiesi kaikesta siihen asti kirjoitetusta. Ei oikein tiennyt, oliko se harkittu vitsi, vai mikä. Absurdit kielikuvat ja vilpitiön vanhan runouden väheksyminen toimittivat Hölkän niin kriitikoiden kuin lukijoiden suosioon. Esikoista seurannut Viivoitettu uni pamahti sekini. Jälleen kieli, kuvat, aiheet ja tyylit tunnustivat täyttävä

reutta, tekivät tyhjäksi Hölkän toisintoa odotteleiden toiveet. "Toy story", lelujen leikki, johon suhtautuminen ei liene kenellekään varma nakki. Yhteistä kokoelmille on vain se, että ne imaisevat mukaansa lyriikkaa udistavilla voimilla. Sen verran ominen takeista tämä kaikki on, ettei Ahvenjärvi ainakaan toistaiseksi ole saanut imitoijia kintereilleen.

Mikä sitten tekee runosta runon?

- Runos on kuvan ja sanan prosaa nopeampi liitto, Juhani Ahvenjärvi vastaa ja jatkaa vertauksella. - Kun ostan peilin, näen mieleiseni todellisuuden. Tiivistetylle puheelle, runolle, löytyy aina uusi selitys.

Ja:

- Peilin syvyys vailla mieltä ja merkitystä.

Teksti: JANNE RIIHIKALLIO

Kuva: HANNU OITTINEN

Pilvet ovat kiinnioittamista varten

Kun Aki Kaurismäki vastoin taipojaan kommentoi julkisesti elokuvaansa "Kaus pilvet karkaavat", hän kertoi ohjaustyönsä päämotiivina olleen ensimmäisenä ja ainoana suomalaisena, moraalisen vastuunsa tuntevana ohjaajana ja ennenkaikkea ihmisenä puuttua fiktion keinoin maamme yhteiskunnalliseen pääongelmaan, työttömyyteen. Edellisestä yrityksestä, Risto Jarvan "Laukaus tehtaalla"-filmistä onkin kulunut yli kolme vuosikymmentä, jona aikana työttömyys on yli kymmenkertastunut. Kaurismäen yli 20 elokuvasta tämä on ensimmäinen ja ainoa, jossa Matti Pellonpää ei esiinny. Näyttelijän traagisen poismenon jälkeen Kaurismäki aikoi aluksi luopua koko elokuvanteosta. Sisällöllinen ratkaisu on yllättävä: rooli kirjoitettiin uudelleen Kati Outiselle. Edes loistava Kari Väänänen ei kykene paikkaamaan Pellonpään roolia Kaurismäen ajatusten ja tunteiden päätulkkina.

Kysymyksessä on se tavallinen tarina. Omistajan (Elina Salo) ja ammattimaisen henkilökunnan alta myydään ravintola valtakunnalliselle ketjulle pankin vaatiessa omiaan. Ratikkakuskiaviomies Kari Väänänen jää samaan aikaan työttömäksi ja pariskunta törmää arkipäivän todellisuudesta liiankin tuttuihin työttömyyden ongelmiin. Pariskunnan välistä rakkautta ja keskinäistä solidaarisuutta se ei himmennä. Sakari Kuosmanen, Esko Nikkari ja muut Kaurismäen vakionäyttelijät selviytyvät jälleen sivurooleistaan ylittämättömästi.

Pellonpään puuttumisen lisäksi elokuva poikkeaa Kaurismäen aikaisemmasta tuotannosta muutenkin oleellisesti; kulissein, koko miljoon luomiseen on nähty vaihua. Koko kotimaisen elokuvan historiasta ei varmaankaan löydy ohjaajaa, jonka näkemys Helsingistä on se ainoa oikea. Tämä on Helsingin ydintä, Kalliota.

Vähäiset ulkokohtauksetkin on kuvattu jollakin tapaa juuri oikeissa paikoissa, oikealla tavalla. Muutaman vuosikymmenen päästä tähän "Calmarin Unionia" tullaan varmasti näyttämään jonkinlaisena Helsinki-dokumenttina. Ohjaajan tuotannolle ominainen lämpö ja ymmärtämys kuvattavaan kohtaan on parhaimmillaan. Tapansa mukaan Kaurismäki kiteyttää käsikirjoituksen olennaisimpaan, jokaisella repliikilla on laajempi, "elämää suurempi" merkityksensä. Ehkä

ohjaaja- käsikirjoittaja Kaurismäen käsikirjoitukset ovat vain parin kolmen liuskan mittaisia, mutta tämä ei ole mitään Suomen perhettä, jos sanottavaa ei saa sanottua yhdessä lauseessa, todellista sanottavaa tuskin onkaan.

Vasta nyt katsojalle viimeistään selvää näyttelijöiden käyttämän puhtaan kirjakielen olennainen merkitys suhteessa kuvattavaan raakaan todellisuuteen. Käytetty kieli ei missään tapauksessa halvenna tai tee nauttavaksi tarinaa: päivävastoin, kaikessa aforistisuudessaan ja kiteytyksessään se jollakin tavoin estää Kaurismäen elokuvia, varsinkin tätä, vaioamassa pateettisuuteen. Kieli ei tee elokuvasta halpaa huumorielokuvaa, mutta kotimaisen puskkomedian murteiden ylikorostuksesta täydellisesti poiketen se luo toimivan ristiriidan käytetyn kielen ja työttömyyden traagisuuden välille.

Toisaalta koko elokuva on perussävyllään optimistinen, ei vähiten Outisen ja Väänänen esittämän avio-suhteen pettämättömän rakkauden vuoksi. Päinvastoin, kuin Chaplinin teorian mukaan, Kaurismäen elokuvat ovat kaukaa katsottuna tragediaa, mutta lähikuvissa kaunista komediaa.

Kaikkille meille puolesta miljoonasta työttömästä ei luonnollisestikaan käynnäin. Hovimestari Kati Outiselle tarjoutuu entisen henkilökunnan kanssa mahdollisuus uuden, osuuskuntatyypin ravintolan perustamiseen. Mistä Elina Salolle tarvittava lainaraha siunaantuu, jää epäselväksi, eikä ole edes oleellista. Tärkeintä on elokuvan esimerkki, optimismi, keskinäinen lojaalisuus ja rohkeus ottaa vastuuta elämästään ja tulevaisuudestaan.

Elokuva on todellinen proletariielokuva, ravintolan nimi "Työ" ei liene sattumaa, samoin ensimmäisen suuren varuksen suorittava "Helsingin Työväen Voimistelija". Filmin hauskin, ainoa repliikki on varattu muuten Peter von Baghille, joka tarjoutuu kateenkorvan sijasta tilaa pullon Koskenkorvaa.

Loppukestien aikana katso mo Lliikahtanutkaan. Luonnollisesti elokuva on omistettu näyttelijä Matti Pellonpään muistolle.

Pekka Urho

Kari Väänänen ja Kati Outinen esittävät pääosia Aki Kaurismäen elokuvassa Kaus pilvet karkaavat.

"Pilvet karkaavat" ihmisoikeuspäivillä

Aki Kaurismäen suuren suosion saanut työttömyyselokuva Kaus pilvet karkaavat esitetään työttömien ihmisoikeuspäivillä 16.10. Seurakuntaopstolla Järvenpäässä.

Katso tarkemmin ihmisoikeuspäivien ohjelmasta sivulla 23. Ohjelman yhteydessä on ilmoitattumislomake päiville, joten tervetuloa tapahtumaan!

ROSTAn ikkunat Lenin-museossa

Huikkeitä sarjakuvia neuvostovallan alkuvuosilta

Syyskauden ensimmäinen uusi erikoisnäyttely Lenin-museossa on sarjakuvan 100 vuotisen historian kunniaksi pystytettävä "ROSTAn ikkunat sarjakuvia neuvostovallan alkuvuosilta.

Venäjän sähkösanomatoimisto (ROSTA) levitti kauppojen ikkunoihin sarjakuvia, jotka korvasivat lehdet, elokuvan, radion. Niissä yhdistettiin montaasiilla kuva, sana, runous, uutissähke, loruja, sananlasku-

ja, kansanlauluja.

Runoilija Majakovski teki 3000 Rostan ikkunaa: "Rostan ikkunat ovat todella hämmästyttäviä. Muutama taitelijä palvelee käsillään 150-miljoonaita kansaa. Sähkeutisista tehdään nopeasti sarjakuvia, jotka välittömästi toimitetaan edelleen kaikkialle."

Neuvostovenäläiset sarjakuvat jatkoivat ikonen kuvasarjojen ja vanhojen venäläisten kansankuvien (lu-

bok) perinettä. Vallankumouksen jälkeäällä ROSTAn ikkunoissa oli radikaali, sarjakuvien kumouksellinen peruspiire.

Sarjakuva oli radikaali, sosiaalireportaasin ja yhteiskunnallisen taistelun kommentoinnin väline. Huumorio, satiria, ironiaa ja komiikkaa käytettiin yhteiskuntakritiikissä. Sarjakuvalla on myös venäläiset, vallankumoukselliset juuret.

Liikettä niveliin, kansalaiset!

Ilmaista kuntoa suolta

Pakarat piukoiksi ja lantion seutu liikkuvaksi! Taasko juttua laihdutuskuuria lukuisia kertoja tuloksetta yrittäneille! Ei, ei pelkääntään heille. Meille suomalaisille luonto tarjoaa oivallisen kuntosalin avaran taivaan alta. Näin kesällä uinti, pyöräily ja liikkuminen maastossako, totta kai, mutta vielä muuta! Oletko tullut ajatelleeksi suokävelyä.

- Suokävely tai suojalkapallo ovat lajeja, joita jotkut maamme huippu-urheilun valmennettavat käyttävät vakioharjoittelussaan, mutta jotka sopivat myös meille tavallisille puliaisille kunnan kohennukseen, suosittelee tamperelaisen Varalan Urheiluoipiston hieroja **Hannu Tapaninen**. Hän on työssään huolehtinut monien pirkanmaalaisten kilpailijain ja kiekkoilijain lihassuolosta.

Auringon energiaa uhkuvat suomättäät ovat loistava alusta alaselän ja lantion seudun vahvistamiseen. Ei tarvita kuntopyörää, stepperiä, hiihtolaitetta... Mielikin lepää suomalaisman äärettömyyden edessä ja arjen huolet haihtuvat. Jos seisahdat lämpimänä kesäpäivänä keskelle suon hiljaisuutta, voit melkein kuulla tuon luonnon meille tarjoaman energian kiishevän sammalmättäällä ja kyps-

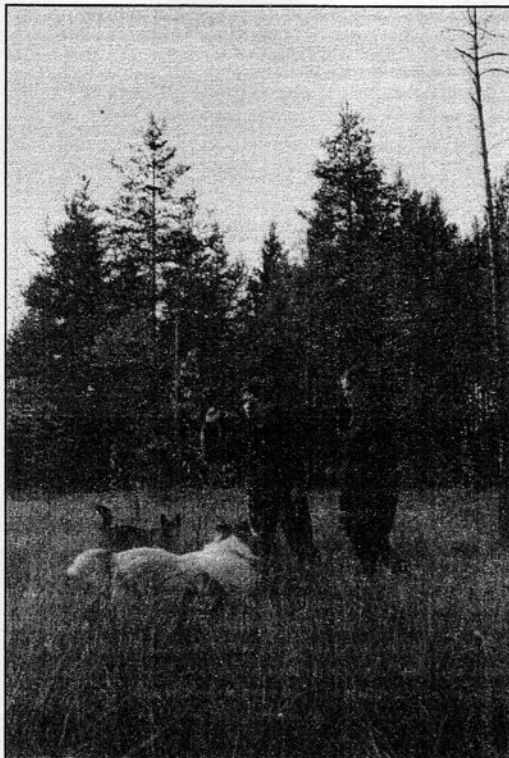
vissä lakoissa.

Ja suotahan Suomenmaassa riittää! Kesäpäivästä kävelympätkän päästä varmasti löytyy sopiva suo. Ja voihan paikalle pääsemiseksi ottaa avuksi pyörällä varustetun kulkuneuvonkin mennään sinne pururadankin laitaa autolla. Tässä lajissa voit lisäksi yhdistää hovin ja hyödyn: suon antimet ovat juuri kypsässä meille kerättäviksi. Voit tässä odotellessa aloittaa harjoittelun. Nyt voit kierrellä ja varmistella, missä päin sato on runsain. Sitten kun kuulet "hillasodan aseiden kalskahtelua", voit ottaa suunnistaa oikealle suolle. Kun olet pari kolme viikkoa treenannut, olet terävissä kunnon kunnossa sitten, kun marjat kypsyvät

Liikettä niveliin

Alkuharjoitteluun tarvitset siis vain hyvät jalkineet ja siitä vaan liikkeelle. Suolla käy useimmiten sen verran tuulen viire, ettei tarvitse mukaan välttämättä edes hyttösöljyä. Kun ensimmäisiä kertoja ilman marja-astiaa suunnistat suomaastoon, voit kuunnella, kuinka kehosi kiittää saamaansa huomiosta ja huolenpidosta.

Suolla kävelijän lanneranka ja pakaraseutu joutuvat yllättävän tehokkaaseen valmennukseen. Pehmeä rakkasammalmättäs on lempeä, mutta vaativa harjoitusala. Se pakottaa nostamaan jalan astuessa korkealle, mutta kantapää ei kopsahda alas tullessa kuten asfaltilla. Liike on yhtä aikaa rasittava ja hellävarainen. Laaja

liike tekee automaattisesti tilaa lannerankaan, rentouttaa lihaksia ja sitä kautta vapauttaa alavaltimon verenkierron. Myös nilkan ja jalkaterän lihasten työskenneltävä ääri-

noissaan eteenpäin menon mahdollistamiseksi. Vaikutukset huomaat heti jalkojen lämpenemisenä.

Myöskään jäykän ja jännittyneen jalan et suolla eteenpäin pääse - olo-

suhteet vaativat kävelijää rentouttamaan sekä mielen että lantionseudun. On otava valmis ottamaan askel milloin sivulle, milloin eteen, joskus pitkä, joskus taas lyhyt. Lihasten hallinta ja liikkeiden koordinaatio saavat pakostikin harjoitusta.

Kun on selän vaivoja

Suomessa tehdään vuosittain toista miljoonaa lääkärissä käyntiä selän vaivojen takia. Vaivoista 85 % jää vaille selitystä ja hoito-ohjeeksi annetaan särkylääkettä, lepoa ja ehkä fyysikaalista hoitoa. No, entäs sitten. Jotain täytyisi keksiä, kun vaivat jatkuvat ja pitkiä. Hoitokeinoksi voi koettaa suokävelyä: alussa rauhallisesti lyhyt lenkki ja siitä sitten hiljalleen aikaa lisäten ja tahtia reipasteen. Kiirettä ei kuitenkaan kannata ottaa kaveriksi suolle.

Ennen suoretelle lähtöä kannattaa hiukan kevyesti venytellä, samoin sieltä palatessa. - Jos teet kovan lenkin, esim. toista tuntia rivaakkaa vauhtia, välttä rajuja venytyksiä heti lenkin jälkeen. Niiden aika on vasta parin tunnin kuluttua, antaa ohjeeksi urheiluhieroja Hannu Tapaninen.

Viileä suihku tai pulahdus uimaan vilvoittavat hikiänsä ollen. Vielä kun lopuksi nostat jalat hetkeksi seinälle, olet kuin uusi ihminen. Tunnin verran kun käytät suolenkin aikaa pari kolme kertaa viikossa, alat pian saada tulosta. Kesän jälkeen olet reippaassa työväriessä ja pakastinkin ehkä lakkaa täynnä.

Teksti: Riitta Väre

UKK-instituutti

Kuva: Hannu Oittinen

Työttömien Liikunta järjestää "positiivisen mielenosoituksen"

Työttömien Liikunta ry (TL) tempaisee valtakunnallisena liikuntapäivänä 3.10. "Operaatio Liikautuksen" merkeissä. Tapahtumassa etsitään leikkimielisen kisailun avulla ensimmäistä "Valtakunnan Selviytyjää" -arvonimen ja kiertopalkinnon saajaa.

Helsingin Urheilutalolle on haastettu joukkueet eduskunnasta, työ- ja opetusministeriöistä, SAK:sta, STTK:sta, STK:sta, MTK:sta, ZOOMista ja Helsingin kaupungilta. Mukana ovat myös Työttömien Liikunnan oma joukkue ja SLU:n Etelä-Suomen Liikunta ja Urheilun joukkue. Otelulajaina on työttömyyspäivärahanomuksen tekeminen, työttömän aterian syöminen, litraajuus ym. 'Lahjomattomassa' tuomaristossa istuu mm. TVY:n puheenjohtaja Lea Karjalainen.

Kussakin joukkueessa saa olla yksi kunnallisvalioiden mukana. Poliitikoilta tentataan konsteja työttömyyden vähentämiseksi ja heille esitetään kysymys: "Mitä sinä ja edustamasi organisaatio olette valmiita tekemään, että jokainen kansakuntamme jäsen kokisi itsensä tasarvoiseksi ja tärkeäksi osaksi yhteiskuntaa ja mitä olet valmis siihen sijoittamaan?"

- Tämä on sellainen 'positiivinen mielenosoitus'. Poliitikkoja ei pää-

setä helpolla, työttömien aseman heikentäminen tuodaan kyllä keskustelussa esille, TL:n puheenjohtaja **Anna-Maria Kantola** sanoo.

Työttömien Liikunta on saanut Helsingin kaupungilta oman toimipisteen Töölön kisahallista. Toiminta on keskittynyt toistaiseksi Uudenmaan alueelle, mutta palveluja tarjotaan kenelle tahansa.

- Pyrimme olemaan "kierrätyskeskus", joka madaltaa kynnyksiä, kaataa raja-aitoja ja karsii ennakkosenteita antaen uutta uskoa ja unelmia, Kantola luonnehtii järjestöään.

Palkattuja liikuntasiteereita yhdistyksellä on tällä hetkellä kaksi: **Merja Simelius** ja **Samu Kuitunen**. Viime mainittu aloitti 12.8. työttömien nuorten liikunnallisten harrastuksien edistämisen.

Mitä urheilulajeja nuorille aiotaan tarjota? - Meidän toimintamme ei lähde siitä, että suunnitellaan hirveästi lajitarjontaa. Ensin on löydettävä ihmiset, joku porukka, jonka kanssa yhdessä mietitään, mitä halutaan tehdä, Samu Kuitunen sanoo. - Ideat pyritään kaivamaan esiin nuorista itsestään. Kuitunen on solminut yhteyksiä mm. Nuorisosaainkeskukseen ja yhteistyössä sen yksiköitten kanssa aletaan järjestää jatkossa retkiä ja muita virkistystoimintaa.

Perinteisten joukkuepelien ja yksilöajien lisäksi Työttömien Liikunta tarjoaa Helsingissä kaikkein kalleimmillaan tai kohtuuhintaisilla mahdollisuuksilla biljardin peluuseen, joogaan, nyrkkeilyyn, rullaluisteluun ja sukeltamisen opiskeluun. - Liikuntasiteeriteorian verkostoa pyrimme levittämään valtakunnalliseksi, siis kaikkiin työttömien yhdistyksiin. Tästä asiasta meillä on lähiaikoina neuvotteluja eri tahojen mm. työministeri Liisa Jaakonsaaren kanssa, Kantola kertoo.

MARJALIIA SIIRA

Kisa- ja Työ-arpajaisten päävoitto Varkauteen

TUL:n ja SAK:n ohella Kisa- ja Työarpajaisten järjestelyissä ja myynnissä oli mukana myös TVY. Päävoitto meni Varkauteen TUL:n osaston myymän arvan kautta.

-Silmissä sumeni ensin ja polvet siinä notkahtivat sitten. Nyt tiedän, miltä sekin tuntuu, kertaa varkauteen **Heljä Kämppi** iloisen tuntojaan raaputtuaan valtakunnallisten Kisa- ja Työarpajaisten päävoittona olleen henkilöauton.

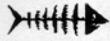
Voittajalla on nyt edessä ajokortin hankkiminen. -Mies opetti pojan syksyllä ja autoon jäi polkimet valmiiksi minua varten. Olin oikeastaan jo mielessäni päättänyt etten aja korttia. Nyt se on kuitenkin hankittava, nauraa **Heljä Kämppi**.

Hän kävi miehensä Erkin kanssa noutamassa VW-Vento-voittoauton Helsingistä. -Kaikki hoitotyöt halusivat punaisen auton ja kyllä se meistäkin on paras väri, kertoo perhepäivähoitajana toimiva voittaja.

Heljä Kämppi on toiminut VarTP:ssa ja hän sai Kisa- ja Työarvat TUL:n suoraan voittajaksi. Päävoitto löytyi heti ensimmäisestä arvasta.

Kuvateksti Onnellinen voittaja **Heljä Kämppi** luovuttaa voittoarvan arpajaistoimikunnan puheenjohtajalle **Olavi Vesteriselle**. Voittajan vieressä hänen miehensä **Erkki**.

Valtuustoehdokkaat työttömien tenttiin

Hauhon työttömät haluavat valtuustoehdokkaat tenttiin ennen loka-kuun kunnallisvaaleja.

- Toivottavasti saamme kuultavaksi uusia pyrkijöitä. Vanhojen juonet tunnetaan, tuumii Hauhon työttömien yhdistyksen puheenjohtaja Raimo Iitti. Vaalilupaukset hän aikoo kirjata ylös, jotteivät ne pääse unohtumaan.

Oman kunnan ja seurakunnan toimien suhteen hauholaisilla ei tosin ole suuremmin valittamista. Kunta esimerkiksi on antanut yhdistyksen käyttöön tilat, jossa toimivat työttömien ruokailu, kirpputori ja toimisto.

Eduskunnan toimia Iitti sen sijaan arvostelee kovin sanoin. Erityisesti ensi vuonna voimaan tuleva säännös

siitä, että vasta 10 kuukauden työllistämisyksikkö nollaa 500 päivän jälkeen tapahtuvan ansiosidonnaiselta työttömyyspäivärahalta putoamisen, hiertää hauholaisien mieltä.

- Olisivat pitäneet sen kuudessa kuukaudessa. Jos tarkoituksena oli säätää laki, jota työnantajat eivät pysty väärinkäyttämään, se ei kyllä onnistunut. Aina ne keksivät keinon lain kiertämiseen. Työttömät tässä vaan kärsivät, sanoo Raimo Iitti, joka itse on ammatiltaan auton asentaja. Työtä ei ole löytynyt vuoden 1993 jälkeen, mutta tähän asti kuuden kuukauden työllistämisyksiköt ovat pitäneet hänet ansiosidonnaisella työttömyyspäivärahalla.

Ritva Mäkelä

Raimo Iitti johtaa Hauhon työttömiä, jotka aikovat syksyn aikana mm. tenttiä kunnallisvaaliehdokkaita. - Sitten nähdään, keitä työttömien asiat kiinnostavat.

Kaksi uutta jäsentä Nokian yhdistykseen "Kuultiin monista mahdollisuuksista"

Merja Mattila (vas) ja Henrietta Vaajanen liittyivät työttömien yhdistykseen saadakseen uusia mahdollisuuksia arkielämään.

Samaan aikaan kun Nokian työttömien yhdistyksen puheenjohtaja Eero Salonen pomppasi pöydän äärestä vähän väliä antamaan EU-ruokakassia avun tarvitsijoille tuli pöydän ääreen kaksi hymyilevää nuorta naista.

- Me tultiin liittymään työttömien yhdistykseen, vastasivat Merja Mattila ja Henrietta Vaajanen yhteen ääneen.

Oppisopimuksella kokiksi opiskelleva Merja hakee uutta ammattia, josta myös usko työä löytyvän. Kolmatta lastaan odottava Henrietta on ammatiltaan uimaopettaja ja on nyt kotona lasten kanssa.

Entä mikä sai teidät liittymään työttömien yhdistykseen? Eikös se ole vähän sellaisen vanhempien miesduunarien hommaa?

- No koska olen pienituloinen, on

työttömien ruokailu yksi syy. Sitten täällä voi käydä kutomassa ja ompelomassa, johon kotona ei ole mahdollisuuksia. Kaikkia mahdollisuuksia en vielä tiedäkään, vastaa Merja Mattila. Alunperin hän löysi paikan käydessään ostamassa vaatteita lapsellen kirpputorilta.

- Minä tulin tänne oikeastaan Merjan mukana. Olen kyllä joskus lukenut lehdistä jotain tästä paikasta. Olisin kiinnostunut kovasti retkistä, joihin voisi ottaa lapsiakin mukaan, vastaa puolestaan Henrietta Vaajanen.

Eero Salonen otti kympti, kirjoitti kiitit ja toivotti tervetulleeksi toimintaan mukaan.

Viime vuonna perustettu Hervannan Seudun Työttömät ry Tampereelta hakee TVY:n jäsenyyttä.

Keiteleen työttömiltä stipendejä opiskelijoille

Keiteleen Työttömät ry on päättänyt jakaa stipendejä keiteleläisille opiskelijoille. Ehtona on paikkakunnanulkopuolella opiskelminen, eli toimella halutaan kannustaa nuoria koulutamaan itsensä ammatillisiksi.

Jaossa oli viisi 500 markan suurista stipendiä alle 25-vuotiaille opiskelijoille. Haku aika päättyi 15.9.

Vaikka summa ei ole suuri, osoittaa se työttömien yhdistyksen toiminnan suuntatusta siten, että nuorilla olisi parempi tulevaisuus. Tietävästi missään muualla ei tällaista ole tapahtunut.

Hervannan yhdistys hakee TVY:n jäsenyyttä

Viime vuonna perustettu Hervannan Seudun Työttömät ry Tampereelta hakee TVY:n jäsenyyttä.

Hervannan yhdistys on Tampereen Seudun Työttömien ohella kaupungin toinen työttömien yhdistys.

Hervannassa on noin 20000 asukasta ja noin 3500 työtöntä.

Rovaniemen työttömien puheenjohtaja: Työllisyys vaatii investointeja

Rovaniemen Työttömien yhdistyksen maanantai-ilta kokoukseen on saapunut Olavi Niemelä (kolmas vasemmalta) johdolla.

Kolme vuotta sitten perustettu Rovaniemen työttömien yhdistys on viime syksystä saakka toiminut uusissa tiloissa linja-autoasemalla.

Ruokalan, toimisto- ja kokoustilojen lisäksi nyt on saatu alakerrasta lisätilaa, joka mahdollistaa uusia toimintoja. Se vaatii kuitenkin remonttia, jonka yhdistys tekee itse.

Yhdistyksen puheenjohtaja Olavi Niemelä kertoo, että ruokallijoita käy päivittäin 70-80. 14-17 markan hintainen ateria valmistetaan omin voimin ilman tukiaisia.

Ruoka näyttelee nyt normaalia

suurempaa osaa yhdistyksen toiminnassa, sillä EU:n ruoka-apua on Rovaniemellä jaettu syyskuun alkupuolella yli tuhat kiloa.

- Niitä suunnitteilla olevai uusia toimintoja ovat mm. perhonsidonta, tekstiilityö ja kankaanpainanta, Niemelä kertoo.

- Kansalaisopiston kanssa meillä on hyvää yhteistyötä. Opintotietäjäkin on yritetty, mutta se ei ole mennyt läpi kaupunginhallituksessa. Yritämme kyllä uudelleen.

Suhteita kehitetään

Olavi Niemelä kertoo, että henkilösuhteet kaupungin ja työvoimahalinnon viranomaisiin ovat kunnossa.

Silti niitä on syytä kehittää edelleen, sillä varsinkin kaupungin elimissä ymmärtämys työttömien näkemyksiä ja toiveita kohtaan ei Niemelän mukaan ole paras mahdollinen.

- Siellä vedotaan raha- ja resurssipulaan, mutta uskon että voimavaroja on enemmän kuin sanotaan olevan, sanoo Niemelä.

Työvoimapiiriltä yhdistys on saanut omatoimisuusavustusta lokakuun loppuun saakka, joka mahdollistanut monta hanketta.

- Olen esittänyt työvoimapiirille, että yhdistykseen työllistettäisiin henkilöä hoitamaan työttömien ja työvoiman välisiä asioita. Että tiloimme tulisi eräänlainen työvoiman sivupiste.

Toivotaan menestystä hankkeelle.

HANNU OITTINEN

Tuoremehuasema Porin työttömien hoitoon

Porin työttömien toimintakeskus kasvaa ja voi hyvin. Kokonainen kortteli on kohta työttömien käytössä ja lisätilalle olisi yhä tarvetta.

Uusia toimintoja tänä syksynä on tuoremehuasema, joka aiemmin on ol-

lut työväenopiston suojissa. Vaikka omenasäysky on huono, näyttää asemalla olevan käyttöä.

Hukkapuu aloittaa Turussa

Turun työttömien toimintakeskus saa uusia ulottuvuuksia, sillä lokakuussa avataan puutyövästas "Hukkapuu".

Avajaiset pidetään 14. lokakuuta klo 11 alkaen Ratakatu seitsemässä.

Luvassa on yhdistyksen puheenjohtajan Lasse Räsänen mukaan vähän puheita, mutta lohta lounaaksi.

Vieraillo on tilaisuus tutustua uusiin tiloihin ja tuleviin toimintoihin. Siinä ei päivä mene "hukkaan".

Karenssisananomien lähiajan näkymät

Karenssisananomien toimitus on sijainnut Tampereella peruna niiltä ajoilta, jolloin koko TVY:n valtakunnalliset toiminnot hoidettiin Tampereelta.

Kun TVY vuokrasi tilat Helsingistä 1994 ja palkkasi Sirkka Rajalan hoitamaan keskustoimistoa, on ajoittain ollut puhetta myös lehden toimituksen siirtämisestä Helsinkiin.

Kun TVY sai uudet ja suuremmat syyskuun alusta ns. Taitotalosta, teki TVY:n hallitus päätöksen siirtää lehden toimitus Helsinkiin. Tekeillä oleen numero 4-5 takia siirtoa lykättiin lokakuun alkupuolelle.

Tämä lehti on siis viimeinen Tampereella toimitettu numero eli marraskuun lopulla ilmestyvä numero tehdään uusissa oloissa.

Lehden päätoimittajana jatkaa Hannu Oittinen, joka perhesyistä (mm.

lasten koulunkäynti) ei voi siirtyä Helsinkiin. Toimitilojen vuokrasopimus on Tampereella voimassa vuoden loppuun saakka.

Lehdelle haetaan työllistämiskelpoista taittaja/toimitussihteeriä Helsinkiin. Tehtävä ei näytä kovin helpolta, sillä ammattitaitoiset ihmiset tekevät keikkatöitä, joka puolestaan estää työllistämisen. Tampereella lehdeillä on ollut työllistetty taittaja.

Mikäli tällainen henkilö löytyy, vapautuu päätoimittaja nykyisestä yleisimies Jantusen hommasta varsinaiseen toimittajan ja tiedottajan tehtäväänsä. Nythän työnkuvaan kuuluu ylimääräisenä puolittainen taittajan työ, ilmoitusmyynnin organisointi, leviikkiin ja painojärjestelyihin liittyvät asiat sekä jopa autokuskin hommat. Tämä kaikki on pois varsinaisesta tehtävästä.

Lehden sisällöllisestä kehittämisestä ja jopa perustehtävästä on ollut keskustelua. Pohdittava asia on, oliko lehden syytä olla tilattava ja irtomyytävä vai nykyisen kaltainen ilmaisjakelulehti. Monet kirjastot, tutkimuslaitokset yms. ovat olleet halukkaita tilaamaan lehden.

Sisällöllisenä uudistuksena on ehdittu lehden palveluluonteeseen lisäämistä mm. siten, että työttömät voisivat esittäytyä lehden palstoilla työnhakijoina ja vastaavasti työvoima ilmoittaisi merkittävistä valtakunnallisista työ- ja koulutuspaikoista.

Olen vihjannut aiheesta työministeriön kansliapäällikkö Pertti Sorsalle pari vuotta sitten. Hän ei tyrmännyt yhteistyötä, mutta asia on jäänyt muiden kiireiden jalkoihin. Pitää palata asiaan.

HANNU OITTINEN

Ouuskunta Onnen Oma on yksi Tampereella esittäytyneistä uuosuuskunnista. Mukana ovat mm. Tuija Lundelin (vas), Jaana Tanskanen ja Lennu Aura, jotka ovat perustamassa lastenlehteä Omat Sanomat. Pääkirjastotalo Metson tilaisuudessa esittäytyi kymmeniä työttömien ja muita osuuskuntia, jotka ovat tulossa työelämään. Mm. osuuskunnat, uusyrityksinä ja työn jakamisen eri muodot ovat vuoden viimeisen Karenssisananomien teemana marraskuun lopulla.

TVY muutti Taitotaloon

TVY:n keskustoimisto muutti syyskuun alusta alkaen uuteen osoitteeseen Sörnäisten Taitotaloon. Osoite on Käenkuja 3-5 N, 5.krs, 00500 HELSINKI, puh. 09 - 7310 4114 ja fax 09 - 7310 4115.

Tiloissa työskentelee TVY:n toiminnanohjaaja Sirkka Rajala ja puheenjohtaja Lea Karjalainen niin usein kuin mahdollista. Karenssisananomien toimitus muuttuu samoihin tiloihin lokakuun alussa, jolloin siellä työskentelee lehden työllistetty taittaja/toimitussihteeri sekä osittain päätoimittaja Hannu Oittinen.

Uudet tilat ovat 69 neliön suuriset eli samankokoiset kuin aiemmat tilat, mutta kolmen huoneen huoneisto on

rakenteeltaan toiminnallisempi. Tiloihin mahtuu pitämään noin 20 hengen kokouksia.

Taitotalossa majoilee tätä nykyä noin 120 yhdistystä, osuuskuntia, pienyritystä ym. yhteisöä, joten yhteistyökumppaneita on saman katon alla. TVY:le läheisimpiä näistä lienevät omaehtoisen työllistymisen tuli IDEA-POINTS, Työllisyysasiain neuvotelukunta, osuuskunta Itämeren-Ansio, Asukasliitto ja Kansalaisareena.

Helsingin rautatieasemalta Taitotalolle pääsee parhaiten raitiovaunulla 5 (A vai B), metrolla Sörnäisten asemalle ja Pasilan rautatieasemalta paikalle pääsee raitiovaunulla

Tilintarkastajien tuki TVY:n johdolle

Olemme pahoillamme, että TVY:n hallituksesta eroava jäsen Reijo Lahdenperä on antanut julkisuuteen hallituksen ja tilintarkastajien välistä kirjeenvaihtoa ennenkuin tilintarkastuskausi on edes päättynyt. Tämä kirjeenvaihtohan ei ole julkista vaan tarkoitettu pelkästään hallituksen jäsenten ja tilintarkastajien tietoon. Edes vuosikokouksella ei ole oikeutta sen saamiseen.

Toivomme, että jäsenistölle tiedotetaan, ettei tekstiä toimitettu julkisuuteen sen enempää puheenjohtajan kuin tilintarkastajien taholta tai hallituksen päätöksen perusteella.

Tilintarkastajat ilmoittavat, että he antavat kaiken tukensa hallituksen työlle.

Molempien tilintarkastajien (Vieno Korpela, Aarno Vehkajärvi) kannanottona.

Tehtäväksi saaneena
Aarno Vehkajärvi

TVY:n yhteystiedot

PUHEENJOHTAJA:

Lea Karjalainen
Ivalon Seudun Työttömät ry
Mellakuja 10 D 16
99800 IVALO
puh. & fax. 9697-677 645
puh. 040 - 5477 099

HALLITUKSEN JÄSENET JA VARAJÄSENET:

UUSIMAA

Seppo Savolainen
Pääkaupunkiseudun Rakennusalan Työttömät ry
Kyläsaarenkatu 8
00580 HELSINKI
puh. 09 - 701 8424
fax. 09-773 2723
puh. 050-554 3755
Juha Lehtinen
Helsingin Työttömät ry
Fredrikinkatu 65 B
00100 HELSINKI
puh. 09 - 685 2134
fax. 09 - 685 3890

HÄME

Erkki Grästen
Riihimäen Työttömät ry
Kyläraitti 8
11710 RIIHIMÄKI
puh. 019-722 725
fax. 019-722 783
Juhani Vestergård
Parkanon Seudun Työttömät ry
Parkanontie 60
39700 PARKANO
puh 03 - 4433 361
fax. 03 - 4433 200

TURKU

Anja Salmi
Salon Työttömät SAT ry
Länsiranta 4
24100 SALO
puh. 02 - 733 3375
fax. 02 - 7 333 5677
puh. 049 - 523 875

Lasse Räsänen
Turun Seudun Työttömät ry
Murtomaantie 1
20300 Turku
puh.02 - 2500 727
fax 02 - 2334 320

SATAKUNTA

Ismo Suojanen
TVY:n Porin osasto ry
Mikonkatu 21
28100 PORI
puh. 02 - 6414 695
fax. 02 - 6414 055
Pirkko Rantanen
Rauman Seudun Työttömät ry
Alfredinkatu 1
26100 RAUMA
puh. 02 - 8343 038
fax. 02 - 8220 572

KYMI

Aino Hyvönen
Kouvolan Seudun Työttömät ry
Hallituskatu 11
45140 KOUVOLA
puh. & fax. 05 - 3711 741
Ulla-Maija Marttila
Imatran Työttömät ry
Koskikatu 1 D.2.krs.
55120 IMATRA
puh. & fax. 05 - 4323 855

MIKKELI

Heikki Ljungkvist
Heinolan Seudun Työttömät ry
Lampikatu 11
18100 HEINOLA
puh. & fax. 03 - 7141 401
Riitta-Liisa Mönkkönen
Pieksämäen Seudun Työttömät ry
Torikatu 17 A
76100 PIEKSÄMÄKI
puh. & fax. 015 - 486 955

KESKI-SUOMI

Tapio Salomaa
Äänessuudun Työttömät ry
Kauppakatu 10
44100 Äänekoski
puh & fax. 014 - 5297 496
Tuula Vakkilainen
Keski-Suomen Työttömien yhd. ry
Schaumaninkatu 1
40100 Jyväskylä
puh. & fax. 014 - 635 230

POHJOIS-KARJALA

Eija Helena Kettunen
Aktiiviset Työttökehäkevat ry
Vallilankatu 3,80220 Joensuu
puh. & fax. 013 - 311 518
Oiva Halunen
Keski-Karjalan Työttömät ry
Leipurintie 3 A,82500 KITEE
puh. & fax. 013 - 413 108

KUOPIO

Anja Tarvainen
Iisalmen Seudun Työttömät ry
Karjalankatu 5
74100 IISALMI
puh. & fax. 017 - 173 44

Martti Korhonen

Sonkajärven Työttömät ry
Rutakontie 94
74300 SONKAJÄRVI
puh. 017 - 618 44
fax 017 - 621 53

VAASA

Tuula Huhtakoski
Peräseinäjoen Työttömät ry
Sydänmaantie 10
61100 PERÄSEINÄJOKI
puh. & fax. 06 - 4181 613
Tauno Mäkinen
Pietarsaaren Seudun Työnhakijat ry
Pohjanlahdentie 56
68600 PIETARSAARI
puh. & fax. 06 - 7248 165

OULU

Ilkka Lautkankare
Oulun Työttömien Oma-Apu ry
Rautatienkatu 1
90100 Oulu
puh. 08 - 3115 351
fax. 08 - 3119 651
Raimo Rönning
Oulaisten Työttömien Toiminta ry
Oulaistenkatu 12
86300 OULAINEN
puh. 049 - 618 649

KAINUU

Karl-Gustav Kunnas
Kajaamin Työttömien Yhdistys ry
Niskantie 15
87100 KAJAANI
puh. 08 - 6155 693
fax. 08 - 6140 098

Matti Huotari

Kuhmon Työttömien Yhdistys ry
Kainuuntie 99
88900 Kuhmo
puh. & fax. 08 - 652 0320

LAPPI

Reijo Lahdenperä
Kemin Seudun Työttömät ry
Valtakatu 43
94100 KEMI
puh. & fax. 016 - 8250 305
Ritva Metsälampi
Sodankylän Työvoimareserviläiset ry
Sodankyläntie 2
99600 SODANKYLÄ
puh. & fax. 016 - 3618 243

TOIMINNAHOJAAJA

Sirkka Rajala
Käenkuja 3-5 N, 5 krs.
puh. 09 - 7310 4114
fax. 09 - 7310 4115
puh. 0400 - 5477 090

TALOUDENHOITAJA

Pirjo Kankaristo
Kumpare, 21150 Rööla
puh. 02 - 252 4316 (ke-to)
puh. 0400 - 785 485
fax 02 - 252 4390

TIEDOTTAJA

Hannu Oittinen
Karenssisanomien
Näsilinnankatu 22 A 24
33210 Tampere
puh. & fax 03 - 2124 753

Kirkko tutkitutti: Valmiutta vapaaehtoistoimintaan on monella

Kaksi kolmesta suomalaisesta sanoo olevansa valmis osallistumaan ainakin johonkin seurakunnan vapaaehtoistoiminnan muotoon, jos heitä pyydetään. Melkein miljoona suomalaista (22 prosenttia) on valmis hoitamaan sairaan tai vanhuksen kauppa-asioita ja melkein yhtä moni (21 prosenttia) pilkkomaan puita, luomaan lunta, siivoamaan tai antamaan remonttiapua vanhukseksi tai sairaalle.

Tiedot käyvät ilmi Kirkon tutkimuskeskuksen yhteistyössä Suomen Gallupin kanssa tekemästä haastattelututkimuksesta, jossa haastateltiin 1353 15 vuotta täyttäneitä suomalaista maan eri puolilla.

Huomattavan suuri osa suomalaisista (16 prosenttia) on valmis ulkoilemaan yhdessä vanhuksen tai vammaisen kanssa, toimimaan asiantuntijana oman ammattialansa kysymyksissä (14 prosenttia) ja vetämään nuorten lyhää (13 prosenttia). Joka kymmenes haastateltu olisi halukas toimimaan leirivastustajana, näkövammaisen oppaana tai lukijana, pauvustamaan palvelevassa puhelimessa tai auttamaan työttömien mokailussa.

Naiset ovat miehiä kiinnostuneempia osallistumaan useimpiin seurakunnan vapaaehtoistoimintoihin. Erittäin valmiita naiset ovat sairaan tai vanhuksen kauppa-asioiden hoitoon (28 prosenttia), ulkoilemaan vanhuksen tai sairaan kanssa (22 prosenttia) sekä toimimiseen lapsenvahtina (20 prosenttia).

Miehet puolestaan ovat valmiita pilkkomaan puita tai antamaan siivous- ja remonttiapua vanhukseksi tai sairaalle (28 prosenttia) sekä toimimaan asiantuntijana oman ammattialansa kysymyksissä (17 prosenttia).

Alle 25-vuotiaista nuorista peräti joka neljäs (77 prosenttia) olisi valmis osallistumaan johonkin seurakunnan vapaaehtoistoimintaan. Nuorten ryhmien vetäminen (30 prosenttia), lapsenvahtina (28 prosenttia) ja lei-iaustajana (26 prosenttia) toimiminen kiinnostavat nuoria.

Vapaaehtoistyöstä kiinnostuneet voivat ottaa yhteyttä seurakunnan diakoniatuomioon. Vapaaehtoisia tarvitaan entistä enemmän sosiaali- ja terveyspalvelujen supistuttua.
(KT 29.8.1996 mm)

Kolmannet ihmisoikeuspäivät lokakuussa Naiset, työ ja oikeudet

TVY:n yhdessä kirkon tahojen kanssa järjestämät työttömien ihmisoikeuspäivät ovat jo perinne. Tänä vuonna kolmatta kertaa järjestettävään tapahtumaan teemana on naiset, työ ja ihmisoikeudet.

Vakiovieraina ovat kansanedustajat, eduskunnan ihmisoikeusryhmän puheenjohtaja **Ulla Anttila** ja TVY:n entinen puheenjohtaja **Mikko Im-**

monen. sekä ylitarkastaja **Pasi Järvinen** työministeriöstä. Vanhoja tuttuja ovat myös taiteilijat **Ritva Oksanen** ja **Mikko Perkoila**.

Uusia tuttavuuksina puolestaan ovat entinen eduskunnan apulaisoikeusasiamies **Pirkko K. Koskinen** sekä työelämän- ja naistutkija **Raija Julkunen** Jyväskylän yliopistosta.

Työttömälläkin on oikeus matkustaa

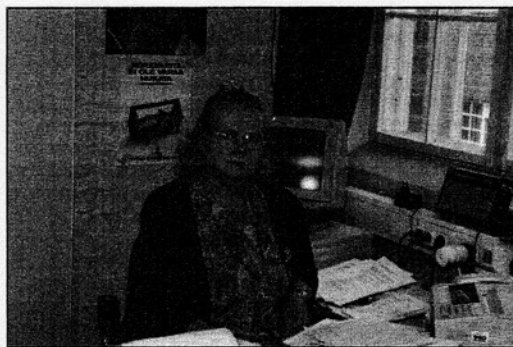
Korkein oikeus on kumonnut Nilsiän käräjäoikeuden päätöksen, jolla työttömänä ulkomaanmatkoja tehnyt mies tuomittiin korvaamaan matkojen ajalta saamansa työttömyyspäivärahat.

Työministeriö ja eräät kunnat ovat kuitenkin jo ehtineet ilmoittaa, ettei KO:n päätös sido niitä. Ylitarkastaja Pasi Järvinen työministeriöstä toteaa, että KO:n päätös koskee rikosasiaa eikä se muuta ministeriön tulkintaa. Myös mm. tampereen kaupunki aikoo

pitää kiinni entisestä kannastaan. Ruotsin ja Tallinnan risteilyjä kiello ei kuitenkaan näidenkään tahojen mieltä koske, mutta rajaa aiotaan vetää jo viikon mittaisiin etelän matkoihin.

Etelä-Suomen sanomat ehdotti ongelman ratkaisua siten, että työttömälle myönnettäisiin loma-oikeus viranomaisen kanssa sopien. Vuosien työttömyys ilman oikeutta poistua maastaan jo rangaistus sinänsä.

Karenssisanomien neuvontapalsta aloittaa

Nokian työttömien asiamies **Anneli Pasanen** lupaa aloittaa Karenssisanomien neuvontapalstan pitämi sen marraskuun numerossa.

Moneen kertaan yritetty Karenssisanomien kysymys- ja vastauspalsta on toteutumassa. Nokian työttömien asiamies, hallintonsuostaja **Anneli Pasanen** ryhtyy vastaamaan lehtemme lukijoiden kysymyksiin.

Työttömyys- ja eläketurvaa, lakien tulkintoja sekä yleistä oikeusturvaa koskevia kysymyksiä voi lähettää Karenssisanomien uuteen osoitteeseen Käenkuja 3-5 N, 5. krs. 00500 Helsinki.

Anneli Pasanen lupaa selvittää vastauksia sellaisiin kysymyksiin muilta asiantuntijoilta, joihin hän itse ei suoralta kädeltä osaa vastata. Hän vastaa tarvittaessa henkilökohtaisesti, mutta toimitus kokoa a ammantyyppisiä kysymyksiä yhdeksi kokonaisuudeksi, joihin Pasanen vastaa lehtemme palstoilla.

Kysymykset marraskuun numeroon tulee lähettää 31.10. mennessä.

Naiset, työ, työttömyys
Työttömien Valtakunnalliset Ihmisoikeuspäivät
Järvenpää, Seurakuntaopisto 14. - 16.10.1996

Maanantai 14.10.

10.30 alkaen: saapuminen ja majoittuminen
11.30 tulo-lounas
13.00 avajaiset
TVY:n puheenjohtaja **Lea Karjalainen** kirkon tervehdys
Eduskunnan ihmisoikeusryhmän puheenjohtaja, kansanedustaja **Ulla Anttila**
Lauluja: **Mikko Perkoila**
14.45 kahvi
15.30 Naiset, työ ja työttömyys. VTT **Raija Julkunen**
Onko mikään muuttanut sitten ensimmäisten ihmisoikeuspäivien.
OTT Pirkko K. Koskinen
Kuuluko työttömien ääni päättäjille, kansanedustaja (TVY:n puheenjohtaja 1993-1995) **Mikko Immone**
17.00 päivällinen
18.00 Keitä olemme, mistä tulemme? Kanavatyöskentely käynnistyy
20.00 Iltajuhla: musiikkia ja juomia, taiteilija **Ritva Oksanen**

Tiistai 15.10.

8.00 Aamiainen
8.45 Aamunavaus. Puheenjohtaja **Lea Karjalainen**
9.15 Kanavat
1. Naiset ja ansiotyö, pj. **Tuula Huhtakoski**
2. Alityöllisyys ja sääntelyn purku, pj. **Anja Luoma**
3. Pitkäaikaistyöttömyys, pj. **Ossi Ojanen**
4. Vain matalapalkkaiset ja naisetko jatkavat työtä?, pj. **Eija-Helena Kettunen**
5. Pakkokuulutus, **Tapio Salomaa**
6. Kirkon työttömyys, pj. **Seija Falck-Rahikainen**
11.00 alkaen: lounas
11.15 tiedotustilaisuus toimittajille (voileipätaikoihin)
12.00 kanavat jatkavat
13.30 kahvi
14.15 kanavien yhteenvedo ja keskustelua kommentoimassa mm. ylitarkastaja **Pasi Järvinen**, työministeriö
16.00 päivällinen
17.30 Aki Kaurismäen elokuva: Katuas pilvet karkaavat - Kaupungintalo.
19.00 Järvenpään kaupungin vastaanotto. Kaupungintalo

Keskiviikko 18.10

8.00 Aamiainen
8.45 Aamuhartaus: pastori **Salja Falck-Rahikainen**
9.15 Kanavien työn tulokset.
Päivien loppusanat, KDYY:n johtava sihteeri **Juhani Veikkola**

Hinnat: *Työttömiltä majoitus, ruuat ja osallistuminen 475 mk.
*Muut 275 mk/vrk.
Mahdollisuus yöpyä sunnuntain ja maanantain välinen yö (pitkämatkaiset):
Työttömiltä ei lisämaksua (raj määrittä paikkoja) Muut: 149 mk
Lisätietoja: **Esa Kontinen**, Seurakuntaopisto (09) 2719948,
Sirkka Rajala, TVY (09) 7310 4114, **Ilkka Sipiläinen**, KDYY (09) 1802 308
Ilmoittautumiset: Seurakuntaopisto 04400 Järvenpää

NAISET - TYÖ - TYÖTTÖMYYS

Työttömien valtakunnalliset ihmisoikeuspäivät 14.-16.10.1996
Seurakuntaopistolla Järvenpäässä

ILMOITTAUTUMISKAAVAKE

Nimi	Puh.
Katuosoite	Postin:o ja paikkakunta
Yhdistys	Puh.
Katuosoite	Postin:o ja paikkakunta
Täysihoitohinta koko ajalta:	Toivomus kanavasta
Työön osallistuja, 475 mk ☐	1. Naiset ja kotiansiotyö ☐ 1. 2.
Täysihoitohinta muulta osallistujalta:	2. Alityöllisyys ja sääntelyn purku ☐
2 hengen huone, 275 mk/vrk. ☐	3. Pitkäaikaistyöttömyys ☐
Majoitus jo 13.-14.10. väliseksi yöksi klo 18-20.	4. Vain matalapalkkaiset ja naisetko jatkavat työtä? ☐
Lisäyö aamiaisella 149 mk/2 hh ☐	5. Pakkokuulutus ☐
Eriytysruokavali:	6. Kirkon työttömyys ☐
Valitse vain yksi kanava. 1. laatikko = ensisijainen toive 2. laatikko = toissijainen toive	
Palauta ilmoittautuminen 27.9. mennessä osoitteella:	
Seurakuntaopisto, Kurssiosasto, 04400 Järvenpää tai fax (09) 271 5871, Kurssiosasto	

FAXKASSETIT

350,-

myös laser-, matrisi- ja kopiokonekasetit!

KASSET OY

Pinninkatu 55, 33100 Tre
p. 03 - 22 333 22

Valkeakoski taussi ja soi

Työväki, työttömät ja musiikki kohtasivat

Näissä herroissa on sitä jotakin, sillä he saavat kansan huutamaan ja hurraamaan vaikkapa venäläisellä lastenlaululla. Pedro Hietanen (vas) ja M.A. Numminen.

Työväen musiikki soi menneenä kesänä Valkeakoskella 25. kerran. Poliittisen laululiikkeen kuohunnasta syntynyt tapahtuma on Mattin & Tepon ja Harri Holkerin kautta hakeutunut nykyiseen uomaansa, jossa rento rahvaanomaisuus, uusi työväenlaulu ja vanhojen nostalgia kohtaavat sulassa sovussa.

Näistä uusi työväenlaulu on kaikkien heikoimmissa kantimissa, sillä Valkeakoskellakin se jäi varovaisten pilkkalaulujen ja Anneli Saariston "taistelevien iskelmien" varaan. Niin tai näin, mutta tapahtuma kokosi 22 000 kuulijaa teemalla "duunia duurissa". Ensi vuoden teema on "varrella virran" eli luonnon, ympäristön ja ihmisen suhde.

Aikojen muuttumista kuvaa kuitenkin perinteisten työväenlaulujen ilmaantuminen uudelleen Valkeakosken tapahtumaan, josta Reijo Frankin odotettu paluu esiintymislaivoille oli huomattavin näyttö. Myöskään Kristiina Halkolan Siirtotyöläisen laulu ei ollut pelkkää sattumaa eikä nostalgiaa, vaan mitä totisinta totta. Tosin laulu voitaisiin uudelleen sanoittaa vaikkapa Keikkatyöläisen lauluksi. Parin-kolmenkymmenen vuoden takainen radikaalisäveltäjä Kaj Chydenius on nyt kansallista kulttuuripääomaa, jota lauloivat mitä erilaisimmat ryhmät ja esiintyjät Valkeakoskellakin.

Pilkkalauluja ja työttömien kulttuuria

Pilkkalaulu ja Valtakunnan Pilkkakirveen palkitseminen ovat osa nykyistä työväenkulttuuria, joka suuntautuu vääriksi koettua elämäntapaa vastaan. Kovin vaisuksi laulujen anti kuitenkin jäi, vaikka joukossa oli ihan hyvää tavaraa. Esiraati oli ansiokkaasti karsinut joukosta mm. homoihin ja itähuoriin kohdistuneet pilkkalaulut, mutta poliittikko painoi

raadin lopullisessa valinnassa, sillä alistunutta suomalaista elämäntapaa pilkkaava EU muistaa meitäkin - laulu ei sijoittunut edes kunniamaininnoille.

Työttömät olivat omana ryhmänään mukana toista kertaa. Kaksi vuotta sitten toteutettu työttömyys-tema sai jatkoa työttömien kulttuurikatselmuksesta, jonka tuotti Tampereen Seudun Työttömät taiteilija Kiti Neuvosen vetämänä. Puolessa vuodessa pääasiassa Hämeen alueelta koottu katselmus sisälsi yli 80 eri muotoista tekstiä, kuvataidetta, veistoksia ja käsitöitä sekä työttömien bändin ja napatanssiryhmän esityksiä.

Teksteistä on koottu 30 markan hintainen julkaisu, jota myydään työttömien yhdistyksissä. Karenssanomat julkaisee tästä numerosta alkaen näytteitä työttömien kulttuuri-toiminnasta.

Pakollinen paneeli tutkaili ansiokkaasti mitä töitä Suomessa tehdään vuonna 2010, mutta senkin anti jäi moneen kertaan kuulujen tutkimusten ja muotihokemien toisteluksi. Ehkä hieman yllättäen parhaat eväät keskustelulle tarjosi SAK:n puheenjohtaja Lauri Ihalainen, joka oli valmis laajentamaan työn käsitettä radikaalisti. Valitettavasti muut keskustelijat eivät siihen tarttuneet, ja Ihalainenkin vaihtoi aihetta.

Pohdittavaa iltapuhteiksi

Joka tapauksessa 25. kertaa vietetty Valkeakosken Työväen Musiikki-tapahtuma on lunastanut paikkansa Suomen suvessa ja kansan syvissä riveissä. On hyvä, että tapahtuma uskaltautui (yleisön pyynnöstä) juurilleen järjestämällä perinteisten työväenlaulujen konsertin. Ensi kesän teema "Varrella virran" ihmisen, luonnon ja ympäristön suhteista vaatii rohkeutta toteuttajiltaan, ettei se jäisi Kirkan saman nimisen laulun analyysin tasolle. Ja mitä työttömien kulttuurilla on annettavaa ja jatkuuko yhteistyö tältä osin? Tässä pientä pohdinnan aihetta itse kullekin.

Pilkkalaulu kiertää työttömyyttä, mutta ei Pankkirosvoja

Valkeakosken tapahtuman yksi erityispiirre on pilkkalaulukilpailu, joka lienee nykyisin harvinaista ajankoh-taista työväenkulttuuria.

Työväenkulttuuri ei liene tässä yhteydessä ihan oikea ilmaisu, mutta ei ihan vääräkään. Soisipa työväenliikkeen laajemminkin asettavan vallitsevia arvoja ja asenteita kyseenalaisiksi.

Yksi oli tästäkin joukosta poissa eli työttömyys. Onko aihe todellakin niin vaikea tai arka, ettei se synnytä edes pilkkalauluja taistelulauluista puhumattakaan.

Voittaneen pankkirosvolaulun liisäksi aiheita olivat EU, taiteiden yö, hullu lehmä, seksipuhelimet jne.

Pilkkalaulukilpailun pankkirosvolaulullaan voittanut Jouko Niuha

Pankkirosvo

Sanat: Lassi Kettunen

Pankkirosvo istui pankissa hienossa seurassa, mukavasti nahkatuolissa, ilman naamaria, hei! Veljespiiri kahmi rahoja, firmoja lahoja ... Järjesteli kuomat lainoja toinen toisillensa, hei!

Rumarilluma rei, kelpo konnia hei tässä maassa ei kai tuomitakaan! Rumarilluma rei, vaikka miljoonat ve, tätä miestä ei sakoitetakaan!

Juristitpa hyvin hoidettiin, voideltiin, lahjottiin ... Kauppakirjaan taiten kätkeriin kaikki porsaanreiat, hei! Vaikka rosvo lähti lipettiin, kiinni se napattiin! Tyhjat nit silloin näytettiin, mutta tositteita!

Rumarilluma rei ...

Raastuvassa taas on ruodittu, venkojtu, juonittu ... Korvauksiin ei silti tuomittu, taaskin juttu raukeaa! Rahat, jotka oli nostettu, tärväyty, hassattu, rahat, jotka oli tuhlettu kansa kaiken maksaa saa!

Rumarilluma rei, eipä huolia, ei! Rötösherrat ne pulskasti jaksaa ... Rumarilluma rei, Sveitsiin miljoonat ve! Veronmaksajat kaiken saa maksaa!

Pilkkakirves Leo Eläin: Tieceetäää.....

Suomen Pilkkakirves valittiin Valkeakoskella toisen kerran. Arvonimen sai Radio Suomen Leo Eläin eli Heimo Holopainen (kesk). Kuvassa mukana myös raadin puheenjohtaja Terttu Uhlernius ja raadin jäsen ja tapahtumanjohtaja Jukka Virtanen. Kaksi vuotta sitten palkittiin Aamulehden nimimerkki Pitko eli toimittaja Matti Pitko.

"Yhteistyö jatkuu"

Toiminnanjohtaja Liisi Suvisuo pitää työttömien kulttuurikatselmusta "erityisen merkittävänä".

Valkeakosken Työväen Musiikki-tapahtuman toiminnanjohtaja Liisi Suvisuo puhui tyytyväisyyttä ansaitulle lomalle lähtiessään. Lyhyisiin kysymyksiin tuli napakat vastaukset.

Musiikkitapahtuma on elänyt 25 vuotta. Mikä on saldo ihan muutamalla sanalla?

- Tapahtuma elää ja voi hyvin, koska se on osannut mukautua aikojen muutoksiin unohtamatta juuriaan ja perustansa.

Kuinka suomalaisen työn teema löi tänä vuonna suurtyöttömyyden oloissa?

- Se toimi hyvin, koska pohdittavana oli tulevaisuuden työ, eli mitä suomalaiset tekevät tulevan vuosituhan- nen alkupuolella.

Kahden vuoden takaisen työttömyysteeman jälkeen tänä vuonna mukana oli työttömien kulttuurikatselmus. Mikä on arviosi katselmuksesta ja oletko valmis jatkaamaan yhteistyötä?

- Tämän vuotinen työttömien tapahtuma oli merkittävä positiivinen, koska työttömät olivat omalla aktiivisuudellaan aikaansaaneet katselmuksen ja konsertin. Olen ehdottomasti valmis jatkamaan samalla tavalla, eli me tarjoamme puitteet ja työttömät itse tuottavat ohjelman.

Onko ensi vuoden ympäristöteemaa hahmoteltu tähän mennessä, ja mitä itse odotat tuolta teemalta?

- Hahmotelmat ovat aika pitkällä, mutta yksityiskohtia niistä ei voi vielä kertoa. Kun ollaan teollisuuskaupungissa, tapahtuma toteutetaan paikallisen teollisuuden, erityisesti sata vuotta täyttävän Tervasaaren kanssa. Odotan aiheesta paljon, koska ihmisen, luonnon ja ympäristön suhde pitää sisällään koko elämän laidasta laitaan.

Aukeaman teksti ja kuvat: HANNU OITTINEN

A-, B- ja C-duurissa

Työttömien kulttuuritoiminta esittäytyi

"Ja me tulimme työkkäristä..."

Kiti Neuvonen juonsi ja lauloi kulttuurikatselmuksen Minä ja Nieminen -konsertissa. Tampereen Seudun Työttömien toimintakeskuksessa syntynyttä bändiä vetää Pekka Ängeslevä (vas).

Ruut Soidinmäki, Tampere

Työtön

Hän asuu naapuritalossa.
He sanovat häntä "työttömäksi".
Kysyy: mitä se on?
He vastaavat: ei tee mitään.
on yhteiskunnan elätti.
Ihmettelen,
sillä
aamulla hän nousee yhtä varhain kun minä,
juo aamukahvit, ulkoiluttaa koiraa, tekee aamupalan,
vie lapset kouluun, lukee postin;
aamupäivällä pesee pyykin, siivoaa, käy kaupassa;
päivällä leipoo pullaa ja leipää, hakee lapset koulusta,

ulkoiluttaa koiraa, käy kirjastossa ja työvoimatoimistossa,
kirjoittaa muutaman kirjeen ystävilleen, laittaa päivällistä;
illalla vie lapset luistelemaan, menee kuoroharjoituksiin,
siilitää pyykit, opastaa lapsia läksyjen teossa,
ompelee vaatteita, tekee iltapalaa, ulkoiluttaa koiraa,
laittaa lapset nukkumaan, katselee TV-uutiset,
lukee novellikirjaa, käy saunassa, kuuntelee musiikkia ja
menee nukkumaan.
Hänkö ei tee mitään?
Ainakin enemmän kuin minä,
joka vaan istun ja odotan,
että työpäivä päättyy,
Ja kun työpäivä päättyy,
alan odottaa uutta, tyhjä työpäivää.

"Ei ole koulutuksen puutetta"

- Työ on nälän aiheuttama liike, filosofi työtön Matti Liukkonen paneelissa yleisöpuheenvuorossaan. Panelistien korkeatsoiseen joukkoon ei ollut mahtunut yhtään työtöntä.

Työväen Musiikkitapahtuman pakopanelistien joukosta olivat unohtuneet työttömät. Sinänsä ansiokkaassa joukossa keskusteltiin ensi vuosituhannen alun työllisyydestä.

Erityisesti EVA:n johtajalle Tuulikki Petäjänimelle tuotuun työttömien aktivisti Matti Liukkonen muistutti todellisuudesta.

- Meillä Suomessa työttömät ovat pian parhaiten koulutettu ryhmä sekä viranomaisten että omasta toimestaan, totesi Liukkonen.

Mikäli koulutus ja työttömyys jatkuvat nykyistä tahtia, on meillä piakkoin reservi, jolle on kysyntää maan rajojen ulkopuolella.

Tuomas Juselius, Hämeenlinna

Kokemuksen puutarhassani on kaksitoista puuta, tai oikeastaan yksitoista, sillä sinä olet ihme, Alat väristä pienimmästäkin tuulesta, käsiesi tärinällä ja äänesi värinällä saat minut kuuntelemaan elämäsi tuulta.

Mies kävelee portaita ylös vallan huipulle asti, kuin Mooses vuorelle hän pakenee ja etsii palavaa pensasta ja Jumalaa.

Hän palaa ja kertoo nähneensä sen. Nainen kiinnostuu, mitä huipulla on sellaista, mitä maan äidin sydän ei tiedä.

He katselevat ohi kuin peläten, eivät tiedä miten täynnä olet tätä tyhjyyttä, yritän lähestyä, mutta et huomaa.

Olet ollut kuukausia mustan peiton alla, kun se lennähtää päältäsi ja huomaa, elät - jätät sanattomaksi valosta.

Kunnes kyynelten suola on huulillasi, oletko se sinä, kysyt. Kielen kosketeltavana.

Lahtaava viikatehailu pääsi yllä, jouta jouta jouta, alemmaksi työsi hinta.

Ihmisyiden alennusmyynti, kunnes robotit lähtevät vappumarssille, Roope-ankan toiveuni.

Kuole kurjuuteen sankari, vapaaehtoinen tarpeettomien jonon lyhentäjä.

Herkkien kosketuksiesi varjoisat pastellisävyt, muutit karjuvan mustiksi kidoiksi, öljyvärien räikeiksi avunhuudoiksi joihin pakenet. Jätä valitus, ala laulaa kuin se papukajaja iloinen, silloin Hämeentiellä.

Haavasi ovat parantumattomia. Kuka voisi antaa anteeksi, että olet lävistänyt miekalla sielusi. Pelkään, että tuomio tästä tulee.

Tekstit ovat Valkeakosken Työväen Musiikkitapahtuman yhteydessä pidetystä työttömien kulttuurikatselmuksesta Minä ja Nieminen.

Tampereen Seudun Työttömät ry:n ja muutamien muiden hämäläisten yhdistysten tuottaman katselmuksen kokosi taitelijana Kiti Neuvonen.

Hän on myös koornut kilpailutekstit kirjaksi, jota voi 30 markan hintaan tilata osoitteesta Tampereen Seudun Työttömät ry/Kiti Neuvonen, Vuolteenkatu 11, 33100 Tampere.

Karenssisanomien esittelee näyttöä katselmuksesta myös tulevissa numeroissaan. Toivottavasti tämä innostaa ja rohkaisee työttömien kulttuuritoimintaa koko maassa ja johtaa ensi vuonna valtakunnalliseen katselmukseen.

Joensuun työttömät esittäytyivät messuilla

Työttömien yhdistyksen osasto herätti huomiota kesäkuussa Karjalan Messuilla Joensuussa. Aktiiviset työttömät ry. sai kiitosta paitsi kekseliästä vaihtolavoista rakennetun osaston ulkoilmesta myös rohkeudestaan lähteä hakemaan työtä messujen avulla.

Yhdistys päätti lähteä messuille kokeilemaan, kiinnostaa osasto työnantajia ja samalla tiedotettiin työttömien yhdistysten paikallisesta ja valtakunnallisesta toiminnasta. Perinteisempää tapaa osallistua messuille edustivat osastolla myynnissä olleet nuorten työttömien työpajan, Nuorisoverstas ry:n valmistamat paperi- ja tekstiilituotteet ja TyöJoensuun -projektin käsityökurssilaisten kudonnaiset. Messuille valmistautuminen oli

nuorille samalla kiinnostava tapa oppia markkinointia.

Aktiiviset työttömät ry:stä työnhaku osastolla kokeili yli 20 yhdistyksen jäsentä. Osa kävi itse paikalla esittäytyvässä ja kaikista oli saatavissa tiedot kansioissa, joista yhteystietolipukkeita saivat mukaansa vain vakavasti kiinnostuneet työnantajat. Haku toimi myös toisinpäin: työnantajat kyselivät sellaisiakin ammattilaisia, joita ei ollut mukana. Töitä olisivat saaneet heti esim. muutamat metallialan ammattilaiset ja myyjät.

Yleisöä riitti osastolla ajoittain ruuhkaksi asti ja "aktiivisten" vieraita mm. TVY:n puheenjohtajaa **Lea Karjalaista** ja kansanedustajaa **Esa Lahtelaa** pommitettiin ahkerasti kysymyksillä.

Kullanhuuhdonnan tuloksia

Kesä-heinäkuun vaihteessa Inarin Lato-ojalla pidettiin työttömien valtakunnalliset kultanhuuhdontakilpailut. Mukana kisassa oli muitakin lajeja, joiden tulokset myös ohessa.

Kullanhuuhdonta:

- 1) **Pentti Keränen**, Tornion Työttömät
- 2) **Timo Udd**, Posion Työttömät
- 3) **Kauno Roikola**, Keski-Suomen Työttömät
- 4) **Jyri Kiikka**, Keski-Suomen Työttömät
- 5) **Juha-Matti Kyrö**, Ivalon Työttömät
- 6) **Reijo Lempinen**, Turun Työttömät
- 7) **Maarit Vimpari**, Oulun Työttömät
- 8) **Teuvo Heiskanen**, Sonkajärven Työttömät
- 9) **Maija Helenius**, Helsingin Työttömät
- 10) **Marita Rahko**, Kemi
- 11) **Anneli Korteniemi**, Pellon Työttömät
- 12) **Anneli Ylilokka**, Rovaniemen Työttömät
- 13) **Sanna Kyrö**, Ivalon Työttömät
- 14) **Seija Pyttylä**, Turun Työttömät

Tikanheitto:

Miehet: 1) **Oiva Paldanius**, Sonkajärvi 2) **Pentti Keränen**, Tornio 3)

Veikko Vinkki, Tornio 4) **Kauno Roikola**, Keski-Suomi

Naiset: 1) **Pirjo Heiskanen**, Sonkajärvi 2) **Aino Korhonen**, Sonkajärvi

3) **Maija Helenius**, Helsinki 4) **Enna Niskanen**, Posio

Osallistujia tikassa yhteensä 20 henkilöä.

Lapset: 1) **Juha-Matti Kyrö**, Ivalo 2) **Sami Koponen**, Turku 3) **Sanna Kyrö**, Ivalo 4) **Jaakko Luokkanen**, Posio 5) **Arttu Turpeinen**, Sonkajärvi 6)

Henri Turpeinen, Sonkajärvi 7) **Oona Pilvinen**, Keski-Suomi 8) **Pirita Salonen**, Ivalo 9) **Saana Pylvinen**, Keski-Suomi 10) **Aino Pylvinen**, K-S 11) **Satu Ruotsalainen**, Sonkajärvi

Saappaanheitto:

Miehet: 1) **Veikko Vinkki**, Tornio 2) **Oiva Paldanius**, Sonkajärvi 3) **Matti Huovinen**

Naiset: 1) **Anneli Korteniemi**, Pello 2) **Sari Bruun**, Posio 3) **Mervi Tuomivaara**, Posio

Osallistujia yhteensä 22 henkilöä.

Leiriläisistä 13 henkilöä sateesta huolimatta vaelsi Ivalojoen Kulturalan reisin lauantaina. Vaellusta veti Ivalon yhdistyksen Urpo Karppinen ja Harri Roinen. Osa aiotuista kilpailuista jäi huonon sään takia kokonaan suorittamatta. Jo toisena vuonna peräkkäin sääntien haltija ei ollut tapahtumalle suosiollinen.

Keltaiset kortit päättäjille Kokkolassa

Punaistakin vilautettiin

Kokkolan työttömien yhdistyksen järjestämässä seminaarissa pohdittiin suomalaisen talous- ja yhteiskuntapolitiikan suuria linjanvetoja. Kysymys kuului: onko Uuden-Seelannin tie myös Suomen tie? Toisin sanoen Herta Kuusisen kuuluisa toteamus 40-luvun Tšekkoslovakian vasemmistokumouksesta oli käännetty 90-luvun oikeistokumouksen kielelle.

Kokkolalaiset olivat paneutuneet asiaan perusteellisesti ja tuoreella tavalla, sillä paikalla oli tv-toimittaja **Ilkka Saari**, joka esitti tv-dokumenttinsa Uuden-Seelannin "ihmeestä".

Saaren lisäksi aiheesta keskustelivat sosiaali- ja terveysministeri **Sinikka Mönkäre**. Keskustan puheenjohtaja **Esko Aho**, SAK toimitsija **Markku Jääskeläinen** ja TVY:n puheenjohtaja **Lea Karjalainen**.

Pysähtyneisyydestä uskopyhyyteen

Uuden Seelannin läpi kolnut toimittaja **Ilkka Saari** piti maan taannoista läpivaltioista pysähtyneisyyttä todellisuutta ongelmana, joka suisti Uuden Seelannin yhdestä maailman vauraimmista maista kansainväliselle sosiaaliluukulle.

-Ihmisten oman taloudellisen aktiivisuuden lisääminen oli välttämät-

Kokkolan seminaarin panelisteja edestä vasemmalle lukien: Markku Jääskeläinen, Lea Karjalainen, Esko Aho ja Sinikka Mönkäre.

tämyys. Tuloksiakin on tullut, sillä maan kilpailukyky on hyvä, ilmapiiri dynaaminen ja työttömyys alhainen, sanoi Saari.

-Toinen puoli on syrjäytyneisyyden, jopa nällän kasvu, monenlaisten erojen syveneminen sekä politiikan joutuminen epäsuosiin.

Kalle jatoi keltaisia kortteja

Panelistit olivat yhtä mieltä siitä, ettei Suomen tie ole Uuden Seelannin tie. Ministeri **Sinikka Mönkäre** sai vakuutella monta kertaa tätä asiaa, sillä yleisön joukossa oli vahvoja epäilyksiä, että tähän suuntaan ollan meidän tahtoon tai tahtomattaan.

Kun Mönkäreen lisäksi huippupoliitikoista oli paikalla keskustan puheenjohtaja ja entinen pääministeri **Esko Aho**, oli perinteinen SDP:n ja Kepun välinen kisa valmis.

Molemmat syytelivät toisiaan entisistä ja nykyisistä tekemisistä ja tekemättömyyksistä. Kina johti siihen, että kajaanilainen TVY:n hallituksen jäsen **Karl-Gustav Kunnas** otti käyttöön järeät asetet.

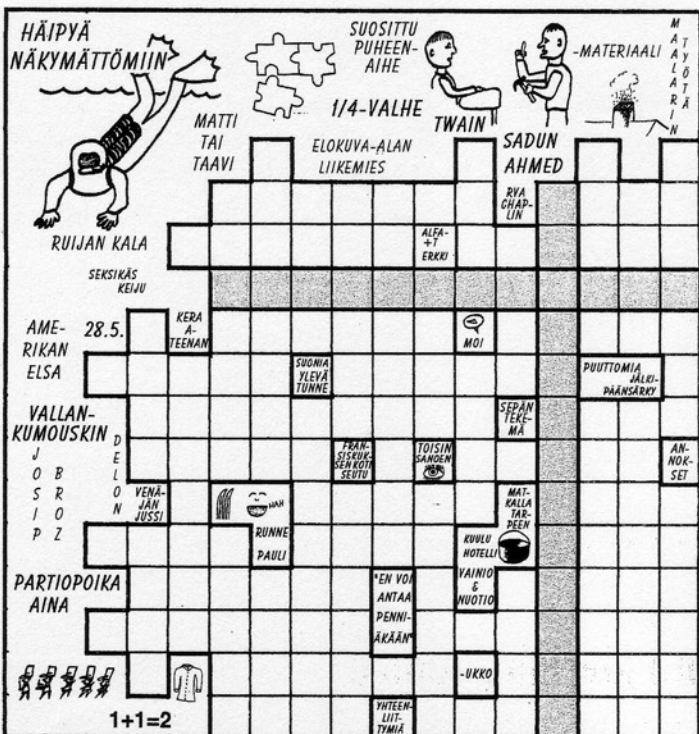
-Pelikentällä on tapana jaella keltaisia varoituspappuja. Ja ellei keltaisen tehoa, on vuorossa punainen lappu ja kentältä poistaminen, sanoi Kunnas.

Osanottajat kiittelivät keltaisista laupuista ja lupasivat yrittää parastaan.

HANNU OITTINEN

Karenssiristikko 1/96

Lukuisien pyyntöjen vuoksi julkaisemme ristisanatehtävän. Sen on laatinut Hannu Oittinen ja piirtänyt Pirkko Mäkimattila. Vastaukset Karenssiristikon tulevaan osoitukseen Käenkuja 3-5 N, 5. krs., 00500 HELSINKI 15.10. mennessä. Oikein vastanneiden kesken arvomme kolme 50 markkan suuruisia rahapalkintoa. Osoitetietojesi lisäksi lähetä siis myös pankkiyhteystietosi tai ilmoita jos haluat palkinnon postiosoituksena. Kuoreen tunnus Karenssiristikko 1/96.

Työtönkin kapitalismin aisankannattajana

Kapitalismi on niin somaa ja omaa, että sitä kannattavat sen uhritkin.

Moni työtön kannattaa Vapaita Markkinoita, vaikkei saa niillä omaa työpanostaan kaupaksi. Melkein kaikki äänestävät puolueita, jotka kilpailevat pääsystä Markkinavoimien haaremiin eli hallitukseen.

Politiikka on tahdon asia - Markkinoiden ja Talouden vapaan tahdon asia. Työttömien ja työn orjien, poliitikkojen ja puolueiden tahto on kapitalismin kahleissa.

Köyhien ja heikkojen elättäminen heikentää Taloudellista Kilpailukykyä; oravanpyörässä rehkiävien hioaminen lisää sitä. Ainoa hyväksyty näkökulma on Markkinavoimien näkökulma.

Markkinavoimien vapaus merkitsee kaksinkertaista kirousta: sekä työttömyys että raataminen ovat yhtä helvettä. Vapaus on ainoastaan välikätkä saalistajan ja saaliin välillä.

Kapitalismin tuhatvuotinen valtakunta on lukemattomille ihmisille

vankila. Poliittinen järjestelmä oikeistoineen ja "vasemmistoineen" on aukoton häkki ja täysin barbaaritalouden määräältävissä. Näköalaa kapitalismin yli ei ole, ja kapina on mahdoton.

Taikausko Vapaitten Markkinoitten autuaaksitekevään voimaan on ooppiumia kansalle ja työttömienkin valtauskonto.

Kauko Tuovinen
työtön opettaja

Työttömän asialle, TVY!

Olemme täällä Kehä 3:sen ulkopuolella huolestuneesti seurailleet viimeaikaisia tapahtumia työttömien valtakunnallisen järjestön sisällä. On vaarallista ja turhaa selvittää sisäisiä ristiriitoja valtalehtien palstoilla. Kaikehenlainen politiikointi ja kuppikuntaisuus ei siviiliä tämän järjestön ohjelmaan. Annamme vaarallisia aseita niille tahoille ja puolueille joiden pyrkimyksenä on meidän työttömien toimeentulon heikentäminen ja ihmisarvon polkeminen.

Johdon ehdoton tehtävä on noudattaa yksimielisesti ja yhdessä länsimäisten toiveita ja vaatimuksia. Jos tä-

mä ei onnistu, vaihdettakoon johto. Muistakaamme, että me päättämme, johto toteuttaa. Meitä työttömiä on tarpeeksi, jotta äänemme pitäisi kuulua. Olemme tällä hetkellä kuitenkin jotenkin "unohdettu kansanos", jota ei tarvitse kuunnella eikä ottaa huomioon.

Kunnallisvaalien läheisyys aktivoi varmasti joidenkin ehdokkaitten toimintoja, mutta varokaamme liian läpinäkyvää liehakointia. Miten olisi muistuttaa jokaista kansanedustajaa ja kunnanvaltuutettua, että olemme valinneet heidät ja voimme myös olla valitsematta. Karensissanomat voisi

julkaista eduskunnan palstan, missä jokaisen äänestyskäyttäytymiseen tulisi esiin ja salakähmintä lakialoitteista paljastettaisiin ajoissa. Tiedotustoimintaa täytyy parantaa, ei ole hauskaa lukea valtalehtien yleisönosaston kirjoituksia. Tähän voi jokainen työtön itse vaikuttaa, joten aktiivisuutta hyvät kohtalokansalaiset. Muistakaamme, että yhteiskunta ja viranomaiset ovat meitä varten emmekä me heitä varten.

Clasu Kuhlefelt

Mäntän Seudun Työttömät ry
puheenjohtaja

Emu ei ole läpihuutojuttu

Lipponen hallitus on vienyt Suomea kohti Euroopan raha- ja talousliiton Emun jäsenyyttä kuin päässiä narussa. Virallisessa propagandassa pyritään antamaan kuva, että kyse olisi vain teknisestä valutanvaihdosta markasta euroon. Tämän kerrotaan olevan valutan vaihdoksen tae ja helpottavan matkustamista ja tavaravaihtoa EU-maiden välillä.

Emussa ei ole kyse vain markasta luopumisesta. Emuun liittyminen merkitsee talous- ja rahapolitiittisen päättävällä siirtymistä pois perustuslaissamme määrättyiltä elimiltä Euroopan keskuspankille eli konkariakelta liittovaltion suuntaan. EU-parlamenttiehdokas Risto Sänkiäaho sanoo Itälehdeissä 10.9., että Emu-tien päässä on liittovaltio. Hän lisää, että Lipponen on kieltänyt siitä asiasta huutelemasta.

Oikeusministeri Sauli Niinistö on esittänyt ajatuksen, että Suomen EU-jäsenyyssopimuksen hyväksyminen teki perustuslakeihin aukon, josta mahtuu myös siirtyminen Euroopan talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen. Emu-jäsenyydestä voitaisiin päättää eduskunnassa yksinkertaisella enemmistöllä.

Niinistön ollessa perustuslakivaliokunnan puheenjohtajana valiokunnan mieltänsä mukaan Emuun liittymisestä päätetään erikseen myöhemmin valtiosääntöä edellyttäessä järjestyksessä. Nyt Niinistö kääntää asian päälle: Emusta olisikin

asiallisesti päätetty jo unioniin liittymisen yhteydessä. Hän jopa väittää, että Emusta olisi jo järjestetty kansanäänestys! Tämänkaltainen poliittinen demencia on kansanvallan ja oikeusvaltion kannalta vaarallista.

Emun mahdollisia hyötyjä on pohdittu vertaamalla Emua Yhdysvaltoihin. Yhdysvallat on alue, jossa on periaatteessa yksi kansakunta ja yhteinen kieli ja jossa tuotantorakenne on monipuolisempi ja yhtenäisempi kuin EU:ssa. USA:ssa rahastojen ja liittovaltion budjetin avulla huolehditaan osavaltioiden tasaisesta kehityksestä.

Kaavailtuun Emuun ei sisälly tällaisia kehitys-, rakenne- tai suhdan-nerahastoja eikä EU:n budjetilla voida tasoa kehitystä eri kolkilla. Näin ollen olisi suuri vaara, että investoinnit pakenevat valuutta-alueen reunoilta sen ydinkestykseen. Suomen elinkeinorakenne on Keski-Euroopan maihin verraten yksipuolinen ja haavoittuvainen. Suomen, Englannin, Italian, Ranskan ja Saksan suhdanteet voivat kulkea eri tahtia. Emun yhteyden talouspolitiikka voi pahimmassa tapauksessa olla Suomen elinkeinoille ja työllisyydelle tuhoisaa.

Tehtävän selvityksen mukaan koko maailmasta löytyy neljä tai viisi Emu-kriteerit täyttävää maata, joista vain yksi - Luxemburg - on EU:n jäsenmaa. Edes Saksa ei enää täytä kaikkia lähentymiskriteereitä.

Emu ei ole läpihuutojuttu. Suomen

ei pidä liittyä rahaliittoon, ellei se tue suhdanteiden runtelmia jäsenmaitaan erityisistä rahastoista. Euroopan reuna-alueella sijaitsevan, rakenteeltaan varsin yksipuolisen taloutemme suhdannevaihteluita tulee voida lieventää. Emu vakiinnuttaisi työttömyyden hälyttävän korkealle tasolle. Maas-trichtin sopimuksen mukainen Emu tuskin koskaan toteutuu. Emun perustaminen edellyttää, että liittovaltiokehitys on nykyistä paljon pitemmällä: unionilla pitää esimerkiksi olla laaja verotusosasto.

Euroopan kansat eivät kuitenkaan halua luopua itsenäisyydestään liittovaltion hyväksi EU:n syventämisen vastustus kasvaa kaikkialla: Ruotsissa, Itävallassa, Tanskassa, Englannissa - jopa Ranskassa ja Saksassa. Jos Emua lähdetäisiin väkipakolla toteuttamaan vuonna 1999, se aiheuttaisi vakavan kriisin: taloudellisen sekasorron ja valuutan epävakauden. Koko EU saattaisi hajota.

Emu ei melko varmasti toteudu tämän vuosituohimen aikana eikä heti seuraavan vuosituohimen alussakaan. EU-maiden hallitukset eivät tätä halua julkisesti sanoa, koska Emu-jäsenyyden ollessa niiden virallisena tavoitteena on helpompi saada lävitse sosiaaliturvan leikkaukset eri maiden parlamenteissa.

Juhani Tanski
Leppävirta

Uskottavuus

Hallitus Lipponen ja Niinistön suulla puhuu uskottavuudesta. Mitä se sitten tarkoittaneekin? Ainakaan työttömän näkökannalta katsottaessa eivät mm. seuraavat väittämät pidä paikkaansa. Tekeillä olevat leikkaukset eivät koske nykyisiä työttömiä-ansiosidonnaiset päivärahat ovat työllistymisen este - tai lehdissä ollut teksti että hallitus ei kajoa AY-liikkeen suojelemaan päivärahan keston eikä määrään.

Kuvitteleeko Lipponen, että ne jotka tällä hetkellä ovat työttömiä eivät enää ensi vuonna olisi työttömiä. Kun todellisuus lienee niin, että samat henkilöt yhä uudelleen ja uudelleen ovat jopa pitkäaikaistyöttömiä yhä kasvavassa joukossa. Eikä ainakaan niillä toimenpiteillä, joita hallitus on mukamas työttömyyden merkittäväksi vähentämiseksi tehnyt, ole uusia paikkoja pystytty luomaan. Jos uusien paikkojen synty lasketaan vain talouskasvun varaan, ei tulevaisuus lupaavalta näytä. Ainakin työttömän näkökannalta hallituksen uskottavuuden mittapuuna on UUSIEN TYÖPAIKKOJEN merkittävä lisääminen eikä jatkuva etuuskien leikkaaminen.

Miksi ne ihmiset, jotka ovat pudonneet työmarkkinatuolle eivät ole töissä tai miksi ne, jotka ovat peruspäivärahalla ovat vielä työttömiä? Jos päiväraha olisi todellinen este ei työttömyysprosenttimme olisi näin korkea. Työmarkkinatuolle pudonneita on jo nyt yli 100 000 henkilöä. Kuulostaako este työllistymiselle uskotavalta?

Esitykset mm. ansiosidonnaisen päivärahan uudelleen laskemiseen ja määrätymiseen tarkoittavat sitä, että yhä suurempi joukko ihmisistä ajetaan sosiaalilukulle. Nyt keskimääräinen päiväraha on n. 4700mk/kk. Koska työllistämisaika on 85% työajasta, on palkka myös vastaava. Kun esim. valtiolle työllistettäessä ei yksityisen sektorin työkokemusta lasketa kuin viisi vuotta, tarkoittaa se ainoastaan kahta ikälisää.

Kun työllistety palkkaus muutoin on palkkahaitarin alapäästä, eli

valtiolla esim. A8 (usein pienempi) ja siitä 85%, on uuden päivärahan määrätymisen pohjana 5880 mk. Tästä uusi päiväraha on n. 3800mk/kk. Pudotus on siis 20%. Useille pudotus on suurempikin, mutta ei mitään hätää hallitushan takaa, että pudotus on kerralla vain 20%. (Pudotus jatkuu seuraavalla kerralla, jos satut saamaan työllistety paikan.) Ikävä kyllä yhä useamman työttömän (ainakin ikääntyvän) kohtalona on pudota työmarkkinatuolle. Mitäpä ajattelisit, jos sinulta tulostais leikkataisiin tuo 20%?

Samaan aikaan työssäolevien ansiot kuitenkin nousevat (viime vuonna n.8%). Entä ne puheet ja mielikuvat niistä 15000 mk:n päiväraha. Ei edes ministeri työttömäksi joutuessaan saisi sellaista päivärahaa, sillä siihen tarvitaan 6000 mk:n kuukausitulot. Ilmeisesti Lipponen ei tiedä (ei halua) että myös työttömiä mm. Iapsiperheitä koskevat samat leikkaukset kuin muutkin lapsiperheitä. Näin lähtien lausuntonsa, että myös työttömiltä täytyy leikata joutain on vähintäänkin kyseenalainen.

K. Tervo TV-haastattelussa on hyökkäsi Ihalaista vastaan eduskunnan asioihin puuttumisesta. Luulisi Tervonkin kiinnostavan ne tosiasialliset ehdokotit minin näillä päätöksillä hallitus ja eduskunta ovat osaa kansasta ajamassa. (Kehotan Tervoa tekemään vähän tutkimustyötä ja ohjelmaa hallituksen "kurjistamisyötä"). Ikävä kyllä työttömillä ei ole mitään todellista, ei edes parlamentarista vaikuttamismahdollisuutta heihin kohdistuviin jatkuviin kurjistamisiin. Eihän parlamentarismi toteudu edes eduskunnassa, koska sielläkin päätökset viedään läpi "pakollisilla" ryhmäpäätöksillä. Harva kansanedustaja on tietoinen kaikista niistä kouke-roista, joita hän itse on ollut säätämässä ja niistä seuraamuksista, joita jatkuvilla leikkauksilla on aikaan saanut. Liekö edes kiinnostustakaan?

Eikö näin ollen ole luonnollista, että edes joku yritä puolestaa kaikkien työttömien etua, eli AY-liike.

B-kansalainen

Ministeri Mönkäreelle

Kokkolan Työttömät ry on perustettu vuonna 1992 toimimaan työttömyyden vähentämiseksi ja poistamiseksi, työttömien toimeentulon parantamiseksi sekä henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin kohottamiseksi.

Keskeisimpiä toimintamuotojamme ovat työttömien ruokailun järjestäminen, taloudellinen neuvonta, keskusteluryhmät ja erilaisten harrastus- ja virkistymismahdollisuuksien tarjoaminen työttömille.

Eriaiset harrastuskurssit ja työpajat ovat monille työttömille ensi arvoisen tärkeitä sosiaalisten valmiuksien ylläpitämiseksi.

Säästötoimien myötä näihin toimintoihin tarkoitetut varat ovat täysin riittämättömät. Olemme erittäin huolestuneita tästä suuntauksesta ja esitämme, että työttömien omaehtoisen toiminnan tarve tunnustetaan ja rahoituksesta huolehditaan.

Mielestämme niin omaehtoisuus-avustusten kuin raha-automaattiyhdistysten avusten määrää on nostettava ja ne on kanavoitava työttömien yhdistysten kautta työttömien omaehtoisen toimintaan, mm. erilaisiin kursseihin.

Muutenkin olemme sitä mieltä, että työttömiä ei saa asettaa yhteiskunnassa eriarvoiseen asemaan työskäyvien kanssa. Velkajärjestelylain muutosehdotus on tästä valitettava esimerkki.

Toivomme päättäjien todella paneutuvan työttömien arkipäivään ja tekevän parhaansa heidän elämänsä ja olemisensa parantamiseksi.

KOKKOLAN TYÖTTÖMÄT RY

Jorma Ojala, puheenjohtaja
Jari Vuorinen, taloudenhoitaja

Nauru kiertää Suomea

Elämäntapa-liitto ELO:n ja TUL-KuntopalvelujennNaurua ja ilo -tapahtuma pidetään 25.-26.10. Tampereella. Ohjelmassa on mm. avoin anurulauntai.

Holmbergin Tie Tampereelle näyttää

Unelmat, taistot ja tappiot

Tie Tampereelle
Tampereen Työväen Teatteri
Heikki Ylikankaan teoksen pohjalta teatterille sovittaneet Ritva Holmberg ja Harri Virtanen. Ohjaus Kalle Holmberg, lavastus Ensio Suominen. Rooleissa mm: Maria Aro, Pekka Heikkinen, Helena Kallio, Lailla Räikkö, Tuire Salenius, Otto Kanerva, Esko Kovero, Juha Muje.

Vuoden 1918 ja 1996 samankaltaisuus tulee mieleen pitkän matkan vuoden 1918 tapahtumista kertovaa Tie Tampereelle -esitystä katsoessa.

Tämänkin esityksen lavastanut lavastustaiteilija Ensio Suominen on aiemmin Pohjantähden yhteydessä liikkaväestön ongelmasta, jota virallinen yhteiskunta yrittää epätoivoisesti ratkoa.

Onko niin, että samat unelmat, taistot ja tappiot toistuvat historian kaikissa vaiheissa? Ovatko omistamattomat aina tuomitut häviämään? Onko vika historian yleisessä kullussa vai meissä siinä mukana olevissa?

Sattumanvaraisuus aikojen melskeissä

Professori Heikki Ylikankaan tekstin pohjalta tehdyn näyttöönäsovituksen ohjannut Kalle Holmberg on sanonut, että 60-luvulla hän olisi ohjannut näytelmän toisin.

Totta varmaan, sillä Tampereen tiensä ei ole Lapualaisoopperan uhoa. Mutta ehkäpä 90-luvun Holmbergilla on kestävämpi ote, jota ei aika syö yhtä nopeasti.

Holmbergin "saatanan punainen työmiös" tai "humanisti valkoinen rehtori Tiilillä" ovat selkeästi samaa kansaa vaikka toisiaan vastaan ovat-

TTT:n Tie Tampereelle esityksessä rooleissa ovat mm. Aimo Räsänen, Jerry Mikkilinen, Juhani Niemelä, Juha Muje ja Esko Kovero. Kuva: Maarit Kytöharju.

kin. Ja vaikka "puolueeton humanisti" Tiilillä saa onnensa valkoisen terroirin ansiosta.

Myös punakaartilaisen hajanaisuus saa yhtymäkohtansa nykyaikaan, jossa työttömillä ei ole yrityksistä huolimatta selkeää omaa profiilia maan ja kansan kamppailuissa.

Puuttumatta tässä loistaviin näyt-

telijäsuorituksiin erikseen, on todettava useita rooleja vetävien näyttelijöiden uskomaton oivallus- ja muuntaumiskyky. Myös Suominen lavastusratkaisut tukevat historian kuvasta yksinkertaisen tehokkaasti.

Karenssisanomamat Ylikankaalle

Sattumaa tai ei, mutta juuri Heikki Ylikangas kehotti muutama viikko sitten Helsingin Sanomien teatterikeskustelujutussa Suomen työttömiä järjestäytymään. Vilpiton mies ei varmaankaan ole kuullut työttömien

yhdistysten tai valtakunnallisen järjestön toiminnasta.

Täytyypä lähettää Karenssisanomamat hänelle. Ties vaikka syntyisi tutkimus työttömien organisoinnista, josta Holmberg puolestaan ohjaisi teatteriversion.

HANNU OITTINEN

KOM-teatteri rysän päällä Rovaniemellä

Kaikissa meissä asuu pieni konna

KOM teatteri: Rikos ja rakkaus, Jari Tervon romaanin Pyhäsi yhteyteen pohjalta näyttämösovitus ja ohjaus Pekka Milonoff ja Hanna Raulo. Rooleissa Pekka Valkeejärvi, Sari Mällinen, Tiina Lymi, Marja Packale'n, Jani Volanen, Kari Hietalahti, Jukka Kuuranen ja kari Vehkonen. Eistys Rovaniemen kaupunginteatterissa 8.9.1996.

Jari Tervon Finlandia-ehdokkaana olleen veijarromaani Pyhäsi yhteyteen tuoreeltaan näyttämölle tuotanut KOM-teatteri on kiertänyt maata vuoden päivät Marsipaani Rääkkösen murhamysteerin kanssa. Yritin keväällä lukea Tervon romaania, mutta väsyin tekstin itsetarkoituksellisen tuntuisen runsauteen. Sitäkin mukavampi oli istua Milonoffin ja kumppaneiden kattamaan valmiiseen herkkupöytään, josta turhat rönsyt oli karsittu. Varsinkin kun sattumoisin osuin Rovaniemelle, kuvitteellisen

KOM:n Rikos ja rakkaus näytelmän esiintyjä ovat mm. Pekka Valkeejärvi, Jani Volanen ja Tiina Lymi.

murhan todelliselle tapahtumapaikalle.

Muutaman vuoden mittaiseksi venähtänyt KOM-selibaatini päättyi Rovaniemellä onnellisesti, jos ei nyt ihan orgasmiin mutta nautinnollisiin tunnelmiin kuitenkin. Uudet KOM-pölvät näyttävät omaksuneen - vet-

raanien Valkeejärven ja Packale'nin seurassa - vanhan kunnan otteen raujun teatterin tekemiseen. Jonkin asenteen ylilyövä alatyö silti häiritse, johtuipa se sitten uusista ajoista tai ihan orgasmiin mutta nautinnollisiin tunnelmiin kuitenkin. Uudet KOM-pölvät näyttävät omaksuneen - vet-

pohtimaan voisiko tämä juttu toimia toisin.

Viinan ja muun maallisen kanssa rikollisesti pelaava Marsipaani Rääkkönen (Pekka Valkeejärvi) on kuollut. Tästä edetään ajassa eteen- ja taaksepäin, sivuille, ylös ja alas. Marsipaani ei siedä vammaisen lapsensa Vertin vajavaisuutta, vaimo (Tiina Lymi) ei siedä Marsipaania vaan naapurin miestä (Jani Volanen), Marsipaani ei siedä vaimoan vaan seurakunnan talouspäällikköä Kristiina Mustamäkeä (Tiina Lymi). Ja sitä tehden yksi ei siedä yhtä ja toinen toista.

Mutta kuka lopulta ei siedä Marsipaania, joka löytyy polulta takaraivo luusoppana. Lyöntikiveä ei löydy rikosylikomisario Torsti Rautapään (Pekka Valkeejärvi) kuulusteluissa, jotka ovat samaa maata pikkukonnien tyylin kanssa. Yksi näytelmän huippureplikeista on taparikollinen Kasimir Varion (Kari Hietalahti) kuulusteluissa lausuma: Jospa se

pannu kiven maahan venpuoli alas-päin.

Ambulanssikuskien Toikka (Kari Hietalahti) ja Sirkkiä (Pekka Valkeejärvi) suorittama ruumiin etsintä on häivähdys kansankomediaa, jolla kansalaisen asema työelämässä osana virkakoneistoa pistetään rantaliksi. Ruumiin näkemättömyys ruumiin vieresä on osa sitä kokonaisuutta. Sitä elämänmuotoa, jossa emme näe rikollisuutta kaikessa siinä missä elämme.

Tästä päästään Rikoksen ja rakkauden loppuratkaisuun, jonka tarinan jännäriluonteen vuoksi jätän kertomatta. Vastoin koulun ainekirjoitussääntöjä viittaan otsikkooni: Kaikissa meissä asuu pieni konna.

Käykääpä katsomassa Lapissa ja muuallakin missä KOM-teatterin Tervon veijaritarinan onnistutte näkemään. Sen jälkeen voikin mennä kirjastoon ja kokeilla romaanin läpi kahlaamista.

HANNU OITTINEN